

การวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา

ปริญญานิพนธ์

ของ

ชาญ สัตตวัตนขจร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก พลศึกษา

พฤษภาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพล เพ็ญสุภา)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจริญ ชีรานนท์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพล เพ็ญสุภา)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์)
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจริญ ชีรานนท์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แผน เจริญนัย)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ประพนธ์ ธนารักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา สำเร็จลงได้ เพราะได้รับคำแนะนำและแก้ไขจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรคพล เพ็ญสุภา ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เผชญี ธีรานนท์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ นอกจากนั้นยังมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ แผน เกียรตินัย และอาจารย์ประพนธ์ ธนารักษ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ในการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ช่วยกรุณาให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ให้การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ ผู้ช่วยเหลือในแต่ละจังหวัด และอาจารย์มานพ หลีตระกูล อาจารย์ใหญ่โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการ วิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอเทอดพระคุณของบิดา มารดา คือ คุณพ่อแก้ว สัตตรัตน์ขจร คุณแม่บุญมา สัตตรัตน์ขจร และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง สำหรับคุณนิ่มนวล สัตตรัตน์ขจร ภริยา ผู้อยู่เบื้องหลัง และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัย ให้มีมานะพยายาม และฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อบรรลุผลความหวังอย่างมีศักดิ์ศรีต่อวงศ์ตระกูลด้วยความภาคภูมิใจ

ชาญ สัตตรัตน์ขจร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
คำนำ.....	1
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	7
ความหมายพลศึกษา.....	7
จุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษา.....	8
ความหมายบทบาทและคุณค่าของการเล่น.....	10
ประเภทการละเล่นของเด็กไทย.....	11
การละเล่นพื้นบ้านล้านนา.....	12
การวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
การวิจัยในต่างประเทศ.....	13
การวิจัยในประเทศไทย.....	14
สรุปเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	16
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	16
ประชากร.....	16
กลุ่มตัวอย่าง.....	16
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	16
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	18
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	19
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	20
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	22

5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	82
บทย่อ.....	82
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า.....	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	82
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
สรุปผลการค้นคว้า.....	83
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	88
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	88
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	91
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	147

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทเข่งไล่จับ.....	22
2 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทวิ่งไล่จับ.....	26
3 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทไล่จับคนท้ายแถวหรืออยู่ในแถว.....	30
4 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทปิดตา - ไล่จับทายชื่อ.....	34
5 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทวิ่งผ่านด่าน.....	38
6 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทย่ำ.....	42
7 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทเดินลอด.....	46
8 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทกระโดด.....	50
9 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทซ่อน - หา.....	54
10 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทแข่ง.....	58
11 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทแม่นยำ.....	62
12 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทโยน-รับ.....	66

13	ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทขว้าง.....	70
14	ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทดัก.....	74
15	ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่น พื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทดึง-หมุน.....	78

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

การละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยศักราชก่อนประวัติศาสตร์ เมื่อมนุษย์รู้จักเอาดินมาปั้นเป็นรูปทรงต่างๆ แต่ให้ส่วนที่เป็นก้น มีลักษณะบางสุดแล้ว ข้างลงไปกับพื้นก็จะมีเสียงแตกดังโพละ จึงเรียกการละเล่นที่มนุษย์รู้จักเป็นครั้งแรกว่า “แตกโพละ” (พระอานุমানราชชน. 2510 : 130) และในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชก็กล่าวถึงคนในสมัยนั้นว่า “อยู่เย็นเป็นสุข ใครจักเล่นเล่น ใครจักหัวหัว ใครจักมักเลื้อนเลื้อน...” แต่ไม่มีกล่าวไว้ในรายละเอียดว่าเล่นอะไรบ้าง เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่ชอบเล่นหม้อข้าวหม้อแกง หรือเล่นขายของหุงต้มแกงไปตามเรื่อง เอาเปลือกส้มโอ เปลือกมังคุด หรือใบก้นบิดผสมด้วยปูนแดง เล็กน้อยคันเอาน้ำขึ้น ๆ ใส่ภาชนะเอาไว้ในไม้ซ้าจะแข็งตัวเอามาทำเป็นวัน (ผะอบ โปษะกฤษณะ. 2522 : 7-10)

การละเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนามีมากมายหลายชนิดเช่น เป่าหนังว่อง, ขี่ม้าก้านกล้วย, เคยสี, เนค, ซิกะเค้ะ, เขี่ยเม็ดมะขามเข้าหลุม, ถักลี้ตีกระป๋อง, ขี่ช้างขี่ม้า, อีโม่ง, งูสิงสา, ผีอีสุ่ม, โจ้สดางค์แดง, ลิกก้องก้อ เป็นต้น

การละเล่นพื้นบ้านเป็นกิจกรรมการเล่นของสังคม ซึ่งไม่ทราบที่มาแต่ได้รับการยอมรับและถ่ายทอดการเล่นต่อ ๆ กันมา อาจจะมีคนตรี การขับร้องหรือการฟ้อนรำประกอบการเล่น (ชัย เรื่องศิลป์. 2534 : 10)

สุจริต บัวพิมพ์ (2538 : 90) ได้ให้ความหมายของการละเล่นพื้นบ้านไว้ว่า การละเล่นพื้นบ้านหมายถึง การที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ความตึงเครียดโดยไม่มีแบบแผนตายตัว การแพ้ชนะไม่ใช่เรื่องสำคัญนั่นคือการละเล่นของเด็กไทยส่วนใหญ่จะมีลักษณะดังนี้

1. การละเล่นของเด็กไทย มีทั้งลักษณะเฉพาะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของไทยและลักษณะที่เป็นสากล
2. วัสดุที่ใช้ในการเล่นมักเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่เช่น ไม้ไผ่, ก้านกล้วย, หญ้าและเมล็ดผลไม้อื่นต่าง ๆ เป็นต้น

3. เด็ก ๆ ชอบเล่นด้วยกันเป็นหมู่คณะ มีการกำหนดกฎเกณฑ์หรือกติกาการเล่นกันขึ้นอย่างเป็นระเบียบ ถือเป็นแบบแผนสืบต่อๆ กันมา

4. การละเล่นบางอย่างมีบทร้องประกอบ ทำให้เด็กสนุกสนานไปกับจังหวะและเสียงสัมผัสคล้องจองกันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กไปพร้อมๆ กับการพัฒนาการด้านอื่น ๆ นับว่ามีคุณค่าทางด้านภาษา

5. เด็กไทยในปัจจุบัน ไม่ค่อยรู้จักการละเล่นของเด็กไทยสมัยก่อน หากไม่มีการอนุรักษ์ไว้การละเล่นอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอาจสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 12 - 14) ได้ให้ความสำคัญของการละเล่น ไว้ว่าการละเล่นมีความสำคัญต่อการพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้คือ

1. เป็นการตอบสนองพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็ก เพราะในขณะที่เล่นเด็กจะแสดงออกได้อย่างเต็มที่ มีความสดชื่น สนุกสนาน เบิกบาน ทำให้เด็กรู้สึกเป็นสุขเพราะได้เล่นตามที่ตนต้องการ

2. เป็นการสนองตอบความต้องการของเด็กในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเด็กแสดงออกโดยการทดลอง หยิบ จับ สัมผัส เขย่าฟังเสียง โยน หรือขว้างปา ด้านความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ และเป็นการทดแทนความต้องการของเด็กซึ่งเด็กแสดงออกโดยการเล่นสมมุติ

3. เป็นการเรียนรู้ของเด็กที่จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัว เช่น เรียนรู้เรื่อง ขนาด น้ำหนัก สี รูปร่าง ความเหมือน ความแตกต่าง เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เช่น การผลัดเปลี่ยนกันเล่น การรอคอย การแข่งขัน การตัดสินใจปัญหาต่างๆ และเรียนรู้ถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของคนที่มิต่อชุมชน เช่น หน้าที่ของพ่อ แม่ ลูก ตำรวจ กำนัน ซึ่งเด็กจะเรียนรู้ได้มากจากการเล่นสมมุติและจากการสังเกต

4. ช่วยพัฒนาคุณสมบัติหลายประการที่จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงานเมื่อเด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นทักษะที่เด็กได้รับการเล่นจะเป็นพื้นฐานในการทำงานของเด็กในอนาคต เพราะขณะที่เด็กเล่น เด็กจะมีโอกาสได้เรียนรู้ถึงภาระกิจและหน้าที่ของการเป็นผู้ใหญ่ เป็นการฝึกนิสัยในเรื่องการทำงาน มีความรับผิดชอบและการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

5. เป็นการเตรียมชีวิตของเด็ก เป็นการฝึกให้เด็กรู้จักหน้าที่ที่ตนเองต้องทำในอนาคต ฝึกการพึ่งตนเอง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปัน การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

6. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อการออกกำลังกาย เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะไปเล่นกีฬาประเภทอื่น ๆ ต่อไป

7. ช่วยพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้าน ดังนี้

ทางด้านร่างกาย เกมและการเล่นเป็นการใช้พลังงานส่วนเกินในร่างกายของเด็ก เป็นการฝึกกล้ามเนื้อให้ทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ทางอารมณ์และจิตใจ เกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทางอารมณ์และจิตใจให้มั่นคงแข็งแรง รู้จักปรับอารมณ์ให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม และการเล่นจะช่วยลดความคับข้องใจของเด็ก

ทางสังคม เกมและการเล่นจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็น การเรียนรู้ที่จะอยู่รวมกลุ่ม รู้จักบทบาทของสมาชิกในกลุ่มฝึกการสมาคมและฝึกเด็กในเรื่องของการปรับตัว

ทางสติปัญญา เกมและการเล่นถือว่าการฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเองของเด็กเป็นการฝึกในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และส่งเสริมการจินตนาการของเด็ก

ในปัจจุบันเด็กจะไม่ให้ความสนใจในการเล่นพื้นบ้านอย่างสมัยก่อน ทั้งนี้เป็นเพราะความเจริญทางด้านการเมือง การปกครอง การเศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การเล่นทำให้เด็กเกิดพัฒนาค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพเป็นคนช่างคิด ช่างทำ และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาเป็นสื่อ ในจุดประสงค์ของการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มุ่งเน้นปลูกฝังคุณลักษณะของเด็กระดับประถมศึกษา ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการเกี่ยวกับความดีงาม การรักษาสุขภาพกายและจิตใจ
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ วิจารณ์ แก้ปัญหา มีความสามารถในการแสดงออก และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความเสียสละ สามัคคี มีวินัย ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญูกตเวที รักการทำงาน เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย
4. มีความสนใจแสวงหาความรู้และรูปแบบการทำงานใหม่ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้ความรู้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาเพื่อการทำงานและการดำรงชีวิต
5. ปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ทำการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่ม สร้างเสริมลักษณะนิสัยมีวิชาพลศึกษารวมอยู่ด้วย จึงศึกษารูปแบบวิธีเล่นและวิเคราะห์คุณค่าทาง ด้านพลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและยังสามารถนำไปบูรณาการเข้ากับกลุ่ม ประสบการณ์อื่นๆ ในการแก้ปัญหาเด็กขาดความสนใจในบทเรียน และเพื่อการเผยแพร่สืบสาน การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา อันเป็นวัฒนธรรมประจำถิ่นของไทยให้กว้างขวางและคงอยู่อันเป็น การสอดคล้องกับนโยบายของแผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ที่ มุ่งส่งเสริมท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เพื่อคงความเป็นไทยเอาไว้ต่อไป

ความมุ่งหมายของการค้นคว้า

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีเล่นการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าทางพลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ในด้านการ พัฒนาความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบรูปแบบและวิธีการเล่นการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาไทย
2. ทำให้ทราบถึงคุณค่าทางพลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาไทยในด้านการ พัฒนาความรู้ เจตคติ ทักษะสมรรถภาพทางกายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับประถม ศึกษาและการบูรณาการเข้ากับวิชาอื่น ๆ
4. เป็นการเผยแพร่เพื่อสืบสานและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทย
5. เป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา ครู นักวิชาการ และ ประชาชนทั่วไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมี 2 ประเภทดังนี้

1.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา

1.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลได้แก่

1.2.1 ชาวบ้านที่เป็นผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ในการเล่นของท้องถิ่นล้านนา

8 จังหวัดของเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 2400 คน

1.2.2. นักเรียนชาย-หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลำปาง จำนวน 160 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ ชนิดของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา

2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณค่าทางพลศึกษาในการพัฒนา ด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเคลื่อนไหวร่างกาย หมายถึง การเคลื่อนที่ของร่างกายจากจุดหนึ่งตามลักษณะและรูปแบบของการละเล่นแต่ละประเภท

2. การละเล่นพื้นบ้านของเด็ก หมายถึง กิจกรรมการเล่นของเด็กอายุ 6-10 ปี ลักษณะการเล่นประกอบด้วยการร้องรำ การเคลื่อนไหวร่างกายหรือการเล่นเพื่อความสนุกสนานและแฝงค่านิยมของท้องถิ่นไว้ในการเล่นนั้น ๆ ด้วย

3. ล้านนา หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ ในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด คือ จังหวัดแพร่ น่าน พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน และลำปาง

4. รูปแบบของการเล่น หมายถึง ส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นการเล่น แต่ละชนิดในที่นี้ ชั่งเน้นเกี่ยวกับวิธีการเล่น กฎ ระเบียบและการตัดสิน

5. วิธีเล่น หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติในรูปแบบของการเล่นแต่ละชนิด

6. คุณค่าทางด้านพลศึกษา หมายถึง คุณประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาที่สัมพันธ์กับพัฒนาทางด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

7. ชาวบ้านที่เป็นผู้รู้ หมายถึง ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
8. เอกสาร หมายถึง หนังสือที่มีผู้รวบรวมรูปแบบและวิธีการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาไว้
9. เด็กนักเรียน หมายถึง เด็กนักเรียนที่ศึกษาเล่าเรียนอยู่ใน โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านผลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
 - 1.1 ความหมายพลศึกษา
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษา
 - 1.3 ความหมาย บทบาท และคุณค่าของการเล่น
 - 1.4 ประเภทการละเล่นของเด็กไทย
 - 1.5 การละเล่นพื้นบ้านล้านนา
2. การวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 การวิจัยในต่างประเทศ
 - 2.2 การวิจัยในประเทศไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. ความหมายพลศึกษา

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2523 : 1-2) กล่าวว่า “การพลศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว ในการที่จะช่วยให้นักเรียนได้มีการเจริญเติบโต และมีการพัฒนาการตามจุดหมายปลายทางที่โรงเรียนได้วางไว้ การพลศึกษาอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเจริญงอกงามและมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเฟ้นแล้วเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้”

บุษเชอร์ (สมคิด ชิตประสงค์. 2521 : อ้างมาจาก Bucher.n.d) กล่าวว่า วิชาพลศึกษาเป็นส่วนที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาแขนงอื่น ๆ คือเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม โดยมีกิจกรรมทางพลศึกษา ซึ่งได้เลือกเฟ้นแล้วเป็นอย่างดีเป็นสื่อในการเรียนรู้

2. ความมุ่งหมายทางการสอนพลศึกษา

วาสนา คุณาภิสิต (2539 : 23-27) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาเป็น 2 ระดับใหญ่ ๆ ดังนี้

- 1) จุดมุ่งหมายทั่วไป เป็นจุดมุ่งหมายระดับปรัชญาของวิชาพลศึกษา
- 2) จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือที่นิยมเรียกในปัจจุบันว่าจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เป็นจุดมุ่งหมายในระดับหลักสูตรและระดับการสอน

จุดมุ่งหมายทั่วไป

สรุปเป็นจุดมุ่งหมายทั่วไปของการสอนวิชาพลศึกษา 5 ประการดังนี้

(1) พัฒนาการทางด้านร่างกาย (Physical Development) คือ ความต้องการให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพสมบูรณ์อยู่เสมอ เพราะการเคลื่อนไหวหรือการออกกำลังกายนั้น จะทำให้ระบบประสาทกับระบบกล้ามเนื้อ (Neuromuscular) ทำงานสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ร่างกายเกิดการเจริญเติบโตตามกฎของการใช้และไม่ใช้ (Law of Use and Disuse) คือกล้ามเนื้อส่วนใดที่ถูกใช้งานอยู่เสมอก็จะเติบโตแต่ถ้าไม่ใช้ก็จะลีบลงขาดความแข็งแรง

(2) พัฒนาการทางจิตใจ (Mental Development) คือ ความต้องการให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคนมีเหตุผล รู้จักใช้สติปัญญาไตร่ตรอง ตัดสินใจได้เด็ดขาด ถูกต้อง และรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นในขณะที่เล่นกีฬาเพราะต้องใช้ไหวพริบ สติปัญญา การแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นแล้วยังต้องการให้นักเรียนเป็นผู้มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว แจ่มใส ร่าเริงอยู่เสมอ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาทำให้สุขภาพทางกายและจิตดีขึ้น เพราะสุขภาพทางกายและจิตมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดมาก และถ้าสุขภาพทางกายดีแล้วสุขภาพทางจิตก็จะดีด้วย (Sound Mind in Sound Body)

(3) พัฒนาการทางด้านอารมณ์ (Emotional Development) คือ ความต้องการให้นักเรียนเป็นคนที่มีจิตใจควบคุมอารมณ์ มีความยับยั้งชั่งใจ อุดมคติ อุดมการณ์ ไม่โกรธง่าย ภูมิใจตนเอง เมื่อประสบความสำเร็จในการเล่นกีฬา มีการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้จักการควบคุมอารมณ์เพื่อจะได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

(4) พัฒนาการทางด้านสังคม (Social Development) คือ ความต้องการให้ผู้เรียนฝึกการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น เป็นเรื่องเดียวกับมนุษยสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

มารยาทและประเพณีต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนเรียนรู้ จากการเข้าร่วมกิจกรรม พลศึกษาและต่อไปจะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การฝึกเป็นผู้นำ และผู้ตาม (Leadership) หรือการเลือกหัวหน้าทีม การเล่นกีฬาเป็นทีม เป็นกลุ่ม ทำให้ทุกคนต้องพึ่งพาอาศัยกัน สามัคคีและรับผิดชอบร่วมกัน รู้จักการวางตัวเมื่อเป็นผู้แพ้ หรือผู้ชนะ เป็นต้น ในช่วงเวลา พลศึกษาจึงเปรียบเสมือนห้องทดลองปฏิบัติการทางพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและความมีน้ำใจนักกีฬา (Sportsmanship)

(5) พัฒนาการทางด้านทักษะ (Skill Development) คือ ความต้องการให้นักเรียนได้ เกิดพัฒนาการทำงานสัมพันธ์กันระหว่างระบบกล้ามเนื้อกับระบบประสาท โดยเป็นการทำงานสัมพันธ์กันระหว่างระบบกล้ามเนื้อต่าง ๆ (Muscular Coordination) ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่ง เป็นการทำงานสัมพันธ์กันระหว่างระบบประสาทกับระบบกล้ามเนื้อ (Coordination of Neuromuscular System) ผลจากการทำงานสัมพันธ์กันของระบบดังกล่าว จะก่อให้เกิดทักษะ (skill) ซึ่งทักษะนั้นจะเกิดขึ้นได้ด้วยการฝึกฝนอยู่เป็นประจำ ทักษะในการใช้วัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ประกอบการใช้สติปัญญาในการเล่นกีฬา เมื่อมีทักษะแล้วนักเรียนก็อยากที่จะเล่นกีฬาต่อไป ทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นแล้ว การมีทักษะยังทำให้เกิดความภูมิใจ เกิดความสนใจและต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่อไปอีก

จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

สรุปนักพลศึกษาหลายท่านได้แบ่งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้ 3 ประเภทคือ พุทธิวิสัย เจตคติวิสัย และทักษะวิสัย แต่มีบางท่านเห็นว่าควรเพิ่มด้าน สังคมวิสัยเข้าไปอีกและเนื่องจากว่า สมรรถภาพทางกายเป็นเอกลักษณ์ของวิชาพลศึกษาจึงเพิ่มเข้าไปเป็นประเภทสุดท้าย รวมเป็น 5 ประเภทดังนี้

- (1) พุทธิพิสัยหรือประธานพิสัย (Cognitive Domain)
- (2) เจตคติวิสัยหรือทัศนวิสัย (Affective Domain)
- (3) ทักษะวิสัยหรือจลนวิสัย (Psychomotor Domain or Skill Domain)
- (4) สังคมวิสัย (Social Domain)
- (5) สมรรถภาพทางกายวิสัย (Physical Fitness Domain)

3. ความหมาย บทบาท และคุณค่าของการละเล่น

ความหมายของการละเล่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533 : 11-12) ได้ให้ความหมายของการละเล่นไว้ดังนี้

การเล่น หมายถึง กิจกรรมที่เด็กเล็ก ๆ ชอบที่จะทำ จะจัดการทำขึ้นมา ตลอดจนเพื่อความสนุกสนานทั้งหลายที่จะสนองตอบต่อความอยากรู้ อยากเห็นของทุกสิ่งที่เขาได้เห็น ได้ยิน ได้ชิม ได้รู้สึก เป็นวิธีการที่พัฒนาความรู้สึกของเด็ก จะได้รู้จักกับเพื่อน ๆ ได้ร่วมกิจกรรมได้สังคม

การเล่น หมายถึง การใช้จังหวะ การเคลื่อนไหวและหรือเป็นการแสดงกิจกรรมทางทางเครื่องดนตรี

การเล่น หมายถึง เป็นการทดลองใช้ความรู้ที่เด็กมีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมอื่น ๆ โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของเด็กเป็นการทดลองปฏิบัติการด้วยตนเองอย่างอิสระและสนุกสนานเพลิดเพลิน

การเล่น หมายถึง การใช้พลังงานส่วนเกินไปในทางสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม

การเล่น เป็นไปตามสัญชาตญาณของเด็กที่ต้องการความเคลื่อนไหวผ่อนคลายความตึงเครียด โดยการเสาะแสวงหาวิธีการที่จะทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

บทบาทและคุณค่าของการละเล่น

ไวส์คอปฟ์ (Weiskopf. 1978 : 17-18) กล่าวว่า “การเล่นเป็นกระบวนการที่สำคัญของพฤติกรรมที่สามารถทำให้เกิดสาระประโยชน์ตลอดชีวิต นับตั้งแต่สงครามโลก ครั้งที่ 2 การละเล่นได้มีการยอมรับว่ามีส่วนสำคัญต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กในด้านการพัฒนาอารมณ์จิตใจ และสังคม

ฟอร์ด และไคลน์ (Frost and Klein. 1979 : 29-30) ก็ได้กล่าวว่า เป็นเวลานานแล้วที่มีการมองเห็นความสำคัญของการละเล่นและการตระหนักถึงความสำคัญของการละเล่นที่ช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการของเด็ก จากการศึกษาได้มีการให้ความเห็นว่า การเล่นเป็นสิ่งที่สนุกสนาน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

สุรสิงห์สํารวม จิมพะเนาว์ (2520 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า “การละเล่นมีบทบาทต่อการพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของคน คือพัฒนาการทางกาย ทางอารมณ์ ทางสังคม และสติปัญญา นอกจากนั้นการละเล่นของเด็กมีลักษณะเป็นการทดลองใช้ความรู้ที่ตนมีต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของเด็กเองเป็นการทดลองปฏิบัติการด้วยตนเองอย่างอิสระและสนุกสนาน เพลิดเพลินการเล่นจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก” อีกทั้ง “การเล่นเป็นผลมาจากมรดกทางชีววิทยา” กล่าวคือ การเล่นจะสะท้อนนิสัยเด็กคนนั้นออกมาและการเล่นยังสามารถบอกถึงว่าหลังจากการทำงานในอดีตของชนชาติหนึ่ง ๆ เขาเหล่านั้นได้ทำกิจกรรมการเล่นอะไรบ้าง วัฒนธรรมการเล่นนี้จะเป็นสัญลักษณ์ในตัวคนตลอดไป การเล่นของเด็กก็จะเป็นการนำเอาการเล่นของบรรพบุรุษของตนมาแสดงใหม่อีกครั้งหนึ่ง

พระพงศ์ บุญศิริ (2536:10) กล่าวว่าไว้ว่าการเล่นของเด็ก ๆ ได้มีการศึกษากันมาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง ก่อนข้างจะเน้นไปในทางจิตวิทยา อาจจะบอกถึงเชิงทำนายในอนาคต ดังตัวอย่างการเล่นชายข้าวขยแวงของเด็ก ๆ บางครั้งอาจเป็นการเล่นเพื่อสนุกสนานและในบางกิจกรรมก็อาจจะแสดงออกถึงลักษณะพิเศษ เน้นการแสดงออกซึ่งความรู้ ความสามารถเฉพาะตัว และแสดงออกถึงกิจกรรมการเล่นของเด็ก ๆ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการเล่นเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อนันทนาการ จึงเห็นได้ว่า ความสำคัญของการเล่นพื้นบ้านของเด็กมีคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพอสรุปลักษณะที่แสดงออกถึงคุณค่าได้ ดังนี้ คุณค่าในด้านการศึกษาของเด็ก การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคม ในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกอันล้ำค่าที่สามารถปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นไทย และในด้านการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

4. ประเภทการละเล่นของเด็กไทย

สุรสิงห์สํารวม จิมพะเนาว์ (2520 : 23-27) ได้แบ่งประเภทการละเล่นของเด็กไทยไว้เป็น 7 ประการคือ

1. การเล่นโดยการเลียนแบบการทำงานของผู้ใหญ่
2. การเล่นโดยการเลียนแบบการประกอบอาชีพของผู้ใหญ่
3. การเล่นโดยการเลียนแบบวิธีหาอาหารของผู้ใหญ่
4. การเล่นเพื่อความเพลิดเพลินของตนเองตามลำพัง
5. การเล่นโดยมีกฎกติกา
6. การเล่นกับเพื่อน ๆ โดยไม่มีกฎกติกา
7. การเล่นแข่งขันโดยมีการพนัน

5. การละเล่นพื้นบ้านล้านนา

การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาได้มีการเล่นสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนานแล้วในดินแดนล้านนาแต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเริ่มมีการเล่นกันเมื่อใด มักเล่นกันในโอกาสเทศกาลต่างๆ เช่น วันสงกรานต์ งานบุญอื่น ๆ และนอกนั้นการเล่นมักจะเล่นกันในเวลาว่างอีกด้วย ลักษณะการเล่นในบางประเภทจะมีอุปกรณ์ง่าย ๆ ที่หาขึ้นมาในท้องถิ่นประกอบการเล่นและการเล่นบางประเภทจะมีบทร้องประกอบและไม่มีบทร้องประกอบ วัตถุประสงค์ของการเล่นส่วนใหญ่เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สามารถเล่นได้ทุกเพศทุกวัย รูปแบบการเล่นจะเป็นรูปแบบเฉพาะของล้านนาแต่มีบางประเภทดัดแปลงมาจากภาคอื่น การเรียกชื่ออาจแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นในการเล่นประเภทเดียวกัน กติกาการคิดอาจไม่เหมือนกัน วิธีเล่นแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของผู้เล่น พระพงศ์ บุญศิริ (2536 : 7-157) ได้กล่าวถึงการละเล่นพื้นบ้านล้านนาซึ่งมีรูปแบบและวิธีเล่นดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. จั้วกระทิง

รูปแบบ เป็นการละเล่นในชนิดหนีไล่จับ แบบหนึ่งที่ส่งเสริมกลไกการเคลื่อนไหวของร่างกาย สมรรถภาพทางกาย ความคล่องแคล่วว่องไว สนองตอบความต้องการในการเคลื่อนไหวของเด็ก ความสนุกสนาน ความสามัคคีของกลุ่ม และยอมรับในกฎกติกาการเล่น

จั้วกระทิง เป็นสมมุติผู้ทำหน้าที่ไล่แต่ละคนอื่น ๆ จัดเป็นการละเล่นที่ให้ความสนุกสนานอีกแบบหนึ่ง

จำนวนผู้เล่น ไม่จำกัด

อุปกรณ์ เชือกหรือผ้าขาวม้า สำหรับให้คนเป็นจั้วกระทิงจับ โดยผูกกับท่อนไม้ขนาด 1 ฟุต อาจจะใช้ท่อนไม้ไผ่กลม ๆ ก็ได้

วิธีเล่น (1) เสี่ยงโดยวิธีโหวาแปะหรือโหน้อยออก หากคนเป็นจั้วกระทิง

(2) ให้ผู้วิ่งวัว โดยให้จับชายผ้าหรือเชือกไว้ทั้ง 2 ด้าน ด้านหนึ่ง ผูกไว้กับท่อนไม้ ให้คนเป็นจั้วกระทิงจับสมมุติเป็นเขากระทิง โดยมีกระทิงอยู่ตรงกลางจับท่อนไม้ไว้

(3) ผู้เล่นอื่นๆ จับปลายเชือกทั้ง 2 ด้าน ตามลำดับคยแบ่งครึ่งกันอยู่คนละข้างของเชือก ให้คนแรกของแต่ละข้างอยู่ใกล้กับกระทิงชนิดพอเอื้อมมือแตะถึง แล้วคนอื่น ๆ ก็จับเชือกถัดออกตามลำดับ

(4) เริ่มเล่นโดยให้จั้วกระทิงพยายามขวิด(แตะ) คนที่อยู่ใกล้ ๆ ทั้ง 2 ข้าง โดยเชือกข้างใดหย่อน กระทิงก็จะไปแตะคนในหน้านั้น ด้านนั้นก็จะรีบดึงเชือกให้ตึง ทำให้อีกข้างหย่อนกระทิงก็จะมาแตะคนในอีกด้านหนึ่ง

(5) ผู้เล่นทั้ง 2 ข้าง พยายามดึงกันไปดึงกันมาเหมือนชักเย่อ ภารกิจต้องหาจังหวะแตะผู้เล่นอื่น ๆ ในตอนที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียหลักหรือเซมา ใครถูกแตะหรือหลุดจากเชือกต้องเป็นภาระทิ้งแทน

2. มนหม้อขาง

รูปแบบ เป็นการเล่นที่ผู้เล่นทั้งสองฝ่ายใช้แขนดึงกันแล้วหมุนเป็นวงกลมการเล่นประเภทนี้ เหมือนกับโคงดินเกวียนของภาคอีสาน เป็นกิจกรรมการละเล่นที่ส่งเสริมความแข็งแรงสมรรถภาพทางกาย ความอ่อนตัว และความสามัคคีในทีม

จำนวนผู้เล่น 2 ทีม ๆ ละ 4 คน

อุปกรณ์ ใช้ไม้รองพื้น 1 แผ่น ขนาด 1 ตารางฟุต

วิธีเล่น

- (1) เลือกเลือกเพื่อหาฝ่ายที่จะเป็นหม้อขาง (นั่งพื้น) ก่อน
- (2) ฝ่ายที่เป็นหม้อขางจะนั่งเหยียดเท้าไปยันบนแผ่นไม้รองพื้นฝ่าเท้าชนกันและชูแขนสองข้างขึ้น
- (3) ฝ่ายตรงข้ามยืนระหว่างคนนั่งจับมือกับผู้นั่งทั้งสองข้าง
- (4) เมื่อพร้อมให้ทั้งสองฝ่ายออกแรงดึง ให้กันคนนั่งพ้นจากพื้นแล้วฝ่ายขึ้นจะเดินเป็นแนววงกลม พร้อมกับร้องบทเพลงประกอบว่า มน มน หม้อขาง แก่งกะด้างซี่ข้าง กระดบ
- (5) ระหว่างที่หมุน ถ้าครบรอบโดยไม่หลุดมือ ให้อีกฝ่ายหนึ่งเปลี่ยนเป็นหม้อขางบ้างแต่ถ้ามือหลุดหรือหมุนไม่สมบูรณ์ให้หมุนใหม่

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในประเทศ

ในปี ค.ศ. 1984 กุมมาออร์ (Gumaer) ได้ทดลองใช้การเล่นแบบพัฒนาการในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่เก็บตัว เด็กที่มีความตึงเครียดและมีความกดดันทางด้านจิตใจทั้งทางด้านสังคมและส่วนตัว ที่มีอายุ 8 - 9 ปี จำนวน 8 คน โดยจัดโปรแกรมการเล่นให้มีการสัมผัสร่างกายซึ่งกันและกัน พบว่า เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์โดยเรียนรู้ถึงประสบการณ์ทางความรู้สึกทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการติดต่อสื่อสารกันทั้งแบบใช้ภาษาและไม่ใช้ภาษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กสามารถใช้การเล่นในการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันในกลุ่มได้

ในปี ค.ศ. 1984 รูปนาไรน์ (Roopnaine) และจอห์นสัน (Johnson) ได้ศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของลักษณะนิสัยในการเล่นของเด็กวัยก่อนอนุบาล วัยอนุบาล และระดับประถมศึกษาอายุระหว่าง 3-6 ปี จำนวน 22 คน ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกันในห้องเรียนมาก่อน มาอยู่ร่วมกันเป็นเวลา 8 สัปดาห์ พบว่าเด็กเหล่านี้สามารถเล่นและดำเนินกิจกรรมร่วมกันได้ และลักษณะการเล่นทางสังคมของเด็กยังแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

การวิจัยในประเทศไทย

อรชร อัจฉนทร (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ลักษณะของการเล่นเกมการเล่นพื้นเมืองไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของการเล่นเกมการเล่นพื้นเมืองไทย ในด้านทักษะที่ใช้ในการเล่น รูปแบบการเล่น ลักษณะการแข่งขัน กฎและกติกา สถานที่ที่ใช้เล่น อุปกรณ์ที่ใช้บทร้องประกอบและโอกาสที่ใช้ในลักษณะของการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ทางพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เกมพื้นเมืองไทยส่วนใหญ่มีลักษณะดังนี้ ทักษะที่ใช้ในการเล่น เป็นทักษะในการเคลื่อนไหวเบื้องต้น รูปแบบของการเล่นเป็นการเล่นเป็นกลุ่มแข่งขันเป็นหมู่ ที่มีกติกาข้อบังคับในการเล่น สถานที่เล่นเป็นกลางแจ้ง ใช้อุปกรณ์การเล่น ไม่มีบทร้องประกอบประกอบ สามารถเล่นได้ทุกโอกาส ในบทสรุปได้เสนอแนะให้จัดการเล่นพื้นเมืองไทยในหลักสูตรวิชาพลศึกษา ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

รัชชัย โกมารทัต, ฟอง เกิดแก้ว และประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กีฬาพื้นเมืองไทย : ศึกษาและวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา ลักษณะและรูปแบบของการเล่นกีฬาพื้นเมืองไทยชนิดต่าง ๆ และทำการศึกษาวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของกีฬาพื้นเมืองไทยแต่ละชนิด ผลการวิจัยพบว่า การเล่นกีฬาพื้นเมืองไทยชบเซาลงในปัจจุบัน เพราะประชาชนหันไปเล่นและแข่งขันกีฬาสากล ในสมัยเริ่มแรกการเล่นกีฬาพื้นเมืองไทยนิยมเล่นกันในโอกาสว่างจากงานประจำ เล่นในงานเทศกาลและเล่นกันตามฤดูกาล กีฬาพื้นเมืองไทยส่วนมากมีวิธีการเล่นง่าย ๆ ใช้ทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดกติกาไว้พอเข้าใจ ส่วนมากจะเล่นและตัดสินกันเอง ส่วนคุณค่าทางด้านพลศึกษาของกีฬาพื้นเมืองไทย พบว่า ให้คุณค่าครบทั้ง 5 ทาง คือ ทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางอารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา

พรรณี สุวดี (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบมโนทัศน์ของจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการละเล่นพื้นเมืองของเด็กภาคเหนือ กับกิจกรรมตามแผนของกระทรวงศึกษาธิการ” โดยพิจารณาเลือกศึกษาจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง

กับความมีน้ำใจนักกีฬา ซึ่งบรรจุไว้ในมวลประสบการณ์จริยศึกษา ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จำนวน 8 เรื่อง คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบ วินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความอดทนอดกลั้น และความไม่เห็นแก่ตัว ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เริ่มต้นด้วยกิจกรรมการเล่นพื้นเมืองของเด็กภาคเหนือ มีมโนทัศน์ทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ

สรุปเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้ามาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่าการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่มีลักษณะของการเล่น แข่งขัน อันเป็นพื้นฐานของการกีฬาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกระบวนการที่สำคัญของพฤติกรรม ที่สามารถทำให้เกิดพัฒนาการของเด็กด้านพัฒนาการทางร่างกาย ทำให้ระบบประสาทกับกล้ามเนื้อทำงานสัมพันธ์กันอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการทางด้านจิตใจ ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคนมีเหตุผลรู้จักใช้สติปัญญาไตร่ตรองตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังทำให้เป็นผู้มีเมตตากรุณาไม่เห็นแก่ตัว พัฒนาการทางอารมณ์ทำให้รู้จักควบคุมอารมณ์มีความอดทน อดกลั้น และหนักแน่นมั่นคง พัฒนาการทางสังคม ทำให้มีความสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและพัฒนาการทางสติปัญญาทำให้มีไหวพริบ แก้ไขปัญหาและการตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็ว ดังนั้นการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาไทยย่อมส่งผลถึงคุณค่าทางด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยเช่นกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ชาวบ้านที่เป็นผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามาก่อนของแต่ละท้องถิ่น โดยไม่กำหนดเพศ ทุกจังหวัดในล้านนา คือ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน มีจังหวัดแพร่ น่าน พะเยา เชียงราย ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ และจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. นักเรียนชาย-หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 160 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในการสอบถามและการสัมภาษณ์การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ได้มาโดยการเจาะจง (Purposive Sampling) ครอบคลุมใน 8 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 2,400 คน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 อายุ 6-10 ปี จำนวน 80 คน โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เพศชายกับเพศหญิง มีจำนวนเท่ากัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างเอง (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)
2. แบบวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)
3. การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาที่เป็นตัวแทนในการวิเคราะห์ 15 ชนิด (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ศึกษาเอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อนำมาเป็นความรู้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้
2. กำหนดประเด็นสภาพและแนวทางการวิเคราะห์คุณค่าของการเล่นทางด้านพลศึกษาที่ต้องการวิเคราะห์ในครั้งนี้ เป็นแบบวิเคราะห์ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ ด้านสมรรถภาพทางกาย และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. นำแบบสัมภาษณ์และแบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญา นิพนธ์
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไข (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข)
5. นำแบบวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพ โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข)
6. นำแบบวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่มีกลุ่มอายุเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ 5 การเล่นที่มีโดยทั่วไป
7. นำแบบวิเคราะห์มาหาความเชื่อมั่น (Relability) ทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98
8. นำแบบวิเคราะห์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เกณฑ์การให้คะแนน

การวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ผู้วิเคราะห์เลือกระดับใดระดับหนึ่งการให้คะแนนถือเกณฑ์ ดังนี้

คุณค่าน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
คุณค่าน้อย	ให้	2	คะแนน
คุณค่าปานกลาง	ให้	3	คะแนน
คุณค่ามาก	ให้	4	คะแนน
คุณค่ามากที่สุด	ให้	5	คะแนน

ส่วนการประมาณค่าเฉลี่ยของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของแต่ละข้อ เพื่อจัดอันดับความสำคัญให้ใช้เกณฑ์ประมาณค่าตามความเห็นของผู้วิเคราะห์ดังนี้

4.50- 5.00	หมายถึงเห็นว่ามีคุณค่ามากที่สุด
3.50- 4.49	หมายถึงเห็นว่ามีคุณค่ามาก
2.50- 3.49	หมายถึงเห็นว่ามีคุณค่าปานกลาง
1.50- 2.49	หมายถึงเห็นว่ามีค่าน้อย
1.00- 1.49	หมายถึงเห็นว่ามีค่าน้อยที่สุด

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้ประสานงานแต่ละจังหวัด 8 จังหวัดเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประสานงานนัดแนะกับผู้ช่วยเหลือเก็บข้อมูลแต่ละจังหวัดในเรื่องวัน เวลา สถานที่ที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้

3. ผู้เมื่อถึงกำหนดเวลานัดหมายผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปมอบให้กับผู้ประสานงานจังหวัดแพร่ น่าน พะเยา เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูนและลำปาง พร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดวิธีการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการเจาะจงเลือก (Purposive Sampling) จากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ในการเล่น การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามาก่อน ที่อยู่ตามหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนั้น ๆ

4. จำนวนแบบสอบถามที่นำไปมอบให้จังหวัดละ 300 ฉบับ

5. ผู้วิจัยเดินทางไปรวบรวมแบบสัมภาษณ์จากผู้ช่วยเหลือในการดำเนินการสัมภาษณ์ทั้ง 8 จังหวัดตามเวลานัดหมายและข้อมูลบางส่วนส่งกลับทางไปรษณีย์

6. นำข้อมูลการละเล่นพื้นบ้านจากการสัมภาษณ์ มาสรุปและแยกชนิด

7. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา

8. รวบรวมข้อมูล จากข้อ 6-7 มาสรุปเลือกด้วยเกณฑ์ดังต่อไปนี้

8.1 ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ ถูกต้องตามรูปแบบสัมภาษณ์

8.2 ลักษณะการเล่น เช่น วิธีเล่น กติกา(การตัดสิน) ต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้เล่นได้ และสถานที่เล่นสามารถเล่นในโรงเรียนระดับประถมศึกษาได้

8.3 ความเหมาะสมของการเล่นแต่ละประเภทสอดคล้องกับหลักของการพัฒนาการของเด็กวัย 6-10 ปี

9. เมื่อคัดเลือกข้อมูลจากข้อ 8 แล้ว ปรากฏว่าได้การละเล่นทั้งหมด 106 ประเภทและสามารถจัดจำแนกชนิดได้ 15 ชนิด

10. นำข้อมูลจากทั้ง 15 ชนิด ไปให้นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มาจากท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่น 8 จังหวัดในล้านนาและกำลังเรียนวิชาพลศึกษากับกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อศึกษาวิธีเล่นของประเภทที่เป็นตัวแทนการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของแต่ละชนิด

11. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนอนุบาลเสริมงามเพื่อขอใช้สถานที่วัสดุอุปกรณ์และกลุ่มตัวอย่าง และถึงผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ดังปรากฏในภาคผนวก ข) เพื่อวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา

12. นำนักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปางที่ได้ศึกษาวิธีเล่นของประเภทที่เป็นตัวแทนแต่ละชนิดไว้แล้วไปสอนและควบคุมกลุ่มตัวอย่างให้เล่นในสถานการณ์จริง

13. ขณะที่กลุ่มตัวอย่างเล่นในสถานการณ์จริง โดยผลัดกันเล่นครั้งละ 1-2 กลุ่มซึ่งแล้วแต่ลักษณะการเล่นของแต่ละการละเล่นแต่ละชนิด (80 คน แบ่งเป็น 16 กลุ่ม ๆ ละ 5 คน) ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมินไปพร้อม ๆ กัน

14. ผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา 5 ด้าน ของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาประกอบแบบวิเคราะห์ประเภทที่เป็นตัวแทนของแต่ละชนิด 3 ครั้ง ผู้เล่นต่างกลุ่มกัน

วิธีจัดการกับข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่วิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาตามแบบวิเคราะห์จากการเล่นการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ประเภทที่เป็นตัวแทนของแต่ละชนิด ประเภทละ 3 ครั้งรวม 9 ครั้ง แล้วผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC⁺ โดยหาค่าสถิติพื้นฐานซึ่งได้แก่

1. การแจกแจงความถี่
2. ค่าเฉลี่ย
3. จัดระดับความสำคัญลักษณะที่แสดงถึงคุณค่าทางด้านพลศึกษาของแต่ละข้อทั้ง 5 ด้าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และเอกสารการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา มาคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ได้การเล่นทั้งหมด 106 ประเภท และเมื่อนำมาศึกษาลักษณะรูปแบบ แล้วรวบรวมสรุปจัดจำแนกเป็นชนิดต่าง ๆ ได้ 15 ชนิด พร้อมกับการศึกษาวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาชนิดต่างๆ ของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ในด้านการพัฒนาความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้คือ

1. ชนิดเข่งไล่จับ มี 10 ประเภท ได้แก่ กระต่ายขาเดียว (ก) กระต่ายขาเดียว (ข) ชิกกะเค๊ะไล่จับ ชิกกะเค๊ะ ไฟฟ้าช็อต เข่งกองกอย กระต่ายขาเดียว (ค) ป๊อกกะแซ้ว จิแซ้งเค๊ะ และไล่ตีเนค

2. ชนิดวิ่งไล่จับ มี 10 ประเภท ได้แก่ ตี ตีไซ ชื่อดอกไม้ เอาเถิดเจ้าล่อ วิ่งไล่เตะแม่หม้ายไล่จับ ก็นอกกึ้นใน อง เนค และเนคกระด้าง

3. ชนิดไล่จับคนท้ายแถวหรืออยู่ในแถว มี 10 ประเภท ได้แก่ งูกินหาง (ก) งูกินหาง (ข) งูกินหาง (ค) ลงขุดหยั่ง แม่ป้าขายหวี งูฉิ้งฉ้าง งูสิงสาว นกกระถิวแยงเงา อีปู่จี้จี้ และอีปู่จี้จี้

4. ชนิดปิดตาไล่จับ มี 9 ประเภท ได้แก่ ไอ้โมง ไอ้โมง(ก) ไอ้โมง(ข) จะม้อง อีก่อโพงพาง(ก) โพงพาง(ข) ลิงลม และไก่อีอี

5. ชนิดวิ่งผ่านด่านมี 4 ประเภท ได้แก่ เตะ เตะสี่ ตาล่อง(ชื่อ) และแม่เต่า

6. ชนิดย่ำมี 3 ประเภท ได้แก่ ย่ำเงา(ก) ย่ำเงา(ข) และยักย่ำเงา

7. ชนิดเดินลอดมี 4 ประเภท ได้แก่ รีรีข้าวสาร(ก) รีรีข้าวสาร(ข) รีรีข้าวสาร(ค) และรีรีข้าวสาร (ง)

8. ชนิดกระโดดมี 11 ประเภท ได้แก่ โยนตำ ต้มิดดอ กระโดดกะลกบ่าป้าว โดดหนึ่งว่อง โอชีว(ก) โอชีว(ข) โอชีว(ค) กิ้งก่องแก้ว หนึ่งสามเหลี่ยม เสือข้ามห้วย และเห็บเห็บ

9. ชนิดซ่อน-หา มี 9 ประเภท ได้แก่ คุณปู่อยู่ไหน ซ่อนเหล็ก ซ่อนไม้ ซ่อนหา(ก) ซ่อนหา(ข) ซ่อนหา(ค) โป้งแปะ แอสสะไฟกระด้าง และลับลิ้นตีกระป๋อง

10. ชนิดแข่ง มี 9 ประเภท ได้แก่ จีเนคแปดเสา ผีศอก เต่าฟักไข่(ก) เต่าฟักไข่(ข) มะไข่เต่า อุ่มไข่เต่า ฮังนก ลิงชิงหลัก(ก) และลิงชิงหลัก(ข)

11. ชนิดแม่นยามี 11 ประเภท ได้แก่ คีดลูกแก้ว มะโดหัวแตก กะล่องป่อง โจ้งหนึ่งว่อง โจ้งบ่าม๊ก โจ้งแก่นมะขาม ยิงปุ่นมะขาม อีหย่อม ถวายพาง อีผายเข้าคุ่ม อีผายเข้าคุ่ม

12. ชนิดโยน-รับ มี 9 ประเภท ได้แก่ ทุ่มากเก็บห้า(ก) ทุ่มากเก็บห้า(ข) ทุ่มากเก็บห้า(ค)
ทุ่มากเก็บเจ็ด ทุ่มักั่ง(ก) ทุ่มักั่ง(ข) ทุ่มัก้อน ทุ่มักับและโจ้ไหหัว
13. ชนิดขว้าง มี 1 ประเภท ได้แก่ ขว้างหลบ
14. ชนิดตัก มี 3 ประเภท ได้แก่ ตักเม้ดมะขาม อีตัก และกูดหนังว้อง
15. ชนิดคืบ-หมุน มี 3 ประเภท ได้แก่ ชักกะเย่อ หมุนหม้อขาง และขายบ่าเต้า

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตาราง 1 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดเข่งไถ่จับ (กระต่ายขาเดียว ก ดังปรากฏในภาคผนวก ก)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	-	6	2	1	-	3.56	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	1	6	2	-	-	3.89	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา.....	-	5	4	-	-	3.56	มาก
6.เสริมสร้างความมีเหตุผล.....	-	3	1	4	1	2.67	ปานกลาง
รวม						3.78	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม และผู้อื่น.....	1	6	2	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ.....	6	3	-	-	-	4.67	มาก
3.เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและการผ่อนคลายความเครียด.....	6	2	1	-	-	4.33	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	8	1	-	-	-	3.89	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์.....	-	6	2	1	-	3.56	มาก
รวม						3.96	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ.....	-	8	1	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
5.เสริมสร้างทักษะการแสดงออก.....	3	3	2	1	-	3.78	มาก
6.เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ.....	-	6	1	1	1	3.33	ปานกลาง
รวม						3.83	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	-	5	3	1	2.44	น้อย
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	1	6	2	-	-	3.89	มาก
รวม						4.24	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	6	3	-		3.67	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	3	3	3	-		3.33	ปานกลาง
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	1	5	3	-		3.78	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	-	7	2	-		3.78	มาก
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	4	4	1	-		3.33	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	3	5	1	-		4.22	มาก
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	4	3	2	-		3.11	ปานกลาง
รวม						3.60	

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดเข่งไล่จับ มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่ามากที่สุดคือเสริมสร้างการตัดสินใจมากที่สุด ($\bar{X} = 5.6$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างการใช้ความคิด ($\bar{X} = 4.44, 3.89, 3.56$ และ 3.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 2.67$)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียด ($\bar{X} = 4.52$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างทัศนคติที่ดี เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจและเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 3.89, 3.89, 3.56$) และส่วนมากมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือเสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 3.44$)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.56$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬาเสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะและเสริมสร้างทักษะการแสดงออก ($\bar{X} = 4.00, 3.89$ และ 3.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างทักษะทางกลไก และเสริมสร้างทักษะความแม่นยำ ($\bar{X} = 3.44$ และ 3.33)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างการทรงตัว เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและเสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว ($\bar{X} = 5.00, 4.78$ และ 4.67) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างสมรรถนะของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างความเร็วและเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.22$ และ 3.89) และมีคุณค่าอยู่ในระดับน้อย คือ เสริมสร้างความอ่อนตัว ($\bar{X} = 2.44$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างความซื่อสัตย์และยุติธรรม และเสริมสร้างคามมีระเบียบวินัยแห่งตน ($\bar{X} = 4.22, 3.78, 3.78$ และ 3.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลางคือ เสริมสร้างความกล้าหาญ เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามและเสริมสร้างศีลธรรมจรรยา ($\bar{X} = 3.33, 3.33$ และ 3.11)

ตาราง 2 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดวิ่งไล่จับ (ที่ ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
รวม						3.78	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสิน.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	9	-	-	-	-	4.00	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	-	8	1	-	-	3.86	มาก
รวม						4.30	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	6	1	1	1	-	4.33	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	-	8	1	-	-	3.89	มาก
รวม						4.46	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	8	1	-	-	-	4.89	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	3	4	2	1	3.11	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	-	4	3	2	-	3.22	ปานกลาง
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	6	2	-	1	-	4.44	มาก
รวม						4.17	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	8	1	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	1	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
รวม						4.33	

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดวิ่งไล่จับ มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่ามากที่สุดคือ เสริมสร้างการตัดสินใจมากที่สุดและเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 5.00$ และ 4.78) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.11$ และ 3.67)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกา และการตัดสินใจ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.62, 4.67$ และ 4.56) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างทัศนคติที่ดี เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย และเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.00, 4.00, 3.89$)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างทักษะการแสดงออกเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน และเสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 5.00, 4.67$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬาเสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะและเสริมสร้างทักษะความแม่นยำ ($\bar{X} = 4.33, 4.22$ และ 3.89)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างความเร็วและเสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว ($\bar{X} = 4.89$ และ 4.89) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.44, 4.00, 4.22$ และ 4.11) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างการทรงตัว และเสริมสร้างความอ่อนตัว ($\bar{X} = 3.22$ และ 3.11)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้างความกล้าหาญ ($\bar{X} = 5.00, 4.89$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือ เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน และเสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม ($\bar{X} = 4.11, 3.89$ และ 3.67)

ตาราง 3 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดไล่จับคนท้ายแถวหรืออยู่ในแถว (งูกินหาง ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	1	7	1	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	4	4	1	-	-	4.33	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
รวม						4.07	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสิน.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	-	5	4	-	-	3.56	มาก
รวม						4.13	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	2	4	3	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	2	6	1	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	2	7	2	-	-	3.78	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	1	6	1	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างทักษะความ มั่นใจ.....	-	4	1	2	1	3.22	ปานกลาง
รวม						3.98	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	3	3	2	1	-	3.89	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	5	3	1	-	-	4.44	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	6	3	-	-	-	3.56	มาก
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	-	6	2	1	-	3.56	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	3	3	2	1	-	3.89	มาก
รวม						3.78	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	-	3	4	2	-	3.11	ปานกลาง
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	2	6	1	-	-	3.89	มาก
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	6	3	-	-	-	3.56	มาก
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	-	4	4	1	1	3.33	ปานกลาง
รวม						3.81	

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดไล่จับคนท้ายแถวหรืออยู่ในแถว มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่ามากที่สุดคือ เสริมสร้างความมั่นใจ ($\bar{X} = 4.56$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างการสังเกต ($\bar{X} = 4.44, 4.33, 4.00$ และ 3.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือและเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.44$)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ และเสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด ($\bar{X} = 4.56$ เท่ากัน) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างทัศนคติที่ดี เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตรายและเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.22, 4.00, 4.00$ และ 3.67)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างทักษะความแม่นยำ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เสริมสร้างทักษะการแสดงออก เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ และเสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 4.78, 4.67, 4.67, 4.56$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา ($\bar{X} = 4.11$)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างการทรงตัว ($\bar{X} = 5.00$ และ 4.78) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว และเสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.33, 4.33, 4.22$ และ 4.22) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความอ่อนตัว และเสริมสร้างความเร็ว ($\bar{X} = 3.00$ และ 2.78)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.89$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม เสริมสร้าง ความมีระเบียบวินัยแห่งตน เสริมสร้างความกล้าหาญ เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา และเสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม ($\bar{X} = 4.44, 4.33, 3.89, 3.89, 3.78$ และ 3.56)

ตาราง 4 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดปิดตาไล่จับ - ทายชื่อ (ไอ้โม่ง ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	6	3	-	-	-	3.56	มาก
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
5.เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา.....	2	6	-	1	-	4.00	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	-	6	2	1	-	3.56	มาก
รวม						4.00	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม และผู้อื่น.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและการผ่อนคลายความเครียด.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	2	4	2	1	-	3.78	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
รวม						4.48	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	4	5	-	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	4	4	-	1	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	4	4	-	1	-	4.22	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	7	2	-	-	-	4.78	มาก
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
รวม						4.39	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	-	8	1	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	-	8	1	-	-	3.89	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	-	-	3	3	3	2.00	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	2	5	2	-	-	4.00	มาก
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	6	2	1	-	-	4.56	มากที่สุด
รวม						3.86	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	5	4	-	-	3.56	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	2	5	2	2	-	4.00	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
รวม						4.21	

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดปิดตาไล่จับ - ทายชื่อ มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่ามากที่สุด คือ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างการใช้ความคิด เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา เสริมสร้างการสังเกต และเสริมสร้างควมมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.00, 4.00, 3.56$ และ 3.56)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 5.00$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างทัศนคติที่ดี เสริมสร้างควมมั่นคงทางอารมณ์ และเสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.44$ และ 3.78)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เสริมสร้างทักษะการแสดงออก ($\bar{X} = 4.78$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ เสริมสร้างทักษะทางกลไก เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน และเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.22, 4.22$ และ 4.22)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว และเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.89$ และ 4.56) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างการทรงตัว เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว ($\bar{X} = 4.22, 4.00, 3.89$ และ 3.89) มีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือเสริมสร้างความอ่อนตัว ($\bar{X} = 3.44$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับน้อย คือ เสริมสร้างความเร็ว ($\bar{X} = 2.00$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.89$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือเสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามเสริมสร้างความกล้าหาญ เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา และ เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน ($\bar{X} = 4.11, 4.11, 4.00, 4.00$ และ 3.56)

ตาราง 5 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดวิ่งผ่านด่าน (เคย ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
รวม						4.65	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม และผู้อื่น.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและการผ่อนคลายความเครียด.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	-	-	-	-	-	4.00	มาก
รวม						4.32	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	6	3	-	-	-	3.56	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
รวม						4.41	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	6	3	-	-	-	3.56	มาก
รวม						4.29	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	2	6	1	-	-	4.11	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	2	5	2	-	-	4.00	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	2	4	3	-	-	3.44	มาก
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	6	3	1	-	-	3.56	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	2	6	3	-	-	4.11	มาก
รวม						4.00	

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดวิ่งผ่านด่าน มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างการตัดสินใจ และเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.89, 4.89, 4.89$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างความรู้เหตุผล ($\bar{X} = 4.44$ และ 4.00)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 5.00$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และ เสริมสร้าง ความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.22, 4.11, 4.00$ และ 4.00)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน เสริมสร้างทักษะการแสดงออก และเสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ ($\bar{X} = 4.89, 4.89$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะทางกลไก เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ และเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา ($\bar{X} = 4.44, 4.11$ และ 3.56)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความเร็ว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว และเสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 5.00, 5.00$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างการทรงตัว เสริมสร้างความอ่อนตัว และเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.44, 4.11, 3.78, 3.67$ และ 3.56)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 5.00$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือ เสริมสร้างความกล้าหาญ เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้าง kejujuran และความยุติธรรม เสริมสร้างความรู้ระเบียบวินัยแห่งตน และเสริมสร้างความรู้สามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.11, 4.11, 4.00, 3.78$ และ 3.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม ($\bar{X} = 3.44$)

ตาราง 6 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดย่า (ย่าเงา ก ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.เสริมสร้างความมีเหตุผล.....	5	1	3	-	-	4.22	มาก
รวม						4.74	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม และผู้อื่น.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและการผ่อนคลายความเครียด.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
รวม						4.45	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
รวม						4.74	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	6	3	-	-	-	3.56	มาก
รวม						4.32	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	2	6	1	-	-	4.11	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	4	4	1	-	-	4.33	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	4	2	3	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
รวม						4.28	

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดย่า มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา และเสริมสร้างความมั่นใจ ($\bar{X} = 5.00, 5.00, 5.00$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.44$ และ 4.22)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.89, 4.89$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทัศนคติที่ดี เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ และเสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 4.33, 4.22$ และ 3.78)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างทักษะการแสดงออก เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ และเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา ($\bar{X} = 5.00, 4.89, 4.89, 4.78$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 4.33$)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความเร็ว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว และเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 5.00, 5.00$ และ 4.89) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างการทรงตัว และเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 3.78$ และ 3.56) และ มีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความอ่อนตัว ($\bar{X} = 3.44$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 5.00$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้าง kejujuran และความยุติธรรม เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้างศรัทธา เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม และเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน ($\bar{X} = 4.44, 4.33, 4.22, 4.11, 4.11$ และ 3.78)

ตาราง 7 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดเดินลอด (รี รีข้าวสาร ก ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	-	5	4	-	-	3.56	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	-	6	2	1	-	3.56	มาก
รวม						3.91	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	6	-	3	-	-	4.33	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสิน.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	8	1	-	-	-	3.89	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	-	4	2	1	2	2.89	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
รวม						4.09	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	2	4	1	2	-	3.67	มาก
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	1	2	3	3	-	3.11	ปานกลาง
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	1	7	1	-	-	4.00	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	1	6	2	-	-	3.89	มาก
รวม						3.98	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	-	3	4	2	-	3.11	ปานกลาง
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	-	6	2	1	-	3.56	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	2	1	1	5	-	3.00	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	2	5	1	1	-	3.89	มาก
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	2	4	3	-	2.89	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	1	2	3	3	-	3.11	ปานกลาง
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	-	8	-	1	-	3.78	มาก
รวม						3.39	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	2	6	1	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	6	2	1	-	-	4.78	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	2	7	-	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างสามัคคีในหมู่คณะ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
รวม						4.24	

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดเดินลอด มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการใช้ความคิด เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา และเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.22, 4.11, 4.00, 4.00, 3.56$ และ 3.56)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.78$ และ 4.67) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดี ($\bar{X} = 4.33, 4.00$ และ 3.89) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 2.89$)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.56$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬาเสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะและเสริมสร้างทักษะการแสดงออก ($\bar{X} = 4.00, 3.89$ และ 3.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างทักษะทางกลไก และเสริมสร้างทักษะความแม่นยำ ($\bar{X} = 3.44$ และ 3.33)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว ($\bar{X} = 3.89, 3.78, 3.78$ และ 3.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างการทรงตัว เสริมสร้างความเร็วและเสริมสร้างความอ่อนตัว ($\bar{X} = 3.11, 3.11, 3.00$ และ 2.89)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.78$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ และเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้าง kejujurian และคุณธรรม เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม และเสริมสร้างความรักสามัคคี ($\bar{X} = 4.11, 4.11, 4.11, 4.11$ และ 3.78)

ตาราง 8 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดกระโดด (โยนตา ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
รวม						4.37	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	1	7	1	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสินใจ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	3	3	-	3	-	3.67	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
รวม						4.30	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
รวม						4.56	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	-	2	3	4	-	2.78	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	5	1	3	-	-	4.22	มาก
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	4	3	2	-	-	4.22	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	3	3	3	-	3.00	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม						4.08	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	8	1	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	2	4	-3	-	-	3.89	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	4	4	1	-	-	4.33	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	-	6	2	1	-	3.56	มาก
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
รวม						4.11	

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดกระโดด มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.78$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.22$ และ 3.67)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.62, 4.67$ และ 4.56) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างทัศนคติที่ดี เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตรายและเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.00, 4.00, 3.89$)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างทักษะการแสดงออกเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน และเสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 5.00, 4.67$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬาเสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะและเสริมสร้างทักษะความแม่นยำ ($\bar{X} = 4.33, 4.22$ และ 3.89)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างความเร็วและเสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว ($\bar{X} = 4.89$ และ 4.89) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.44, 4.00, 4.22$ และ 4.11) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างการทรงตัว และเสริมสร้างความอ่อนตัว ($\bar{X} = 3.22$ และ 3.11)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้างความกล้าหาญ ($\bar{X} = 5.00, 4.89$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือ เสริมสร้าง kejujurian และคุณธรรม เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน และเสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม ($\bar{X} = 4.11, 3.89$ และ 3.67)

ตาราง 9 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดซ่อน - หา (คุณป๋ออยู่ไหน ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
รวม						4.39	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสิน.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	3	-	3	2	1	3.22	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
รวม						4.13	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	3	2	4	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	-	4	4	1	-	3.33	ปานกลาง
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	-	4	1	4	-	3.00	ปานกลาง
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	-	5	4	-	-	3.56	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	-	6	1	2	-	3.44	ปานกลาง
รวม						3.59	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	-	3	2	4	-	2.89	ปานกลาง
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	-	-	7	2	-	2.78	ปานกลาง
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	-	-	3	6	-	2.33	น้อย

ตาราง 9 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	-	1	-	-	-	4.89	ปานกลาง
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	-	7	-	-	-	4.22	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	4	5	-	-	3.44	น้อย
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	2	5	2	-	-	4.00	ปานกลาง
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	6	2	1	-	-	4.56	มากที่สุด
รวม						3.86	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	5	4	-	-	3.56	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	2	5	2	2	-	4.00	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
รวม						4.21	

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดซ่อน-หา มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่ามากที่สุดคือ เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างความมั่นใจ และเสริมสร้างการใช้ความคิด ($\bar{X} = 4.89, 4.78$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา และเสริมสร้างควมมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.33, 4.11$ และ 3.67)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ และเสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด ($\bar{X} = 4.78$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.33, 4.22, 4.11$ และ 4.11)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะการแสดงออก เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะและเสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 4.33, 3.89$ และ 3.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน และเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา ($\bar{X} = 3.44, 3.33$ และ 3.00)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 3.56$) มีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความเร็วเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว และเสริมสร้างการทรงตัว ($\bar{X} = 2.89, 2.78, 2.78, 2.56$ และ 2.56)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.78$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือเสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม เสริมสร้าง kejujur และคุณธรรม และเสริมสร้างความกล้าหาญ ($\bar{X} = 4.22, 4.11, 4.11, 4.00$ และ 3.56)

ตาราง 10 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดแย่ง (จี๋แนคแปดเสา ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
รวม						4.59	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสิน.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
รวม						4.43	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการแสดงออก.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
รวม						4.67	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	6	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
รวม						4.43	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	5	3	1	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	3	2	4	-	-	3.89	มาก
6.เสริมสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ.....	5	2	2	-	-	4.33	มาก
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	2	6	1	-	-	4.11	มาก
รวม						4.24	

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดแข่ง มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความมั่นใจ และเสริมสร้างการสังเกต ($\bar{X} = 5.00, 4.89$ และ 4.89) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.44, 4.33$ และ 4.00)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 5.00$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และเสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 4.44, 4.33, 4.33$ และ 3.78)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างทักษะการแสดงออก เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา และเสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ ($\bar{X} = 5.00, 4.78, 4.78$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะทางกลไกและเสริมสร้างทักษะความแม่นยำ ($\bar{X} = 4.44$ และ 4.33)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือเสริมสร้างความเร็ว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว ($\bar{X} = 5.00, 5.00, 4.78$ และ 4.67) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างการทรงตัว ($\bar{X} = 4.44, 4.44$ และ 3.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความทรงตัว ($\bar{X} = 3.44$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 5.00$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือเสริมสร้างความกล้าหาญ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เสริมสร้างศีลธรรมจรรยาเสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม และเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน และ ($\bar{X} = 4.44, 4.33, 4.11, 4.11, 3.89$ และ 3.78)

ตาราง 11 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดแม่นยำ (ติดลูกแก้ว ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	2	3	4	-	-	3.78	มาก
รวม						4.65	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม และผู้อื่น.....	4	2	3	-	-	4.11	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและการผ่อนคลายความเครียด.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
รวม						4.35	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน.....	3	5	1	-	-	4.22	มาก
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการแสดงออก.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม						4.59	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	-	-	4	5	-	2.44	น้อย

ตาราง 11 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	1	2	5	1	-	3.33	ปานกลาง
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	-	6	-	3	-	3.33	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	4	5	-	-	3.44	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	-	3	3	3	-	3.00	ปานกลาง
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
รวม						3.50	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	4	3	2	-	-	4.22	มาก
6.เสริมสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	3	5	1	-	-	4.22	มาก
รวม						4.33	

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดแม่นยำ มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 5.00, 5.00, 5.00,$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการใช้ความคิดและเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.44$ และ 3.78)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความเครียด และเสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 5.00$ และ 4.67) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และเสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 4.44, 4.11, 4.11$ และ 3.78)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ เสริมสร้างทักษะการแสดงออก และเสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ ($\bar{X} = 5.00, 4.89$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา เสริมสร้างทักษะทางกลไก และเสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.22, 4.22$ และ 4.22)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.89$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว และเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 3.78$ และ 3.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือเสริมสร้างความอ่อนตัว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างการทรงตัว ($\bar{X} = 3.44, 3.33, 3.33$ และ 3.00) และมีคุณค่าอยู่ในระดับน้อย คือ เสริมสร้างความเร็ว ($\bar{X} = 2.44$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.89$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือเสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน และเสริมสร้างความรักสามัคคี ($\bar{X} = 4.22, 4.22, 4.22, 4.00$ และ 4.00)

ตาราง 12 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดโยน - รับ (หมายเหตุ ก ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	2	3	4	-	-	3.78	มาก
รวม						4.61	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสิน.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	2	7	-	-	-	4.22	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	3	3	-	-	3	3.33	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	6	3	-	-	-	4.67	ปานกลาง
รวม						4.34	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	-	3	-	6	-	2.67	ปานกลาง
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	-	4	1	4	-	3.00	ปานกลาง
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
รวม						3.84	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	-	-	3	6	-	2.33	น้อย
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	-	2	2	5	-	2.67	ปานกลาง

ตาราง 12 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	1	5	2	1	-	3.67	มาก
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	-	2	1	6	-	2.56	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	-	5	4	-	2.56	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	-	1	5	3	-	2.78	ปานกลาง
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม						3.16	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	-	6	3	-	-	3.67	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	3	5	1	-	-	4.22	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
6.เสริมสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
รวม						4.21	

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดโยนรับ มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 5.00, 4.89, 4.89, 4.56$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลางเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.78$)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น และเสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด ($\bar{X} = 4.67, 4.67, 4.56$ และ 4.56) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทัศนคติที่ดี ($\bar{X} = 4.22$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 3.33$)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ และเสริมสร้างทักษะการแสดงออก ($\bar{X} = 4.67$ และ 4.56) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ และเสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 4.33$ และ 3.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.00$ และ 2.67)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 5.00$) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว ($\bar{X} = 3.67$ และ 3.67) มีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างการทรงตัว เสริมสร้างความเร็ว เสริมสร้างความอ่อนตัว และเสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 2.78, 2.67, 2.56$ และ 2.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับน้อย คือ เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 2.33$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.78$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือ เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม และเสริมสร้างความกล้าหาญ ($\bar{X} = 4.22, 4.00, 4.00, 4.00$ และ 3.67)

ตาราง 13 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดขว้าง (ขว้างหลบ ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	1	8	-	-	-	4.11	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	2	2	5	-	-	3.67	มาก
รวม						4.32	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสิน.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	2	4	3	-	-	3.89	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	1	5	2	1	-	3.67	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	5	3	1	-	-	4.44	มาก
รวม						4.37	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม						4.89	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด

ตาราง 13 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	1	6	2	-	-	3.89	มาก
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	1	6	2	-	-	3.89	มาก
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
รวม						4.56	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน	1	5	3	-	-	3.78	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	4	2	3	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
รวม						4.32	

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดขว้าง มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการตัดสินใจ เสริมสร้างความมั่นใจ และเสริมสร้างการสังเกต ($\bar{X}$ = 4.67, 4.56 และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา เสริมสร้างการใช้ความคิด และเสริมสร้างควมมีเหตุผล ($\bar{X}$ = 4.33, 4.11 และ 3.67)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ และเสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด ($\bar{X}$ = 4.89 และ 4.89) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และเสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X}$ = 4.44, 4.44 , 3.89 และ 3.67)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งสิ้น คือ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา เสริมสร้างทักษะการแสดงออก เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ และเสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X}$ = 5.00, 5.00, 5.00, 4.67 และ 4.67)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความเร็ว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว และเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ($\bar{X}$ = 5.00, 5.00, 4.78, 4.67 และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความอ่อนตัว และเสริมสร้างการทรงตัว ($\bar{X}$ = 3.89, และ 3.89)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X}$ = 5.00และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือ สร้างความกล้าหาญ เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมเสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม เสริมสร้างควมซื่อสัตย์และความยุติธรรม และเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน ($\bar{X}$ = 4.44, 4.33, 4.11, 4.00 และ 3.78)

ตาราง 14 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดตก (ตักเม็ดมะขาม ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	-	2	7	-	-	3.22	ปานกลาง
รวม						4.24	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และ ผู้อื่น.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างการยอมรับและ เคารพในกฎกติกาและการ ตัดสินใจ.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด.....	4	2	3	-	-	4.11	มาก
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	1	7	1	-	-	4.00	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	-	-	1	3	3	2.00	น้อย
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	-	9	3	-	-	4.00	มาก
รวม						3.74	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	2	6	1	-	-	4.11	มาก
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	-	2	4	3	-	2.89	ปานกลาง
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	-	2	2	5	-	2.67	ปานกลาง
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	-	3	3	-	3	2.67	ปานกลาง
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	2	4	3	-	-	3.89	มาก
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
รวม						3.43	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	-	2	3	3	1	2.67	ปานกลาง
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	2	4	1	1	1	3.56	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	-	2	7	-	-	3.22	ปานกลาง

ตาราง 14 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	1	4	4	-	-	3.67	มาก
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	-	3	1	3	2	2.56	ปานกลาง
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	-	2	4	2	1	2.78	ปานกลาง
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	-	-	3	3	3	2.00	น้อย
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
รวม						3.18	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	-	9	-	-	-	4.00	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	-	5	2	2	-	3.11	ปานกลาง
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	1	7	1	-	-	4.00	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	3	4	2	-	-	4.11	มาก
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	-	8	-	-	-	3.89	มาก
6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	-	6	-	-	-	3.56	มาก
รวม						3.92	

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดตก มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.78$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการสังเกต เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา เสริมสร้างการใช้ความคิด ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.44, 4.44$ และ 4.11) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลางคือ เสริมสร้างควมมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.22$)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกา และการตัดสินใจ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ และเสริมสร้างทัศนคติที่ดี ($\bar{X} = 4.33, 4.11, 4.00, 4.00$ และ 4.00) มีคุณค่าอยู่ในระดับน้อย คือ เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 2.00$)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะและเสริมสร้างทักษะการแสดงออก ($\bar{X} = 4.33, 4.11$ และ 3.89) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา และเสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 2.89, 2.67$ และ 2.67)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 5.00$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว และเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว ($\bar{X} = 3.67$ และ 3.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ เสริมสร้างความเร็วเสริมสร้างความอ่อนตัว เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 3.22, 2.78, 2.67$ และ 2.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับน้อยคือ เสริมสร้างการทรงตัว ($\bar{X} = 2.00$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.78$) มีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน เสริมสร้างควมซื่อสัตย์และยุติธรรม เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม และเสริมสร้างศีลธรรมจรรยา ($\bar{X} = 4.11, 4.00, 4.00, 3.89$ และ 3.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับปานกลางคือเสริมสร้างความกล้าหาญ ($\bar{X} = 3.44$)

ตาราง 15 ความถี่ ค่าเฉลี่ย และระดับของคุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา
ชนิดตั้ง - หมุน (หมุนหม้อข้าง ดังปรากฏในภาคผนวก ก.)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ทางด้านความรู้							
1.เสริมสร้างการใช้ความคิด.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
2.เสริมสร้างความมั่นใจ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
3.เสริมสร้างการสังเกต.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
4.เสริมสร้างการตัดสินใจ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล.....	3	3	3	-	-	4.00	มาก
รวม						4.46	
ทางด้านเจตคติ							
1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อม และผู้อื่น.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
2.เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
3.เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและการผ่อนคลายความเครียด.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
5.เสริมสร้างให้ระวังหลักเลียง อันตราย.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์.....	2	5	2	-	-	4.00	มาก
รวม						4.56	
ทางด้านทักษะ							
1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ.....	6	3	-	-	-	4.67	มากที่สุด
2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
5.เสริมสร้างทักษะการ แสดงออก.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
6.เสริมสร้างทักษะความ แม่นยำ.....	1	4	3	1	-	3.56	มาก
รวม						4.41	
ทางด้านสมรรถภาพทางกาย							
1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ.....	7	1	1	-	-	4.67	มากที่สุด
2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว.....	4	5	-	-	-	4.44	มาก
3.เสริมสร้างความเร็ว.....	3	3	-	3	-	3.67	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ความถี่ของการวิเคราะห์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4.เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว.....	3	6	-	-	-	4.33	มาก
5.เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ.....	7	2	-	-	-	4.78	มากที่สุด
6.เสริมสร้างความอ่อนตัว.....	5	2	1	1	-	4.22	มาก
7.เสริมสร้างการทรงตัว.....	5	3	1	-	-	4.44	มาก
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ.....	5	4	-	-	-	4.56	มากที่สุด
รวม						4.39	
ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.เสริมสร้างความมีระเบียบวินัยแห่งตน.....	1	6	2	-	-	3.89	มาก
2.เสริมสร้างความกล้าหาญ.....	-	7	2	-	-	3.78	มาก
3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม.....	1	5	3	-	-	3.78	มาก
4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....	9	-	-	-	-	5.00	มากที่สุด
5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม.....	4	2	3	-	-	4.11	มาก
6.เสริมสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ.....	8	1	-	-	-	4.89	มากที่สุด
7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา.....	4	4	1	-	-	4.33	มาก
รวม						4.25	

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดชิงหมูน มีคุณค่าทางด้านพลศึกษาแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านความรู้ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เสริมสร้างความมั่นใจ เสริมสร้างการตัดสินใจ และเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.78, 4.56$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างการสังเกตเสริมสร้างการใช้ความคิด เสริมสร้างการสังเกตและเสริมสร้างความมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.44, 4.44$ และ 4.00)

2. ด้านเจตคติ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ เสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด ($\bar{X} = 5.00, 4.89$ และ 4.78) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างทัศนคติที่ดี เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตรายและเสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.33, 4.33$ และ 4.00)

3. ด้านทักษะ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือเสริมสร้างทักษะการแสดงออก เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ($\bar{X} = 5.00, 4.67$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา เสริมสร้างทักษะทางกลไกและเสริมสร้างทักษะความแม่นยำ ($\bar{X} = 4.33, 4.33$ และ 3.56)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างความอดทนของกล้ามเนื้อ เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.78, 4.67$ และ 4.56) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมาก คือเสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว เสริมสร้างการทรงตัว เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว เสริมสร้างความอ่อนตัว และเสริมสร้างความเร็ว ($\bar{X} = 4.44, 4.44, 4.33, 4.22$ และ 3.67)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณค่าอยู่ในระดับมากที่สุด คือ เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 5.00$, และ 4.89) และมีคุณค่าอยู่ในระดับมากคือ เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม ($\bar{X} = 4.33, 4.11, 3.89, 3.78$ และ 3.78)

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาในการพัฒนาความรู้ เจตคติ สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างในการสอบถามและสัมภาษณ์การเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา ได้มาโดยเจาะจง (Purposive Sampling) ครอบคลุมใน 8 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัดแพร่, น่าน, ลำปาง, พะเยา, เชียงราย, ลำพูน, เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน
2. กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1-4 อายุ 6-10 ปี จำนวน 80 คน โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม ได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก เพศชาย กับเพศหญิง มีจำนวนเท่ากัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสัมภาษณ์การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ประกอบด้วย ชื่อการเล่น, บทร้องประกอบ, อุปกรณ์การเล่น, สถานที่เล่น, ความหมายคำเมือง, วิธีเล่น, กติกาการตัดสิน, มีเล่นหรือไม่ในปัจจุบัน รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ วัน, เดือน, ปี ที่สัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการคัดเลือกตามเกณฑ์ข้างต้นแล้วมาให้นักเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างผลัดกันเล่นในสภาพการณ์จริง ประเภทละ 3 ครั้ง
2. ระหว่างที่นักเรียนเล่นการเล่นพื้นบ้านล้านนาแต่ละประเภท ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน วิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาจากการเล่นทุกครั้ง โดยการสังเกตพฤติกรรมการเล่นประกอบกับการใช้แบบวิเคราะห์

3. นำข้อมูลที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่วิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา ตามแบบวิเคราะห์จากการเล่นการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ประเภทละ 3 ครั้ง รวม 9 ครั้ง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละ %

สรุปผลการค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าในการวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา พบว่า เมื่อได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาคัดเลือกตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น มีทั้งหมด 106 ประเภท และเมื่อได้นำมาศึกษาถึงลักษณะและรูปแบบในการเล่น ก็สามารถจัดจำแนกเป็นชนิดได้ 15 ชนิด สรุปได้ดังนี้

1. ชนิดเข่งไล่จับ มีประเภทกระต่ายขาเดียว (ก) กระต่ายขาเดียว (ข) ชิกกะเค๊ะไล่จับ ชิกกะเค๊ะ ไฟฟ้าช็อต เข่งกองกอย กระต่ายขาเดียว (ค) ปีกกะแซ้ว จิแจ่งเค๊ะ และไล่ตีเนค
2. ชนิดวิ่งไล่จับ มีประเภทตี ตีไซ ซ้อคอกไม้ เอาเถิดเจ้าล่อ วิ่งไล่เตะ แม่หม้ายไล่ยัย ก็นอกกั้นใน งบ แนค และแนคกระด้าง
3. ชนิดไล่จับคนท้ายแถวหรืออยู่ในแถว มีประเภทงูกินหาง (ก) งูกินหาง (ข) งูกินหาง (ค) ลูกขุดหย้ แม่ป่าขายหวิ งูฉิ่งฉ่าง งูสิงสาร นกกระถั่วแยงเงา อู่ปุ้จี้ และอู่ปุ้จี้
4. ชนิดปิดตาไล่จับ - ทายชื่อ มีประเภท ไอ้โม่ง ไอ้โม่ง (ก) ไอ้โม่ง (ข) จะม้อง อี้ก้อ โพงพาง (ก) โพงพาง (ข) ลิงลม และไก้อี้ก้อ
5. ชนิดวิ่งผ่านด่าน มีประเภทเตย เตยสี ตาล่อง (ชื่อ) และแม่เต่า
6. ชนิดย่ำ มีประเภทย่ำเงา (ก) ย่ำเงา (ข) และยักย่ำเงา
7. ชนิดเดินลอด มีประเภท รีรีข้าวสาร(ก) รีรีข้าวสาร(ข) รีรีข้าวสาร(ค)และรีรีข้าวสาร (ง)
8. ชนิดกระโดด มีประเภท โยนตำ ตำมิดคอ กระโดดกะลบบ่าป้าว โดดหนังวัวง โอชีว (ก) โอชีว (ข) โอชีว (ค) กิ่งก่องแก้ว หนังสือเหลี่ยม เสือข้ามห้วย และเหิบเหิบ
9. ชนิดซ่อน-หา มีประเภทซ่อนปู้อยู่ไหน ซ่อนเหล็ก ซ่อนไม้ ซ่อนหา (ก) ซ่อนหา (ข) ซ่อนหา (ค) โป้งแปะ แอสสะไพกระด้าง และลับลิ้นตีกระป๋อง
10. ชนิดแย่ง มีประเภทจี๋แนคแปดเสา ผีศอก เต่าฟักไข่ (ก) เต่าฟักไข่ (ข) มะไข่เต่า อุ่มไข่เต่า สังกก ลิงชิงหลัก (ก) และลิงชิงหลัก (ข)
11. ชนิดแม่นยำ มีประเภทคิดลูกแก้ว มะโคหัวแตก กะล่องป่อง โจ้งหนังวัวง โจ้งบ้ามัก โจ้งแก่นมะขาม ยิงปู้นมะขาม อีหย่อม ถวายผาง อีผายเข้าคุ่ม และอีผายเข้าคุ่ม
12. ชนิดโยน-รับ มีประเภทหมากเก็บห้า (ก) หมากเก็บห้า (ข) หมากเก็บห้า (ค) หมากเก็บเจ็ด ไม้แก้ง (ก) ไม้แก้ง (ข) ไม้จี้ก้อน ไม้เก็บ และโจ้งไข่หัว

13. ชนิดขว้าง มีประเภทขว้างหลบ

14. ชนิดดัก มีประเภทดักเม็ดมะขาม อีตัก และกูดหนังว้อง

15. ชนิดคั้ง-หมุน มีประเภทหมุนหม้อขาง ชักกะเย่อ และขายบ่าเต้า

และเมื่อนำผลการศึกษาค้นคว้าคุณค่าทางด้านพลศึกษาของแต่ละด้านของแต่ละชนิด การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาทั้งหมดรวบรวมสรุปเรียงลำดับความสำคัญแล้ว พบว่า คุณค่าในด้านการพัฒนาความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีดังนี้

1. ด้านความรู้

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาให้คุณค่าในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.70$) มากที่สุด รองลงมาคือ เสริมสร้างความมั่นใจ ($\bar{X} = 4.67$) เสริมสร้างการสังเกต ($\bar{X} = 4.53$) เสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.37$) เสริมสร้างการใช้ความคิด ($\bar{X} = 4.22$) และเสริมสร้างควมมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.66$)

2. ด้านเจตคติ

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาให้คุณค่าในการเสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและการผ่านคลายความเครียด ($\bar{X} = 4.76$) มากที่สุด รองลงมา คือ เสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกาและการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.68$) เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.35$) เสริมสร้างความมั่นคงทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.12$) เสริมสร้างทัศนคติที่ดี ($\bar{X} = 4.10$) และเสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยงอันตราย ($\bar{X} = 3.57$)

3. ด้านทักษะ

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาให้คุณค่าในการเสริมสร้างทักษะการแสดงออก ($\bar{X} = 4.65$) มากที่สุด รองลงมาคือ เสริมสร้างทักษะการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ ($\bar{X} = 4.40$) เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.25$) เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ ($\bar{X} = 4.19$) เสริมสร้างทักษะทางกลไก ($\bar{X} = 4.08$) และเสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของกีฬา ($\bar{X} = 4.01$)

4. ด้านสมรรถภาพทางกาย

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาให้คุณค่าในการเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ($\bar{X} = 4.47$) มาก รองลงมาคือ เสริมสร้างความคล่องแคล่วว่องไว ($\bar{X} = 4.32$) เสริมสร้างพลังหรืออำนาจบังคับตัว ($\bar{X} = 4.04$) เสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อความเร็ว ($\bar{X} = 3.56$) เสริมสร้างความอ่อนตัว ($\bar{X} = 3.23$)

5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ให้คุณค่าในการเสริมสร้างการ

ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.76$) มากที่สุด รองลงมา คือ เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ($\bar{X} = 4.64$) เสริมสร้างความซื่อสัตย์และยุติธรรม ($\bar{X} = 4.05$) เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา ($\bar{X} = 3.97$) เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม ($\bar{X} = 3.95$) เสริมสร้างความกล้าหาญ ($\bar{X} = 3.89$) และเสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน ($\bar{X} = 3.84$)

อภิปรายผล

จากผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามาแล้วนั้น พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา เมื่อนำมาคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีความเหมาะสมกับเด็กอายุ 6-10 ปี จำนวน 106 ประเภท และเมื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ถึงลักษณะและรูปแบบในการเล่น พบว่า มีความแตกต่างกันในเรื่องของวิธีเล่น บทร้องประกอบ และกฎกติกา (การตัดสินใจ) รวมทั้งส่วนประกอบอื่น ๆ ด้วย จึงสามารถจัดจำแนกเป็นชนิดได้ ทั้งหมด 15 ชนิด คือ ชนิดเข่ง-ไล่จับ ชนิดวิ่งไล่จับ ชนิดไล่จับคนท้ายแถว หรืออยู่ในแถว ชนิดปิดตาไล่จับ-ทายชื่อ ชนิดวิ่งผ่านด่าน ชนิดย่ำ ชนิดเดินลอด ชนิดกระโดด ชนิดซ่อน-หา ชนิดแย่ง ชนิดแม่หมา ชนิดโยน-รับ ชนิดขว้าง ชนิดตัก และชนิดคิง-หมูน

การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาทั้ง 15 ชนิด เมื่อนำมาวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ให้คุณค่าทางด้านพลศึกษาครบทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านเจตคติ ด้านทักษะ ด้านสมรรถภาพทางกาย และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์คุณค่าที่ได้ทั้ง 5 ด้านนี้ อภิปรายได้ดังนี้

ด้านความรู้

พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาช่วยเสริมสร้างในการตัดสินใจ ความมั่นใจ และการสังเกต ทั้งนี้เพราะการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาส่วนใหญ่แล้ว ผู้เล่นต้องใช้ในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืออย่างใดอย่างหนึ่งลงไปอย่างแน่วแน่ไม่ลังเล ไม่เปลี่ยนใจ หรือเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ดังเช่น เลือกตัดสินใจว่าจะไล่จับ ใครจะวิ่งผ่านไปช่องทางไหน จึงจะผ่านด่านได้ จะไล่เหยียบเงาของใคร จะกระโดดลง ณ จุดใดช่องไหน จะแย่งเสาใด จะคิดถูกแล้ว ถูกใจ จะเก็บหมากเก็บลูกใด จะขว้างผู้เล่นคนใด และจะตักเม็ดมะขามเม็ดใดก่อน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยการตัดสินใจทั้งสิ้น และก่อนจะตัดสินใจกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปนั้น ผู้เล่นก็ย่อมที่จะต้องมีการสังเกตในสภาพแวดล้อมต่างๆ ของการเล่น ในขณะที่เล่นจึงเกิดความมั่นใจว่าจะทำได้หรือปฏิบัติได้ จึงถือว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของการตัดสินใจด้วย นอกจากนี้แล้ว การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ส่วนใหญ่ผู้เล่นจะต้องขบคิดแก้ปัญหาในการเล่นอยู่ตลอดเวลาในการเล่นวิ่งหลบหนีไม่ให้ถูกจับได้ ไม่ให้ถูกย่ำเงาได้ ไม่ให้ถูกขว้างได้ และคิดแก้ปัญหาในการ

วิ่งผ่านด่านหรือไม่ให้ถูกจับได้ คิดแก้ปัญหาในการเก็บลูกหมากเก็บที่อยู่ติดติดกันว่าจะเก็บอย่างไร ถึงจะไม่ให้มือถูกลูกหมากเก็บอีกลูกหนึ่ง ซึ่งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเล่นนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานของการใช้ความคิดและเหตุผลทั้งสิ้น การเล่นของเด็กมีลักษณะเป็นการ ทดลองใช้ ความรู้ที่ตนมีต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของเด็กเอง เป็นการ ทดลองการปฏิบัติการด้วยตนเองอย่างอิสระและสนุกสนานเพลิดเพลิน การเล่นจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อ การพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก (อารี พันธุ์ณี. 2538 : 47)

ด้านเจตคติ

พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาช่วยเสริมสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียด นอกจากนั้น ยังเสริมสร้างการยอมรับและเคารพในกฎกติกา และการตัดสินใจ ทั้งนี้ เพราะว่าการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาส่วนใหญ่ผู้เล่นจะเล่นกันเป็นกลุ่ม ในขณะที่เล่นผู้เล่นจะเกิด ความสนุกสนานเพลิดเพลินร่าเริงแจ่มใส สิ่งเหล่านี้ได้จากการเล่นไ้ไม่่ง เคย จีแนดแปดเสา และ ดิดลูกแก้ว นอกจากนั้น การเล่นที่เล่นเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เล่นจะต้องมีความ ซื่อสัตย์ปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกาที่ร่วมกันตกลงไว้ด้วยความตั้งใจ ถ้าหากละเมิดก็จะถูกลงโทษ จากเพื่อนร่วมเล่นผู้เล่นจะต้องระมัดระวังตนเอง โดยคำนึงถึงความยุติธรรมเป็นหลักสำคัญ ในการ เล่นรวมกันสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการเล่นโยนตา ในประเภทกระโดด การเล่นกีฬาพื้นเมืองไทยช่วย ส่งเสริมให้ผู้เล่นได้ฝึกการใช้ชีวิตในสังคมร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้เล่นรู้จักร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติใน กิจกรรมการเล่น รู้จักการประสานงานกับผู้อื่น รู้จักเคารพในสิทธิและความสามารถของผู้อื่น ทั้งนี้ เพราะว่าการเล่นกีฬาพื้นเมืองไทย มีรากฐานพัฒนามาจากการเล่นพื้นบ้านของเด็กนั่นเอง เป็นต้น (ชัชชัย โกมารทัต และคณะ. 2527 : 713)

ด้านทักษะ

พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาช่วยเสริมสร้างทักษะการแสดงออกทั้งนี้เพราะว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาส่วนใหญ่ผู้เล่นต้องใช้ทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานของร่างกาย เป็นสื่อการเล่น การเคลื่อนไหวของร่างกายที่ต้องเป็นไปตามคำสั่งของระบบประสาท คือ ความ ต้องการของผู้เล่นที่แสดงออกทางการวิ่ง การพูด การเดิน การไต่ การแย่ง การขว้าง การดึง และ การหมุน เป็นต้น หรือแม้แต่การแสดงออกทางด้านความคิดอารมณ์และสังคมอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ เกิดขึ้นในขณะที่เด็กเล่นการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาประเภทวิ่งไล่จับ ประเภทย่ำ ประเภทแย่ง ประเภทขว้าง และประเภทดึง-หมุน การเล่นมักมีการก้มตัว บิดตัวหรือเอียงตัวไปในทิศทางต่าง ๆ ทำให้กล้ามเนื้อของร่างกายได้ยืดและหดตัวเต็มที่ ข้อต่อได้เคลื่อนไหวอย่างสมบูรณ์ตามลักษณะ ของข้อต่อนั้น ๆ เป็นการส่งเสริมในด้านความอ่อนตัว การทรงตัว และความคล่องแคล่วว่องไว ของร่างกาย ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่ได้ควบคุมร่างกายในอิริยาบถต่าง ๆ ทักษะขึ้นอยู่กับกลไกการ

ทำงานของกล้ามเนื้อกับระบบประสาท ถ้ากล้ามเนื้อมีการประสานงานกันดี ทักษะก็ย่อมจะเกิดขึ้น หรืออาจพูดได้ว่า ทักษะเป็นผลของการประสานงานของกล้ามเนื้อ (สุเนต นวกิจกุล. 2524 : 5)

ด้านสมรรถภาพทางกาย

พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ ทั้งนี้เพราะว่าการละเล่นพื้นบ้านล้านนาส่วนใหญ่แล้วลักษณะการเล่นผู้เล่นจะต้องอาศัยการทำงานของกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ข้อต่อ ที่ทำงานประสานสัมพันธ์กับระบบประสาท กิจกรรมที่เล่นจะเป็นลักษณะการกระโดด การโยน การรับ การเขี่ย การตักและอื่นๆ ซึ่งลักษณะการทำงานเหล่านี้จะมืออยู่ในการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ประเภทกระโดด ประเภทโยน-รับ ประเภทตัก และประเภทอื่น ๆ การละเล่นทำให้ร่างกายได้เคลื่อนไหวออกกำลังกายส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมากขึ้นช่วยส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย เช่น ความแข็งแรง กำลังความเร็ว ความอ่อนตัว ความทนทาน การทรงตัว ความคล่องแคล่วว่องไว ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ส่วนใหญ่มีการเคลื่อนไหวของร่างกายและอวัยวะต่าง ๆ มากกว่ากิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่เป็นปกติในชีวิตประจำวัน (ชัชชัย โกมารทัตและคณะ. (2527 : 711)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

พบว่า การละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ช่วยเสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งนี้เพราะว่า โดยปกติทุกคนจะต้องทำงานตามสถานะของตนเอง ผู้ใหญ่ก็จะทำงานตามอาชีพ เด็กก็จะศึกษาเล่าเรียนหรือช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครองทำงาน และเมื่อทำงานเสร็จแล้วก็มีเวลาว่างจากงานประจำหรือการเรียนก็จะนำเอาการละเล่นพื้นบ้าน ชนิดกระต่ายขาเดียว เดย จี่แนดแปดเสา ขว้างหลบ และหมุนหม้อขาง มาเล่น การละเล่นทั้ง 5 ประเภทนี้เพื่อความสนุกสนานเพราะการเล่นมิได้ทำให้ผลทางด้านการงานหรือให้ผลเป็นรายได้เพื่อเลี้ยงชีพแต่อย่างใด การเล่นในแต่ละชนิดข้างต้นจึงส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นอกจากนั้นการเล่นประเภทวิ่งไล่จับชนิดดี และประเภทดิ่ง-หมุน ชนิดหมุนหม้อขาง ช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เพราะการเล่นอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเกิดจากผู้เล่นได้ใกล้ชิดสนิทสนมกัน ร่วมมือกัน ถือเป็นพวกเดียวกัน โดยเฉพาะการเล่นที่เป็นการแข่งขันระหว่างหมู่ ทุกคนในหมู่ จะร่วมมือร่วมใจกันและเมื่อเสร็จจากการเล่นทุกครั้งก็ร่วมเล่นก็จะไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ทุกคนได้มีโอกาสสร้างความสัมพันธ์ได้พูดคุยรู้จักกันมากขึ้น ทำให้เกิดความรักความสามัคคีต่อหมู่คณะ ในด้านการฝึกความเป็นผู้มีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมนั้น เกิดจากการที่ผู้เล่นต้องปฏิบัติตามกติกาต่าง ๆ ปฏิบัติตามลำดับก่อนหลัง รู้จักการรอคอย ระมัดระวังอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นและตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เพื่อผลประโยชน์ของทีมและของตนเอง การละเล่นจะช่วยฝึกให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ จะช่วยฝึกความร่วมมือ ช่วยให้

เด็กมีระเบียบวินัย การพกฎเกณฑ์ รู้แพ้รู้ชนะ ซึ่งจะช่วยให้เด็กฝึกฝนในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับระเบียบ กฎเกณฑ์ทางสังคมได้ดี (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 :12) พัฒนาการทางจริยธรรมหรือศีลธรรมของเด็ก พบว่า เกิดจากการเล่นต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่เด็กเล่นโดยไม่รู้กฎเกณฑ์ แต่ต่อมาได้เรียนรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างผู้เล่นด้วยกัน จนเด็กได้เรียนรู้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกละเฉพาะตัวขึ้น ดังนั้น หลักการพัฒนาทางจริยธรรมหรือศีลธรรมคือการเคารพกฎเกณฑ์ทางสังคม และเข้าใจถึงความยุติธรรมที่เท่าเทียมกันในสังคม (เพียเจต์และอินเบลเดอร์. 1969 : 112-117)

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยควรที่จะดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์แบบเป็นจริง
2. ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบปัญหาภาษาถิ่น และขนบธรรมเนียม ประเพณี ดังนั้น ก่อนที่จะทำการวิจัยควรที่จะศึกษาโดยละเอียดก่อน
3. เนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยีมีมาก ทำให้การเล่นที่เป็นผลมาจากความเจริญทางวิทยาศาสตร์ของเด็กมีมาก จึงทำให้ลืมการละเล่นที่เป็นมรดกของชาติ ดังนั้น ควรที่จะมีการสนับสนุนให้แพร่หลายมากขึ้น
4. รัฐบาลเอกชนและองค์กรควรมีการจัดการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านหรือการละเล่นพื้นบ้านในระดับโรงเรียนและระดับอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจังต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาในทุกกลุ่มอายุ
2. การจัดจำแนกชนิดของการละเล่น ควรให้หลากหลายและครอบคลุมในทุก ๆ เรื่อง
3. ควรทำการวิจัยในด้านลึกหรือคุณค่าทางด้านอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือการจัดกิจกรรมและการเล่นกลางแจ้ง

สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2533.

ซัชชัย โกมารทัต, ฟอง เกิดแก้วและประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ. รายงานการวิจัยกีฬาพื้นเมืองไทย :

ศึกษาและวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ชัย เรืองศิลป์. การละเล่นของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงศิลป์การพิมพ์, 2534.

ผะอบ ไปยะกฤษณะ, ฐาปนี นาคพรพรพ และศิวพร สุคนธ์พงเผ่า. การละเล่นของเด็กภาคกลาง.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2522.

พรรณี สุวดี. การเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรียนด้วย

กิจกรรมการเล่นพื้นเมืองของเด็กภาคเหนือ กับกิจกรรมตามแผนกระทรวงศึกษาธิการ.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

พิระพงศ์ บุญศิริ. การละเล่นพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ดาว, 2536.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. การสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทย์พัฒนจำกัด, 2539.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. หลักและวิธีการสอนวิชาพลศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาจำกัด, 2523.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

สุนต นวกิจกุล. การสร้างสมรรถภาพทางกาย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

สุจริต บัวพิมพ์. มรดกไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2538.

สุรสิงห์สำรวม ฉิมพะเนา. การเล่นของเด็กล้านนาไทยในอดีต. เชียงใหม่ : ศูนย์หนังสือเชียงใหม่, 2520.

อนุমানราชชน, พระยา. พื้นความหลัง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศึกษายาม, 2510.

อรชร อัจฉนทร. ลักษณะของเกมการเล่นพื้นเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

อารี พันธุ์มี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช, 2538.

Bucher, Charles, A. อ้างใน สมคิด ชิตประสงค์. หลักการสอนพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร :

ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

Frost, Joe L. and Barry L. Klein. *Children's Play and Playgrounds*. Boston : Allyn and Bacon, 1979.

Gumaer, Jim. *Development Play in Small Group Counsel with Distributed Children*.

Psychological Abstracts. 1984.

Piajet, J. and B. Inbelder. The Psychogy of the child. p. 112-117. 1969.

Roopanrine, Jaipaul L. and James E. Johnson. "Kindergarten Play within a Mixed-age Classroom",. Psychological Abstracts. 71 : 974 ; April, 1984.

Weiskopf, Donald C. A Guide to Recreation and Leisure, Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1978.

ภาคผนวก ก

1.1 กระต่ายขาเดียว (ก)

<u>บทร้องประกอบ</u>	“กระต่ายเอ๋ย กระต่ายขาเดียว วิ่งไปวิ่งมาตลอด เดี่ยวเข้ามาจับ ฉันเอ๋ยเอากระต่ายตัวที่ชื่อ.....”
<u>สถานที่เล่น</u>	สนามที่มีพื้นที่กว้างทั่วไป
<u>จำนวนผู้เล่น</u>	ตั้งแต่ 8 คนขึ้นไป เล่นได้ทั้งเพศชายและหญิง อายุ 6-10 ปี
<u>วิธีเล่น¹</u>	1. ทำวงกลมบนพื้น 1 วง ขนาดตามความเหมาะสมกับจำนวนผู้เล่น 2. แบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเป็นกระต่ายอยู่นอกวงกลม อีกฝ่ายหนึ่งอยู่ในวงกลม 3. ฝ่ายที่เล่นเป็นกระต่ายจะต้องตั้งชื่อกระต่ายแต่ละตัว (จะตั้งชื่อ เป็นอะไรก็ได้ แต่งตั้งเป็นชื่อที่อยู่ในหมวดเดียวกัน เช่น หมวดสี ก็ให้ตั้งชื่อ สีแดง สีขาว สีดำ สีเขียว ฯลฯ เป็นต้น แล้วให้ผู้เล่นที่อยู่ในวงกลมเป็นคนเลือกกระต่าย โดยร้องบทร้องประกอบพร้อมกัน เมื่อถึงท่อนสุดท้าย ถ้าจะเลือกกระต่ายตัวที่ชื่อ สีเขียว ก็ร้องว่า “เอากระต่ายตัวที่ชื่อ...สีเขียว....” 4. ผู้เล่นที่เป็นกระต่ายชื่อสีเขียวก็จะเขย่งขาเดียวเข้าไปไล่จับผู้ เล่นที่อยู่ในวงกลม ถ้าเอาขาทั้งสองข้างแตะพื้น ถือว่า ตาย จะต้องเปลี่ยนกระต่ายตัวต่อไป โดยผู้เล่น ในวงกลมเป็นผู้ร้องบทร้องประกอบเลือกกระต่ายเช่นเดิม

¹ คำ ขะโต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บังอร บุญเจริญเป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 84 หมู่ 6 บ้านสามขา
ต.หัวเสือ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2541.

ภาพประกอบ 1 วิธีเล่นกระต่ายขาเดียว (ก)

กติกา (การตัดสิน)

1. ผู้เล่นที่อยู่ในวงกลม ถูกกระต่ายเอามือแตะหรือจับได้ ถือว่า ตาย ต้องออกไปอยู่นอกวงกลม
2. ถ้าฝ่ายกระต่ายแตะหรือจับผู้เล่นที่อยู่ในวงกลมได้หมดค เป็นฝ่ายชนะ แต่ถ้าฝ่ายกระต่ายตายหมดก่อน ก็จะเป็นฝ่ายแพ้

ด.

บทร้องประกอบ“ดี....”^{1,2,3}สถานที่เล่น

บริเวณลานบ้าน

จำนวนผู้เล่น

มี 2 ฝ่าย ๆ ละเท่า ๆ กัน เล่นเฉพาะเพศชาย อายุ 6-10 ปี

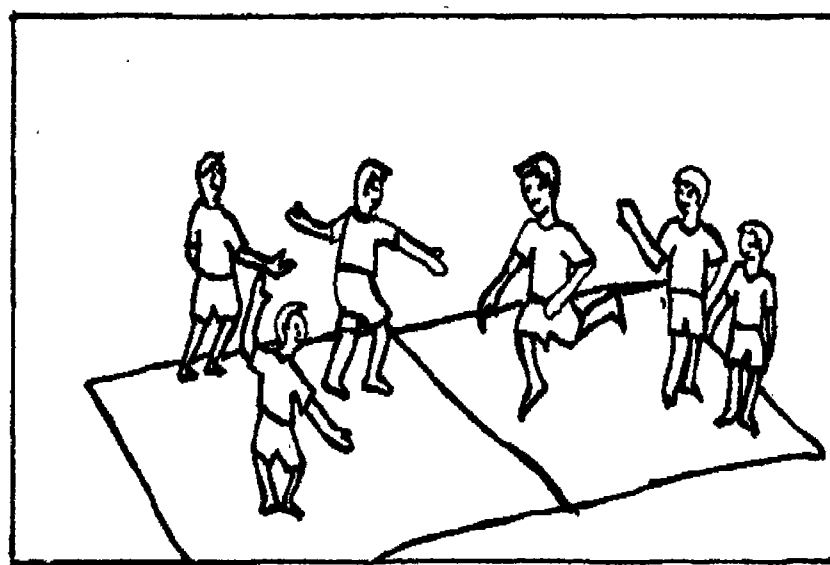
วิธีเล่น

1. ให้หัวหน้าฝ่ายมาเสี่ยงเลือก โดยวิธี โป้งกัน ฝ่ายแพ้จะเป็นฝ่าย

ตีก่อน

2. ให้กำหนดเขตแดนในการเล่นเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าความกว้าง

ยาวแล้วแต่ละตกกลงกัน แล้วแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ด้วยเส้นแบ่งครึ่งแดน ดังรูป

ภาพประกอบ 2 สนามตี

¹สม สุริยะจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อำไพ จิตรประสงค์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 377 หมู่ 5 ค.ศรีคงเย็น อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2541.

²จันทร์ กาวิวัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิชิต ม่วงหวาน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 297 หมู่ 7 บ้านเด่นชัย ค.เด่นชัย อ.เด่นชัย จ.แพร่ เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2541.

³เมือง ทินชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ค่วงนภา ทินชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 73 หมู่ 3 บ้านจัว ค.สมัย อ.สบปราบ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2541.

3. เริ่มเล่นฝ่ายที่ได้ดีก่อนจะส่งผู้เล่นคนหนึ่งเข้าไปตี ผู้เล่นฝ่ายตรงข้าม (ฝ่ายจับ) โดยจะเริ่มออกเสียง “ตี...” จากเส้นแบ่งครึ่งแดนไปตลอด ถ้าหมดเสียงตี และจะต้องรีบวิ่งเข้าแดนของตนเอง อย่าให้ผู้เล่นฝ่ายจับจับตัวได้ ถ้าถูกจับได้จนเสียงตีขาด ก็ถือว่าตาย ต้องตกเป็นเชลยของฝ่ายตรงข้าม แต่ถ้าผู้เล่นฝ่ายจับไม่สามารถจับตีไว้ได้ ตีสามารถกลับถึงเส้นแบ่งแดนได้ ผู้เล่นฝ่ายจับคนนั้นก็ต้องตายเช่นกัน และในขณะที่ตายนั้น ผู้เป็นตีจะต้องไล่เตะผู้เล่นฝ่ายจับให้ได้มากที่สุดแล้วให้วิ่งกลับแดนของตนเอง ผู้เล่นที่ถูกตีเตะตัวได้ก็ต้องตกเป็นเชลยของฝ่ายตีเสร็จแล้วก็ปล่อยให้ฝ่ายตรงข้ามตีบ้าง เล่นสลับกันไปเช่นนี้ จนกว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะหมดผู้เล่น ก็จะเป็นฝ่ายแพ้

กติกา (การตัดสิน)

1. ถ้าฝ่ายจับสามารถจับตีได้จนเสียงของตีขาดหายไป ในแดนของฝ่ายจับ ผู้ที่เป็นตีจะต้องตายและตกเป็นเชลย
2. ถ้าตี ตีเข้าไปเตะผู้เล่น (เตะกี่คนก็ได้) ในแดนของฝ่ายจับ แล้วรีบวิ่งกลับมาที่เส้นแบ่งครึ่งแดนได้ ผู้เล่นคนนั้นจะต้องตายและตกเป็นเชลยของฝ่ายตี
3. ผู้เล่นทุกคนจะต้องอยู่ในเขตที่กำหนดไว้เป็นสนามเล่นเท่านั้น ถ้าออกนอกเขตถือว่าตาย
4. ให้เล่นตี สลับกันไปมาฝ่ายละ 1 คน (เที่ยว) จนกระทั่งผู้เล่นของฝ่ายหนึ่งหมด ฝ่ายที่ได้เชลยมากก็จะเป็นฝ่ายชนะ

การละเล่นแบบนี้ พบว่า บางหมู่บ้าน เรียกชื่อแตกต่างกันออกไปคือ ตี^{1,2} อีแนค³ และ

¹ดวง ยอดขามา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ทอง คำชุ่ม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 284 หมู่ 5 บ้านป่าบง ต.พางาม อ.เวียงสา จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2541.

²ล้อย แด้มงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สวัสดิ์ คอนมูล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 64 หมู่ 11 บ้านกอก ต.แม่ลาว อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.

³คำ อาคะโรจน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริขวัญ อาคะโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 34 บ้านสันมะกรูด ต.บ้านแป้น อ.เมือง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2541.

งูกินหาง (ก)

บทร้องประกอบ “(พ่องู) แม่งูเอ๋ย กินน้ำบ่อไหน (แม่งู) กินน้ำบ่อหิน (พ่องู) บินไปก็บินมา (แม่งู) กินน้ำบ่อโสก (พ่องู) โยกไปก็โยกมา (แม่งู) กินน้ำบ่อทราย (พ่องู) ย้ายไปก็ย้ายมา (แม่งู) กินหัวกินหาง (พ่องู) กินกลางตลอดตัว”^{1,2}

สถานที่เล่น

กลางสนาม ที่โล่ง

จำนวนผู้เล่น

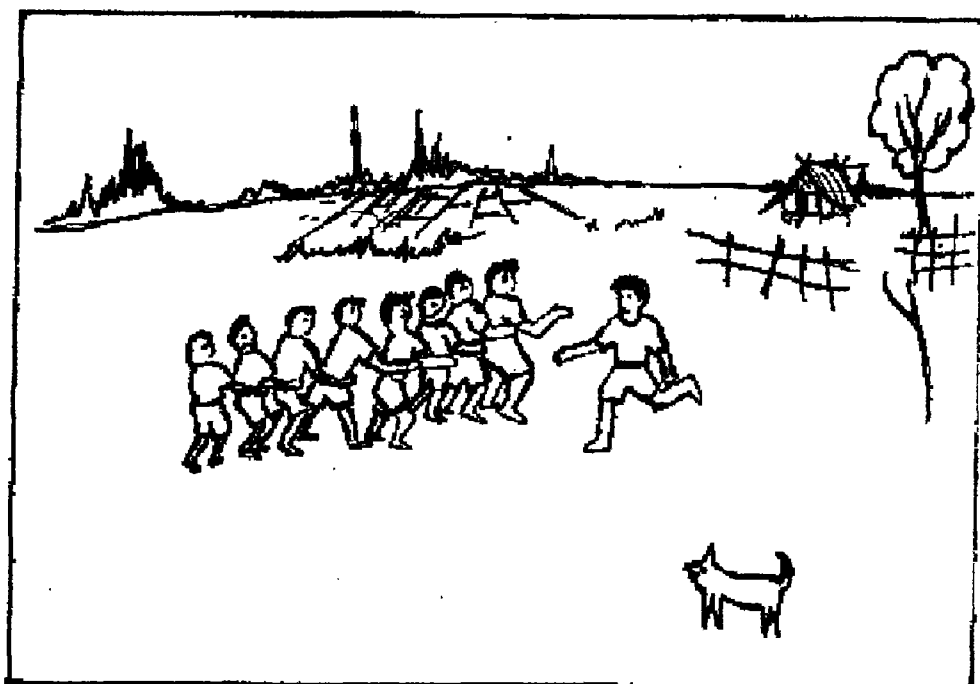
7-8 คน เล่นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 6-10 ปี

วิธีเล่น

1. เข้าแถวตอนลึก หนึ่งแถวและให้มีแม่งูอยู่หัวแถว
2. เลือกพ่องูหนึ่งคนมาเป็นคนถามแม่งู ตามบทร้องประกอบ
3. แม่งูตอบพ่องู ตามบทร้อง
4. เมื่อถามตอบ ตามบทร้องประกอบจบแล้ว คนที่เป็นพ่องูต้องพยายามแตะลูกงูคนสุดท้ายของแถว ส่วนแม่งูต้องพยายามปกป้องลูกของตนไม่ให้พ่องูแตะได้
5. ถ้าลูกงูคนสุดท้ายถูกพ่องูแตะหรือจับได้ ลูกงูตัวนั้นให้ออกจากการเล่น
6. ในขณะที่เล่น ลูกงูทุกตัวจะต้องจับเอาคนข้างหน้าไว้ให้แน่นอย่าให้หลุด

¹ จลวย วุฒิเวช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ณ วุฒิเวช เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 132/1 บ้านน้ำลือ ต.โนนเวียง อ.เมือง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2541.

² เทพ ชุ่มกา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุพรรณ คุ่มอักษร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 103 หมู่ 5 บ้านสาแล ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2541.

ภาพประกอบ 3 วิธีเล่นงูกินหาง (ก)

กติกา (การตัดสิน)

ลูกงูตัวสุดท้ายถูกพองจับได้หรือมือหลุดออกจากเอวคนข้างหน้าถือว่า ตาย ต้อง
ออกจากการเล่น

ไอ้โม่

บทร้องประกอบ “(ผู้เล่น) ไอ้โม่เอ๋ย (ไอ้โม่) เอ๋ย (ผู้เล่น) ก็นเข้ากับอะหยัง (ไอ้โม่) ก็นเข้ากับไข่ (ผู้เล่น) เอกเปลือกไว้คี่ไหน (ไอ้โม่) ไว้คี่โคนเสา (ผู้เล่น) ไอ้โม่หน้างั่ว ไส้เฮาบ่ตัน”^{1,2}

สถานที่เล่น

บริเวณที่มีพื้นที่ว่างทั่วไป

อุปกรณ์การเล่น

ผ้าสำหรับปิดตา 1 ผืน

จำนวนผู้เล่น

4-10 คน เล่นระหว่างเพศชายกับชาย หญิงกับหญิง อายุ 6-10 ปี

ความหมายของคำเมือง ไอ้โม่ = คนเอาผ้าปิดตา, เอ๋ย = เอ๋ย, ก็นเข้า = กินข้าว, อะหยัง = อะไร, คี่ = ที่, หน้างั่ว = หน้าโง่, เฮา = เรา, บ่ตัน = ไม่ตัน

วิธีเล่น

1. จีดวงกลมเป็นเขตสนามเล่น ขนาดแล้วแต่ละตกลงกัน แล้วเลือกผู้เล่นคนหนึ่งเอาผ้าผูกตาไว้ ให้เป็น ไอ้โม่

2. เริ่มเล่น ผู้เล่นทุกคนรวมทั้งไอ้โม่ เข้าไปอยู่ในวงกลม แล้วร้องบทร้องประกอบโต้-ตอบกัน เมื่อร้องจบพยางค์สุดท้ายคือ “ตัน” ไอ้โม่ก็ไล่จับผู้เล่นทันที ผู้เล่นต้องหลบหลีกอยู่ภายในเขตวงกลมเท่านั้น

3. ถ้าไอ้โม่ออกไปนอกเขตผู้เล่นก็ต้องบอกให้ทราบ ผู้เล่นจะพยายามช่วยกันยื้อเข้าไอ้โม่ โดยตอบกันหรือตอบหลังเบา ๆ

¹ ปา มหาวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บัวคำ รังษี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 250 หมู่ 12 บ้านสันป่าข่า ต.สันทราย อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2541.

² คำ หลงสกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สม จันทรอินตา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 49 หมู่ 7 บ้านฮ้องกอก ต.บ่อแก้ว อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2541.

ภาพประกอบ 4 วิธีเล่น ไล่ไม่่ง

กติกา (การตัดสิน)

ถ้าผู้เล่นคนใดหลบออกนอกวงเขตหรือถูกไล่ไม่่งแตะตัวได้ (จับได้) ผู้เล่นคนนั้นจะต้องเป็นไล่ไม่่งแทน

เตย

สถานที่เล่น บริเวณลานกว้างทั่วไป

จำนวนผู้เล่น 6 คน เล่นเฉพาะเพศหญิง อายุ 6-10 ปี

วิธีเล่น^{1,2,3}

1. เสี่ยงเลือกเพื่อแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่าย ๆ ละ 3 คน โดยวิธีเข้าแถว แล้วนับเลข 1 ถึง 6 ผู้ที่นับเลขคือเป็นฝ่ายเดียวกันและผู้ที่นับเลขคู่เป็นฝ่ายเดียวกัน

2. ห้วนหน้าฝ่าย (ทีม) ทั้ง 2 ฝ่าย เสี่ยงเลือกเพื่อหาฝ่ายป้องกันก่อน โดยวิธีเป่ายางลบ ผู้แพ้จะเป็นฝ่ายป้องกันก่อนหรือโดยวิธีจับไม้สั้น-ไม้ยาว แต่ก่อนจะจับให้ผู้เสี่ยงเลือกทั้ง 2 ฝ่าย ตกลงกันก่อนว่าจะเลือกเอาไม้สั้น เป็นฝ่ายเกิด (ป้องกัน) หรือจะเลือกเอาไม้ยาวเป็นฝ่ายเกิด (ป้องกัน)

ถ้าตกลงเลือกเอาไม้สั้นเป็นฝ่ายป้องกัน ก็ให้ผู้เล่นทุกคน (ทั้งสองฝ่าย) ร้องบทร้องประกอบการเสี่ยงเลือกพร้อมกันว่า “จ๊กดอก ลอกป้อ หมอใด ได้ไม้สั้น หมอนั้นเป็นฝ่าย....เกิด”

แต่ถ้าตกลงเลือกเอาไม้ยาวเป็นฝ่ายป้องกัน ผู้เล่นทั้งหมด (ทั้งสองฝ่าย) ก็ร้องบทร้องประกอบการเสี่ยงเลือกพร้อมกันว่า “จ๊กดอก ลอกป้อ หมอใด ได้ไม้ยาว หมอนั้นเป็นฝ่าย...เกิด”

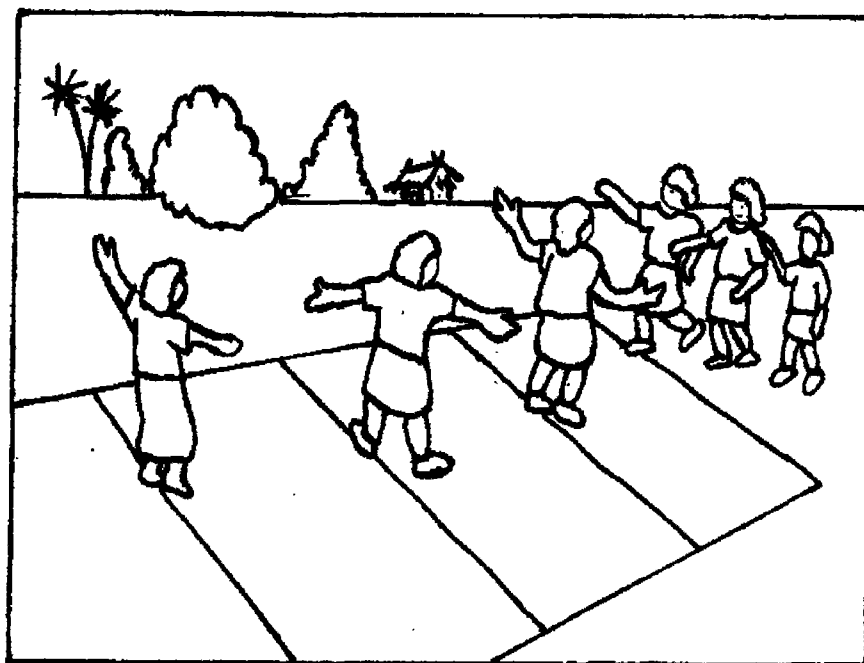
หลังจากจบบทร้องแล้ว ก็ให้จับไม้สั้น ไม้ยาว

¹เอื้อย ธิวัจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผ่องศรี เทือกเหมย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 12 หมู่ 6 บ้านนาโป่ง อ.เนิน จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2541.

²คัน จันทร๊ะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สิมพร จันทร๊ะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 118 หมู่ 3 บ้านร่องเห็ด ค.บ้านแหง อ.จาว จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2541.

³คง นันดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อุบลรัตน์ นันดา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 47 หมู่ 4 บ้านทุ่งป่าน ค.ป่าพลู อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2541.

3. ให้ฝ่ายที่ได้เล่นก่อนไปยืนที่จุด 1 ทั้ง 3 คน ส่วนฝ่ายป้องกัน ให้แยกกันอยู่ที่จุด 2,3 และ 4 ดังภาพ

ภาพประกอบ 5 เล่นเตย

4. เริ่มเล่น ผู้เล่นของฝ่ายที่ได้เล่นก่อนต้องหาทางวิ่งผ่านไปยังจุดที่ 5 ให้ได้ โดยจะวิ่งเข้าทางซีกซ้าย หรือเข้าช่องทางซีกขวาก็ได้ แต่ต้องวิ่งผ่านไปที่ละด่าน คือ ด่านจุดที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 ตามลำดับ และห้ามผู้เล่นที่วิ่งผ่านด่านเหยียบเส้นหรือเขตแดนของฝ่ายป้องกัน ให้กระโดดข้ามไป และหากผู้เล่นผ่านด่านที่ 2 ไปแล้วก็สามารถกระโดดข้ามเส้นกลางไปทางซีกซ้ายหรือซีกขวาก็ได้ แต่ต้องระวังไม่ให้ฝ่ายป้องกันแตะตัวได้

ฝ่ายป้องกันก็สามารถวิ่งไปทางซ้ายขวาตามช่องที่ตัวเองยืนอยู่และสามารถวิ่งผ่านเส้นกลางขึ้นลงไปมาได้ แต่ห้ามเหยียบเส้น

กติกา (การตัดสิน)

1. ผู้เล่นของฝ่ายใดเหยียบเส้นถือว่าพาล์ว
2. ผู้เล่นคนใดคนหนึ่งของฝ่ายวิ่งผ่านด่านสามารถวิ่งไปถึงจุดที่ 5 แล้ววิ่งย้อนกลับมายังจุดที่ 1 ได้อีก ถือว่าเป็นฝ่ายชนะ แล้วให้เริ่มเล่นใหม่
3. หากผู้เล่นคนใดคนหนึ่งของฝ่ายที่วิ่งผ่านด่าน ถูกฝ่ายป้องกันเตะตัวได้ ให้ถือว่าตาย ทั้ง 3 คน แล้วก็เปลี่ยนไปเล่นเป็นฝ่ายป้องกันแทน

การเล่นเคยพบว่าบางหมู่บ้านเรียกชื่อแตกต่างกันไป คือ เตย^{1,2,3,4} ไตย⁵ และ ดวย⁶

¹ผ้น เพ็งกาศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พรนิภา เจอกาศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 134 หมู่ 4 บ้านหมื่นข้าว ต.ทากาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2541.

²สม กุลหนาน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัมพวัน กุลหนาน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 5 บ้านศรีบุญเรือง ต.ม่วงดีด อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.

³บุตร อุดก้อน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมพล ปัญโญนันท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 43 หมู่ 5 บ้านห้วยทราย ต.แม่ขวม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2541.

⁴คำ น้อยเศษ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปิ่น เกียงเงิน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 29 หมู่ 4 บ้านเกียงเหนือ ต.ห้วยซ้อ อ.เชียงของ จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2541.

⁵หล้า ตุ่นวิชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุญสม ตุ่นวิชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 84 หมู่ 2 บ้านแม่สบท่า ต.เสริมซ้าย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2541.

⁶ปุศ รักษัตย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บัวสุดา จัคดี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 22 หมู่ 9 บ้านสบสุก ต.แม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2541.

ย่ำเงา (ก)

สถานที่เล่น บริเวณลานกว้างทั่วไป ลานวัด ลานบ้าน สนามโรงเรียน (ที่มีแดดส่อง)

จำนวนผู้เล่น ไม่จำกัด เล่นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 6 ปีขึ้นไป

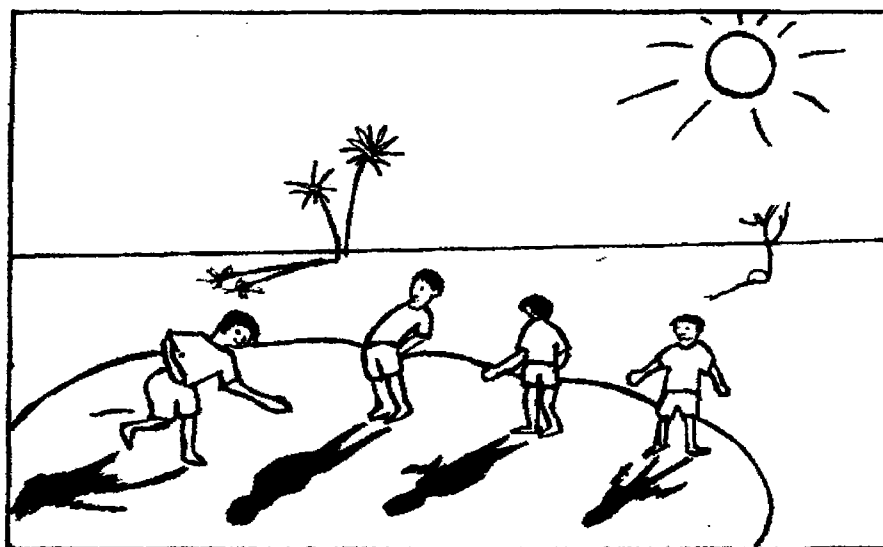
วิธีเล่น¹ 1. เล่นในที่โล่งแจ้งมีแสงแดด

2. เสี่ยงเลือกโดยวิธี “จับจะเถี จี้จะลูป” คือ โดยผู้เล่นทั้งหมดเอานิ้วชี้ชี้กลางฝ่ามือคนใดคนหนึ่ง และผู้ที่ผู้เล่นเอามือชี้ที่ฝ่ามือเป็นคนพูด จับจะเถี จี้จะลูป พอสิ้นสุดคำว่า “ลูป” ก็จะพยายามจับนิ้วมือผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง

3. คนที่ถูกจับนิ้วมือได้ก็จะเป็นผู้แพ้การเสี่ยงเลือก และเป็นผู้เริ่มเล่น โดยจะวิ่งไล่เหยียบเงาของผู้เล่นคนอื่นและเหยียบได้เฉพาะเงาส่วนหัวเท่านั้น

4. ผู้เล่นคนไหนถูกเหยียบเงาหัวได้ คนนั้นต้องมาเป็นผู้ไล่เหยียบเงาหัว

คนอื่นต่อ

ภาพประกอบ 6 วิธีเล่นย่ำเงา

กติกา (การตัดสิน)

ผู้เล่นคนไหนถูกผู้เล่นเหยียบเงาหัวได้ คนนั้นจะต้องมาเป็นผู้เล่นคนต่อไป

¹อินทร์ คำนันท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมาน แก้วกาน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 256 หมู่ 5 บ้านแม่ยางฮ่อ ต.แม่ยางฮ่อ อ.ร้องกวาง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2541.

รีรี ข้าวสาร (ก)

บทร้องประกอบ “รีรี ข้าวสาร สองทะนานข้าวเปลือก เลือกท้องโปลาน เก็บเบี้ย
ใส่ใต้ถุนร้าน คคข้าวใส่จาน พานเอาคนข้างหลังไว้”^{1,2}

“รีรี ข้าวสาร สองทะนานข้าวเปลือก เลือกท้องโปลาน เก็บเบี้ย
ใส่ใต้ถุนร้าน คคข้าวใส่จาน พานเอาคนข้างหลังไว้”³

“รีรี ข้าวสาร สมนาข้าวเปลือก เรียบร้อยนายเรือ คคข้าวใส่จาน
พานเอาคนข้างหลังไว้”⁴

สถานที่เล่น

บริเวณลานกว้างทั่วไป

จำนวนผู้เล่น

10 คน เล่นระหว่างเพศชายกับชาย เพศหญิงกับหญิง อายุ 6-10 ปี

วิธีเล่น

1. ผู้เล่นทุกคนจับไม้สั้นและไม้ยาว คนที่ได้ไม้สั้นสองคนจะเป็น
ประตู่โค้ง คือ ยืนหันหน้าเข้าหากัน จับมือทั้งสองข้างแล้วยกขึ้นเหนือศีรษะ เพื่อให้ผู้อื่นเดินลอดได้

2. ผู้เล่นอื่นๆ ที่เหลือให้เกาะไหล่ (หรือเอว) กันเดินลอดประตู่
โค้งและทุกคนต้องร้องบทร้องประกอบไปด้วย เมื่อร้องจบประตู่โค้งก็จะปิด โดยมือทั้งสองข้างของ
ผู้เล่นทั้งสองคนที่ยกขึ้นจับกันเหนือศีรษะนั้น จะลดลงมาคล้องจากศีรษะลงมาในระดับคอ ไหล่
หรือลำตัวของผู้เล่นคนใดคนหนึ่ง เมื่อสิ้นเสียงของบทร้องประกอบ

3. ผู้เล่นที่ถูกประตู่โค้งคล้องตัวได้ ผู้เล่นที่ทำประตู่โค้งก็จะถาม
ว่า “เลือกคนไหน” ถ้าเลือกคนใดแล้ว ก็จะมาเป็นประตู่โค้งแทนคนนั้น แล้วเริ่มเล่นต่อไป

¹มานพ คำสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมยศ คำสิทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 109 หมู่ 3 บ้านหนอง
ห้า ต.ศรีสะเกษ อ.น่าน้อย จ.น่าน เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2541.

²คำ แสงบุญเรือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พลอย แสงบุญเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 93 หมู่ 3 บ้าน
แม่ฮาว ต.ห้วยฉัตร อ.ห้วยฉัตร จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541.

³กาย วรรณสมพร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรัตน์ หอมรส เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 10 หมู่ 4 บ้านแม่
ยางฮ่อ ต.แม่ยางฮ่อ อ.ร้องกวาง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2541.

⁴จันทร์ จอมคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อินดา จอมคำ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 10 บ้านป่าตาล
ต.ป่าตาล กิ่ง อ.ขุนตาล จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2541.

ภาพประกอบ 7 วิธีเล่นรีรี ข้าวสาร (ก)

กติกา (การตัดสิน)

1. ผู้เล่นจะเดินหรือวิ่งก็ได้ แต่ต้องลอดประตูโค้งเป็นแถว
2. ผู้เล่นที่ถูกคล้องตัวได้ ต้องเลือกมาแทนผู้เล่นที่เป็นประตูโค้งคนหนึ่ง ผู้เล่นที่เป็นประตูโค้งคนนั้น ก็จะเข้าไปเป็นผู้เล่นแทน

โยนตา

สถานที่เล่น

บริเวณพื้นเรียบ

อุปกรณ์การเล่น

เบี้ย คนละ 1 อัน

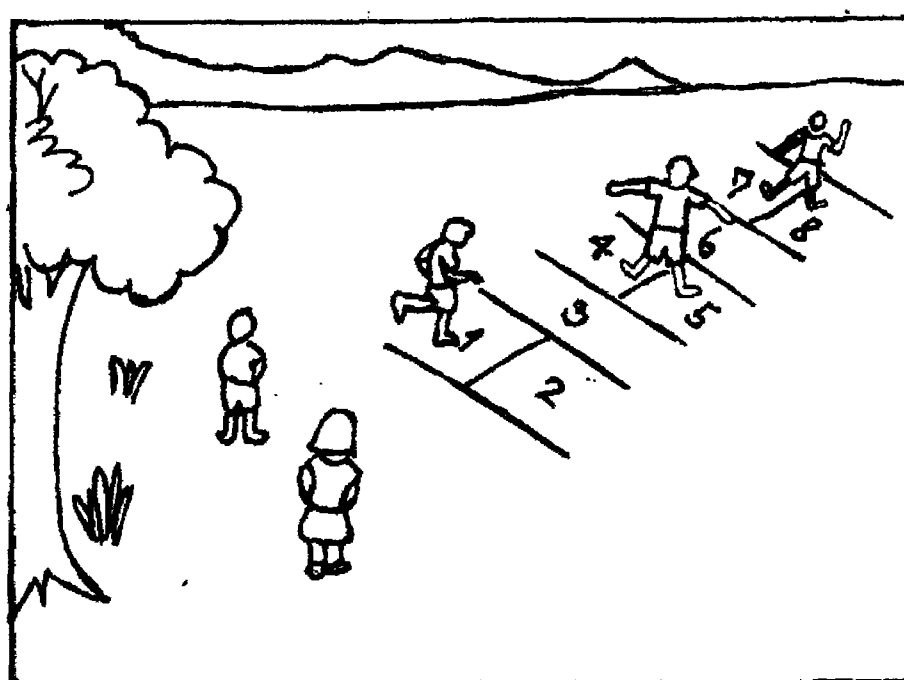
จำนวนผู้เล่น

5 คน เล่นเฉพาะเพศหญิง อายุ 6-10 ปี

วิธีเล่น¹

1. เลี้ยงเลือกเพื่อจัดลำดับผู้เล่น โดยวิธีโหวนน้อยออกและเป่ายางฉุบ
2. ให้ผู้เล่นทุกคนนำเบี้ยของตนเองมาวางไว้ในช่องที่ 1 ความ

กว้างยาวของช่องให้ผู้เล่นตกลงกันเอง ดังภาพ

ภาพประกอบ 8 สนามเล่น โยนตา

¹มา ผาแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไร่ไพพรรณ จันตะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 43 หมู่ 4 บ้านผาขวาง
ต.บ่อ อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2541.

3. เริ่มต้น ผู้เล่นคนแรกจะกระโดดขาเดียวเข้าไปที่ช่อง 1 หยิบเบี้ยของตนเอง แล้วกระโดดขาเดียวไปตามช่อง 2,3 ส่วนช่อง 4 และ 5 ให้กระโดดคร่อมคือ กระโดดเอาเท้าซ้ายวางในช่อง 4 และเท้าขวาวางในช่อง 5 พร้อมกัน ช่อง 6 กระโดดขาเดียวอย่างเดิม ช่อง 7 และ 8 กระโดดเหมือนช่อง 4 และ 5 เสร็จแล้วให้กระโดดหมุนตัวกลับในช่อง 7 และ 8 อีกครั้ง แล้วกระโดดเหมือนเดิมกลับมายังช่องที่ 1 แล้วกระโดดด้วยเท้าคู่ออกไป

4. คนที่กระโดดไม่ผิดเลย ก็จะได้โยนเบี้ยเลือกบ้านพักที่นอกเส้นช่อง 7 และ 8 สมมุติว่าคนแรกโยนเบี้ยได้ช่อง 1 ก็ให้กากบาทช่อง 1 เป็นบ้านพักของตัวเอง

5. ผู้เล่นคนที่มียึดติดไปก็เข้ามาเล่น แต่จะต้องย้ายเบี้ยไปไว้ในช่อง 2 แล้วกระโดดข้ามช่อง 1 ไปที่ช่อง 2 เก็บเบี้ยของตนเองแล้วทำเช่นเดียวกันคนแรกที่กำลังข้างต้น

6. ผู้เล่นที่กระโดดผิดช่องไหน ก็ให้วางเบี้ยไว้ในช่องนั้น คนที่มีบ้านพักเมื่อเล่นคราวต่อไปก็ให้กระโดดเท้าคู่เข้าไปและสามารถพักเหนื่อยได้ แต่ถ้าในช่อง 4 และ 5 กับช่อง 7 และ 8 ถ้ามีบ้านพักอยู่ ก็ให้ผู้เล่นเปลี่ยนเป็นกระโดดขาเดียวไปที่ช่องยังว่าง

กติกา (การตัดสิน)

1. การกระโดดไปตามช่องต้องกระโดดให้ถูกต้องตามที่กำหนดและต้องไม่เหยียบเส้น ผู้ใดละเมิด ถือว่าหมดสิทธิ์เล่น ต้องรอรอบของตนเองต่อไป

2. ผู้ใดได้บ้านมากที่สุด เป็นผู้ชนะ

การเล่นแบบโยนตานี้ พบว่า บางหมู่บ้าน มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปคือ อีตา¹

¹ ป้าง พรหมมา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปราณี รัตนาก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 12 หมู่ 6 บ้านสลาเชียงทอง ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2541.

คุณปู่ไหนด

บทร้องประกอบ “คุณปู่ไหนด ตามหาปู่อยู่ตั้งนาน แยกออกจากบ้านหนูไป คู่ปู่กะว่า จะหาบ้านใหม่ ไม่รู้ปู่ไหนดคุณปู่ คุณปู่ไหนด”¹

สถานที่เล่น บริเวณที่เป็นลานกว้างหรือสนาม

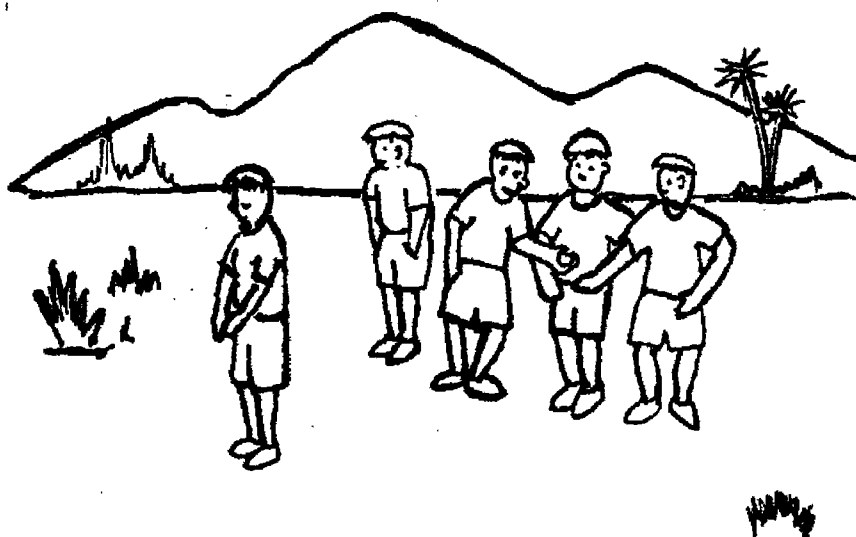
อุปกรณ์การเล่น สิ่งของเล็ก ๆ 1 ชิ้น

จำนวนผู้เล่น 5 คน ขึ้นไป เล่นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 6-10 ปี

วิธีเล่น 1. ให้ผู้เล่นเสี่ยงเลือกโดยไอวน้อยออก ใครออกเป็นคนสุดท้ายคนนั้นจะต้องไปตามหาคุณปู่ (คู่สุดท้ายเป่ายิงฉุบ)

2. ให้ผู้เล่นที่เหลือคนใดคนหนึ่ง นำของอะไรก็ได้ 1 ชิ้น ของผู้ที่จะไปตามหาคุณปู่ไปซ่อนไว้ที่ใครก็ได้ ในจำนวนผู้เล่นและขณะที่ซ่อนของผู้ตามหาของจะต้องหลับตา

3. เมื่อซ่อนของเสร็จให้สัญญาณ ผู้ตามหาของก็จะร้องบทร้องประกอบพร้อมกับออกตามหาของ ซึ่งอยู่ที่สมาชิกคนใดคนหนึ่ง

ภาพประกอบ 9 วิธีเล่น คุณปู่ไหนด

¹ คำมูล อินตะต้อ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชีรวิทย์ บุญปางพรพรพ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 107 หมู่ 4 บ้านท่านางลอย ต.เวียงเหนือ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2541.

กติกา (การตัดสินใจ)

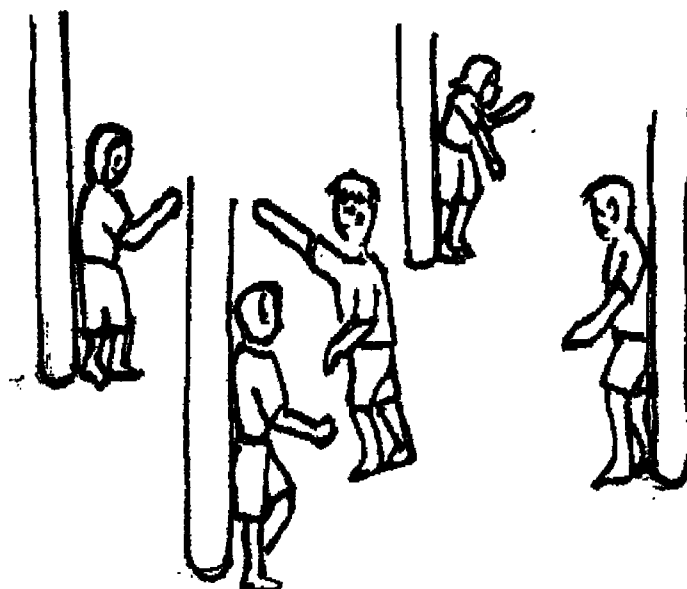
ในการหาของ (คุณปู่) จะต้องเลือกหรือเคว่าของของคนที่อยู่กับใครคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ถ้าเลือกแล้วหาไม่เจอก็ต้องกลับไปเริ่มเล่นใหม่ ถ้าเจอของอยู่ที่ใคร คนนั้นจะต้องเป็นคนหาของแทนคนเดิมหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ

ขันแนคแปดเสา

<u>บทร้องประกอบ</u>	“คนใดบ่ออก คนนั้นเป็น” ¹ “ศอก ศอก ศอก คนใดบ่ออก คนนั้นเป็นเคื้อ” ²
<u>สถานที่เล่น</u>	ใต้ถุนบ้าน
<u>อุปกรณ์การเล่น</u>	เสาบ้าน จำนวนน้อยกว่าผู้เล่น อยู่หนึ่ง
<u>จำนวนผู้เล่น</u>	4 - 5 คน เล่นได้ทั้งเพศชาย และเพศหญิง อายุ 6-10 ปี
ความหมายของคำเมือง	แนค = คนไล่จับ, แปด = ตะ, บ่ = ไม่, เป็น = เป็น, เคื้อ = นะ
วิธีเล่น	1. เลี่ยงเลือกคนที่เป้นแนค 1 คน โดยการโอวาตาแป๊ะ 2. คนที่เหลือให้ไปอยู่ตามเสาที่กำหนดไว้ 3. เริ่มเล่นโดยเปลี่ยนเสากัน คนที่เป็นแนคอยู่ระหว่างกลางเสาทั้งหมด ก็จะไปแย่งเสาใดเสาหนึ่งก็ได้ ด้วยการแปดเสา (ตะเสา) หลังจากทีแนคร้องบทร้องประกอบจบแล้ว 4. หากผู้เล่นไม่ยอมออกจากเสานานเกินไป ตัวแนคก็จะร้องบทร้องประกอบเช่นกัน 5. เมื่อผู้เล่นได้ยืนตัวแนคร้องบทร้องประกอบจบ ต้องรีบออกจากเสาที่ตนอยู่เปลี่ยนไปอยู่เสาอื่น ๆ ทันที

¹ จันทรคำ จันทรตะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิมาพร จันทรตะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 118 หมู่ 3 บ้านร่องเห็ด ต.บ้านแหง อ.จาว จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2541.

² สา คำลือ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คำป้อ เงินสม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 3 บ้านเหล่า ต.ไร่ฮ้อย อ.แม่ใจ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2541.

ภาพประกอบ 10 วิธีเล่นชีแนคแปดเสา

กติกา (การตัดสิน)

1. ผู้เล่นคนใดแย่งเสาไม่ได้ ต้องเป็นตัวแทน
2. หากตัวแทนร้องบหรือประกอบจบผู้เล่นคนใดไม่ยอมออกจากเสา ผู้เล่นคนนั้นก็ต้องเป็นตัวแทนเช่นกัน

คิดลูกแก้ว

<u>สถานที่เล่น</u>	บริเวณพื้นดินที่เป็นที่ราบเรียบ หรือลานบ้าน
<u>อุปกรณ์การเล่น</u>	ลูกแก้ว คนละ 1 ลูก
<u>จำนวนผู้เล่น</u>	2-4 คน เล่นเฉพาะเพศชาย อายุ 6-10 ปี
<u>วิธีเล่น</u> ^{1 2}	1. ผู้เล่นจะช่วยกันขุดหลุม เส้นผ่าศูนย์กลาง 12 นิ้ว ไม่ลึกนัก และขีดเส้นโยนห่างจากหลุม 2 เมตร 2. เริ่มต้น ผู้เล่นทุกคนจะต้องมายืนหลังเส้น โดยที่ขีดเส้น โยนที่ขีดไว้ แล้วโยนลูกแก้วไปที่หลุมหรือใกล้หลุมมากที่สุด ซึ่งจะโยนได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น 3. ผู้ที่โยนลูกแก้วลงหลุม หรือใกล้หลุมมากที่สุด จะเป็นคนเล่นคิดลูกแก้วก่อน คนที่ใกล้หลุมรองลงมา ก็จะเป็นผู้เล่นเรียงกันไปตามลำดับ 4. ในการคิดลูกแก้วนั้น ถ้าลูกอยู่ในหลุม ก็ให้คิดลูกแก้วออกจากหลุมก่อน (ในการคิดต้องใช้นิ้วหัวแม่มือข้างหนึ่งติดกับพื้น กางนิ้วหรือนิ้วกลางออกให้ปลายนิ้วชี้ขึ้นเพื่อให้นิ้วคิดลูกแก้ว แล้วใช้มืออีกข้างหนึ่งจับลูกแก้ว โดยใช้นิ้วกับนิ้วหัวแม่มือ คีบลูกแก้วไว้ที่ปลายนิ้ว เมื่อจะคิดให้เอาปลายนิ้วที่จะคีบสอดเข้าไประหว่างนิ้วที่คีบลูกแก้วและอยู่หลังลูกแก้ว เมื่อจะคิดให้ง้างนิ้วที่จะคีบเขามาหาตัว แล้วก็ปล่อยคิดลูกแก้วไป) และต้องให้ลูกแก้วอยู่ห่างจากหลุมเกิน 1 คืบ จึงจะนับเป็น 1 แต้ม จากนั้นก็จะคิดลูกแก้วของตัวเองไปให้ลูก (โคน) ลูกแก้วของผู้อื่น (ลูกใครก็ได้) เมื่อคิดโคนแล้ว ต้องให้ลูกแก้วทั้งสองลูกห่างกัน 1 คืบ ก็จะนับเป็น 2 แต้ม ทำเช่นนี้จะนับจำนวนแต้ม ไปเรื่อย ๆ ถ้าไม่ต้องการคิดลูกแก้วให้ไปลูกของคนอื่น ก็ให้คิดลงหลุม และจะนับแต้มเพิ่มขึ้นอีก 1 แต้ม แล้วจะต้องเปลี่ยนให้ผู้เล่นอื่นที่มีลำดับถัดไปเล่นต่อไป ในกรณีที่คิดลูกแก้วไปถูกลูกแก้วของผู้อื่นแล้วระยะห่างของลูกแก้วทั้ง 2 ลูก ต่ำกว่า 1 คืบ ก็จะต้องเปลี่ยนให้ผู้เล่นอื่นที่มีลำดับถัดไปเล่นต่อไปเช่นกัน

¹ ขงยุทธ สุภานันท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลุน วงศ์คืบ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 93/1 หมู่ 4 บ้านห้วยรากไม้ ต.ยางคาม กิ่ง อ.คอกหล่อ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2541.

² มูล สายแปง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บัวสุตา จัคดี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 18 หมู่ 9 บ้านสบสุก ต.แม่สุก อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2541.

ภาพประกอบ 11 วิธีเล่นคิดลูกแก้ว

กติกา (การตัดสิน)

1. ผู้เล่นใดหยิบลูกแก้วผิด ซึ่งไม่ใช่ของตนเอง จะเสียสิทธิ์ในการเล่นทันที
2. ผู้ใดที่แต้มถึง 20 แด้มก่อนจะเป็นผู้ชนะ

หมากเก็บห้า (ก)

สถานที่เล่น

ที่ร่มกว้างมีพื้นเรียบ

อุปกรณ์การเล่น

ลูกหินหรือลูกหมากเก็บ จำนวน 5 ลูก

จำนวนผู้เล่น

ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เล่นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 6-10 ปี

วิธีเล่น¹

1. หาลำดับผู้เล่นก่อนหลัง โดยการเสี่ยงเลือกแบบปิ่นหลังมือ คือ นำลูกหินทั้ง 5 ก้อน วางบนฝ่ามือแล้วโยนขึ้นเบา ๆ พลิกหลังมือรับแล้วโยนด้วยหลังมือเบา ๆ พลิกฝ่ามือรับผู้ที่รับได้มากที่สุด จะได้เป็นคนเล่นก่อน และเรียงก่อนไปตามลำดับ

2. ผู้เล่นทุกคนนั่งลงบนพื้น หันหน้าเข้าหากัน เป็นรูปวงกลม เริ่มเล่นโดยผู้เล่นคนแรกนำลูกหินหรือลูกหมากเก็บทั้ง 5 ลูก วางบนฝ่ามือข้างที่ถนัด แล้วโยนลงบนพื้นเบา ๆ ให้ลูกหินหรือลูกหมากเก็บตกกระจายอยู่บริเวณหน้าตักของตนเอง และหยิบลูกหินหรือลูกหมากเก็บลูกใดลูกหนึ่งขึ้นมา เพื่อใช้โยนขึ้นไปในอากาศให้ตั้งฉากกับพื้นด้านหน้าของตนเอง ความสูงไม่กำหนดพร้อมกันนั้น ก็ใช้มือข้างที่โยนเก็บลูกหิน หรือลูกหมากเก็บบนพื้น 1 ลูก เมื่อเก็บได้แล้วก็ใช้มือข้างเดิมรับลูกหินหรือลูกหมากเก็บที่โยนขึ้นให้ได้ก่อนที่มันจะตกลงพื้น เมื่อรับลูกโยนพร้อมกับลูกที่เก็บได้แล้วให้นำลูกหินหรือลูกหมากที่อยู่ในมือลูกใดลูกหนึ่ง ไปไว้ในมืออีกข้างหนึ่ง ทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนเก็บลูกหินหรือลูกหมากเก็บบนพื้นจนหมด รวมจำนวน 4 ครั้ง เรียกว่า คาที่ 1

3. คาที่ 2 ทำเช่นเดียวกันกับคาที่ 1 แต่เก็บลูกหินหรือลูกหมากเก็บบนพื้น 2 ครั้งๆ ละ 2 ลูก จนหมด

4. คาที่ 3 เช่นเดียวกันกับคาที่ 1 แต่เก็บลูกหินหรือลูกหมากเก็บบนพื้น 2 ครั้ง ครั้งแรกเก็บ 3 ลูก หรือ 1 ลูกก่อน และครั้งที่ 2 ให้เก็บที่เหลือจนหมด

5. คาที่ 4 ทำเช่นเดียวกับคาที่ 1 แต่เก็บลูกหินหรือลูกหมากเก็บที่วางบนพื้นครั้งเดียวทั้ง 4 ลูก ให้ได้

6. คาที่ 5 หรือเรียกว่า “การเปลี่ยนใจ” เล่นโดยนำลูกหินหรือลูกหมากเก็บทั้ง 5 ลูก วางบนฝ่ามือ แล้วโยนลงบนพื้นเบา ๆ 4 ลูก ให้เหลือไว้ในมือ 1 ลูก แล้วเริ่มเปลี่ยนใจโดยโยนลูกหินหรือลูกหมากเก็บในมือขึ้นไปในอากาศ พร้อมกับเก็บลูกหินหรือหมากเก็บบนพื้นขึ้นมา 1 ลูก แล้วรับลูกที่โยนให้ได้ ต่อไปก็ให้โยนลูกหินหรือลูกหมากเก็บลูกใดลูกหนึ่งที่อยู่ในมือ (ซึ่งมี 2 ลูก) ขึ้นไปในอากาศเช่นเดิม พร้อมกันนั้นก็ให้วางลูกที่เหลือในมือกับพื้นแล้วหยิบลูกอื่น

¹ วาสนา จิตนารินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ทวีศักดิ์ ไชยเดช เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 290 หมู่ 2 บ้านเหล่าขาว ต.เหล่าขาว อ.บ้านไธสง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2541.

จั้นมาแทน 1 ลูก แล้วรับลูกที่โยนขึ้นให้ได้ ทำเช่นนี้เรียกว่า การเปลี่ยนไข่ และทำเช่นนี้จนครบ กำหนดลูกหินหรือลูกหมากเก็บที่วางบนพื้นจนหมด (รวมจำนวนที่ทำ 3 ครั้ง)) คนใดทำได้ถึง “การเปลี่ยนไข่” โดยไม่ผิดกติกา ก่อน จะเป็นผู้ชนะ

ภาพประกอบ 12 วิธีเล่นหมากเก็บ (ก)

กติกา (การตัดสิน)

1. การเล่นแต่ละตา ผู้เล่นเก็บลูกหินหรือลูกหมากเก็บไม่ได้ตามจำนวน หรือรับลูกที่โยนไม่ได้ หรือเก็บไปโดนลูกอื่น ให้หมดสิทธิ์การเล่นตา นั้น ต้องเปลี่ยนให้ผู้ เล่นคนที่มีลำดับการเล่นถัดไปเล่น และเมื่อเวียนมาถึงตนเองอีกครั้งหนึ่ง ก็ให้เล่นตั้งแต่ตา ที่ตนเองหมดสิทธิ์ในรอบก่อนต่อไป

ขว้างหลบ

สถานที่เล่น

บริเวณที่ว่างทั่วไป

อุปกรณ์การเล่น

ลูกบอลที่ทำมาจากกระดาษขยำเป็นก้อน ขนาดเท่ากับลูกเทนนิส หรือใบมะพร้าวสานให้เป็นลูกบอล หรือต้นบอน ที่แห้งแล้วนำมาทำเป็นลูกบอล หรือเศษผ้านำมาทำเป็นลูกบอล และอุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้จะรัดไว้ด้วยยางรัดให้แน่น

จำนวนผู้เล่น

3 คนขึ้นไป ถ้ามีมากก็ให้แบ่งเป็นทีม เล่นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 6-10 ปี

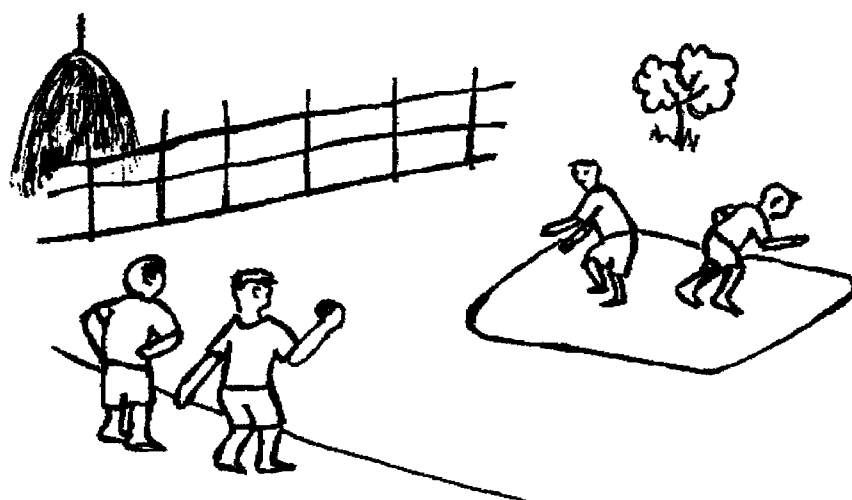
วิธีเล่น¹

1. ให้ผู้เล่นมารวมกันแล้วเสี่ยงเลือก เพื่อแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ทีม โดยวิธีโหววน้อยออกหรือโหวาจับคู่ เมื่อแบ่งเป็นทีมแล้ว ให้หัวหน้าทีมมาเสี่ยงเลือกแบบเป่ายิงฉุบ เพื่อหาทีมชนะเป็นฝ่ายขว้างก่อน

2. ผู้เล่นที่เป็นฝ่ายแพ้เป่ายิงฉุบ จะเป็นฝ่ายหลบ จะมาอยู่ในบริเวณเขตสี่เหลี่ยมที่กำหนดไว้บนพื้นสนามเล่น ขนาดความกว้าง-ยาวแล้วแต่ผู้เล่นจะตกลงกันเอง ส่วนฝ่ายที่เป็นฝ่ายชนะเป่ายิงฉุบ จะเป็นฝ่ายขว้าง ก็จะแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 กลุ่ม ยืนอยู่ด้านตรงข้ามกันของเขตสี่เหลี่ยม

3. เริ่มเล่น โดยผู้เล่นคนหนึ่งของฝ่ายขว้างถือลูกบอลไว้ในมือข้างใดข้างหนึ่งแล้วขว้างลูกบอลไปที่ผู้เล่นฝ่ายหลบในเขตสี่เหลี่ยม ถ้าลูกบอลที่ขว้างไปถูกผู้เล่นคนใดของฝ่ายหลบผู้เล่นคนนั้นต้องออกจากการเล่น ไปยืนรอข้างนอกเขตสี่เหลี่ยม ด้านที่ไม่มีผู้ขว้างยืนอยู่ ถ้าลูกบอลที่ขว้างไปไม่ถูกใคร ผู้เล่นฝ่ายขว้างก็จะเก็บลูกบอลแล้วขว้างผู้เล่นฝ่ายหลบต่อไป เล่นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งฝ่ายหลบเหลือผู้เล่นคนสุดท้าย จะเรียกว่า “ผู้กู้” ผู้กู้จะต้องใช้ความสามารถของตนเองหลบลูกบอลที่ฝ่ายขว้าง ขว้างมาให้ได้ 10 ครั้งแล้ว (จำนวนที่ขว้างขึ้นอยู่กับตกลงกันของผู้เล่นทั้งสองฝ่าย) ก็ให้เปลี่ยนฝ่ายขว้างมาเป็นฝ่ายหลบ แต่ถ้าไม่สามารถหลบได้ ก็จะได้เป็นฝ่ายหลบเช่นเดิม แล้วเล่นกันต่อไป

¹ อุดดี แก้วกา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วัชรียา คำดา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 หมู่ 2 ต.สวก อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2541.

ภาพประกอบ 13 วิธีเล่น ขว้างหลบ

กติกา (การตัดสิน)

1. ผู้เล่นคนใดของฝ่ายหลบ ออกนอกเขตที่กำหนด ผู้เล่นคนนั้นต้องออกจากการเล่น
2. ผู้เล่นที่เป็นฝ่ายขว้างจะต้องขว้าง ณ จุดที่อยู่นอกเขตที่กำหนดเพียง 2 ด้านเท่านั้น ถ้าละเมิดถือว่า ฟาล์ว

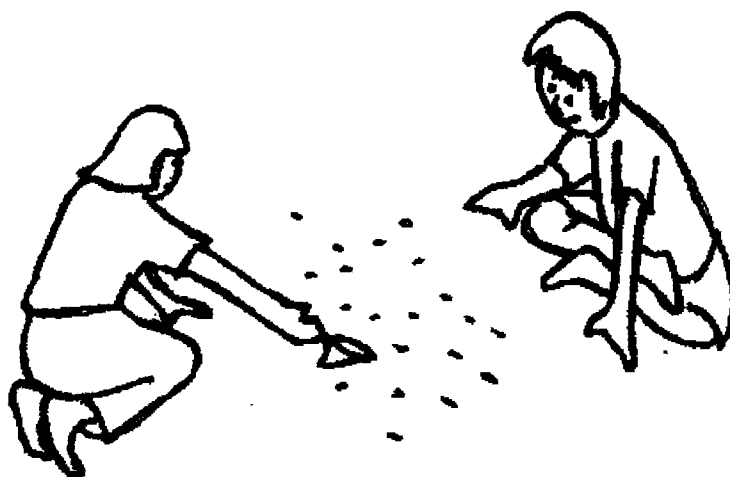
ดักแมลง

- สถานที่เล่น ระเบียงบ้าน - อาคาร หรือบนพื้นเรียบทุกสถานที่
- อุปกรณ์การเล่น แมลงสาบ จำนวนไม่จำกัด กระดาษแข็งหรือใบไม้ เช่น ใบลำไย ใบขนุน เป็นต้น ทำเป็นกรวยสำหรับดักแมลงสาบ คนละ 1 อัน
- จำนวนผู้เล่น 2 คนขึ้นไป เล่นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 6-10 ปี
- วิธีเล่น¹
1. ให้ผู้เล่นตกลงกันเองว่าจะใช้แมลงสาบคนละกี่ตัว แล้วเสี่ยงเลือกเพื่อหาลำดับผู้เล่นก่อน-หลัง โดยการโถ้วเสี่ยง คนชนะเป็นคนเล่นก่อน และผู้เล่นจะนั่งล้อมวงกัน
 2. เริ่มเล่น ผู้เล่นคนแรก เอาแมลงสาบทั้งหมดวางบนฝ่ามือ แล้วหว่านลงพื้นพยายามให้แมลงสาบกระจายกันให้มากที่สุด
 3. ใช้กรวยกระดาษหรือใบไม้ ดักแมลงสาบครั้งละ 1 ตัว ถ้าดักได้ทั้งหมดก็ได้แมลงสาบเป็นของตนเอง แล้วเริ่มเล่นใหม่ตามข้อ 1 ถึง ข้อ 3 โดยผู้เล่นที่มีลำดับถัดไป
 4. ถ้าผู้เล่นดักแมลงสาบไม่ได้ หรือดักไปโดนแมลงอื่น ๆ ต้องหมดสิทธิ์ในการดัก ต้องให้ผู้เล่นคนที่มีลำดับถัดไปเล่นแทน เล่นกันไปเช่นนี้ จนกว่าแมลงสาบจะหมด ก็ให้เริ่มเล่นกันใหม่

ภาพประกอบ 14 การทำกรวยดัก

¹ คำ ผิวงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสริม สมเสียง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 59 หมู่ 3 ต.วิเชตนคร อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2541.

ภาพประกอบ 15 วิธีเล่น ตักเม็ดมะขาม

กติกา (การตัดสิน)

1. ผู้เล่นจะหมดสิทธิ์ในการตักเม็ดมะขาม เมื่อตักไม่ได้หรือตักแล้วไปโดนเม็ดอื่น ต้องเปลี่ยนให้ผู้เล่นที่มีลำดับถัดไปเล่นแทน ส่วนเม็ดมะขามที่ตักได้นั้นก็จะเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง

2. ในแต่ละรอบเมื่อเม็ดมะขามถูกตักหมดแล้ว ให้ผู้เล่นนำเม็ดมะขามที่ตักได้ออกมานับ ผู้เล่นคนใดตักได้มากที่สุดเป็นผู้ชนะ

หมุนหม้อขาง

บทร้องประกอบ

บทร้องประกอบการเลียงเลือก “เวอ วา หา คู ใด จ่า เป็น”

บทร้องประกอบการเล่น “หมุน หมุน หม้อ ขาง แก้ง กระด้าง จี้ข้าง กระต๊ับ”¹

สถานที่เล่น

สนามที่โล่งแจ้ง

อุปกรณ์การเล่น

แผ่นไม้สี่เหลี่ยมสำหรับวางเท้า ขนาดกว้าง x ยาว ประมาณ 30 ซม.

จำนวนผู้เล่น

8 คน เล่นได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุ 6-10 ปี

ความหมายของคำเมือง

คู = คู่, ใด = ใคร, จ่า = จะ, เป็น = เป็น, แก้ง = อาหารชนิดหนึ่ง

เรียกว่า แก้ง, กระด้าง = ขึ้นใจหรือจับตัวเป็นก้อน, จี้ข้าง = ถ้ำตัวด้านข้าง, กระต๊ับ = กระดุกกระดิก

วิธีเล่น

1. ให้เลียงเลือกเพื่อแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่าย โดยผู้เล่นทั้ง 8 คน

จะร้องบทร้องประกอบการเลียงเลือกพร้อมกัน เมื่อสิ้นเลียงพยางค์สุดท้าย คือ “เป็น” ให้ผู้เล่นทุกคนแบมือยื่นมือออกมาข้างหน้าในลักษณะจะหงายฝ่ามือ หรือคว่ำฝ่ามือก็ได้ ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ผู้เล่นที่หงายฝ่ามือเหมือนกันจะเป็นฝ่ายเดียวกัน และผู้เล่นที่คว่ำฝ่ามือเหมือนกันจะเป็นฝ่ายเดียวกัน

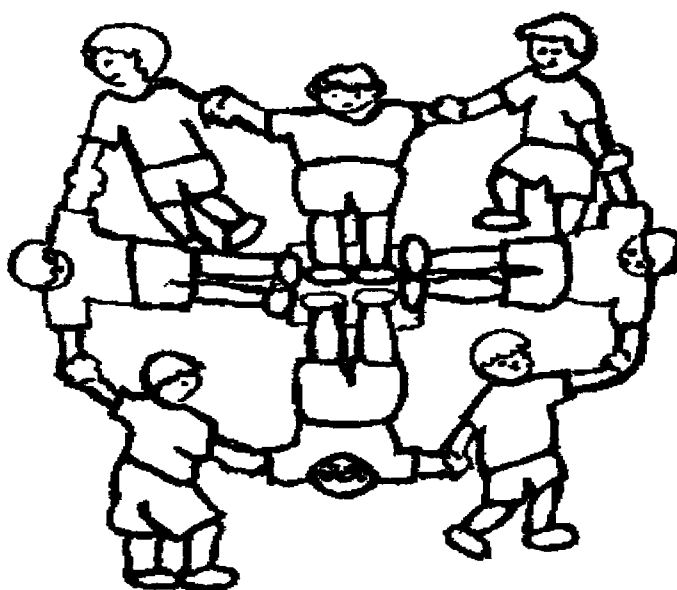
2. แต่ละฝ่าย กำหนดผู้เล่นคนหนึ่งเป็นหัวหน้า แล้วให้หัวหน้ามา

ตกลงกันว่าฝ่ายใดจะเป็นหม้อขางก่อน

3. เริ่มเล่น ผู้เล่นทั้ง 2 ฝ่าย จะมายืนสลับกันเป็นรูปวงกลมล้อม

รอบแผ่นไม้กระดาน ฝ่ายที่เป็นหม้อขางก่อน จะนั่งลงกับพื้นแล้วเหยียดขาให้ตึง เอาสันเท้าวางบริเวณกึ่งกลางของไม้กระดาน ฝ่าเท้าทั้ง 4 คนชนกัน แล้วชูแขนทั้งสองข้างขึ้น ผู้เล่นอีกฝ่ายหนึ่งจะเป็นฝ่ายหมุนหม้อขางจะอยู่ในลักษณะยืนแล้วจับมือของผู้เล่นฝ่ายที่เป็นหม้อขาง ซึ่งนั่งอยู่ข้างซ้ายและขวาของตนเองให้แน่น เมื่อพร้อมแล้วก็ให้สัญญาณฝ่ายที่ยืนออกแรงดึง โดยฝ่ายที่เป็นหม้อขางแต่ละคนจะเกร็งแขนทั้งสองข้างเพื่อยกตัวขึ้นให้พ้นพื้นจากพื้น ฝ่ายที่ยืนก็จะหมุนหม้อขางโดยเดินเป็นวงกลมไปพร้อมกัน และพร้อมกับร้องบทร้องประกอบการเล่นไปด้วย

¹ นวล นันตะภาพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พจน์ วงศ์สาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 210 หมู่ 4 บ้านหัวฝาย ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2541.

ภาพประกอบ 16 วิธีเล่น หมุนหม้อขาง

กติกา(การตัดสิน)

1. ระหว่างที่หมุน ถ้ามือของผู้เล่นคนใดคนหนึ่งหลุด ก็จะต้องหมุนใหม่
2. เมื่อหมุนได้ครบรอบแล้ว โดยที่มือไม่หลุด ก็ให้เปลี่ยนกัน คือ ฝ่ายที่ยืน

หมุนหม้อขาง มาเป็นหม้อขาง ส่วนฝ่ายที่นั่งเป็นหม้อขาง ก็จะมาเป็นฝ่ายหมุนหม้อขางแทนเปลี่ยนกันไปเช่นนี้เรื่อย ๆ จนกว่าจะเลิกเล่น

การละเล่นหมุนหม้อขางนี้ พบว่า บางหมู่บ้านมีวิธีเล่นเหมือนกัน แต่มีชื่อเรียกการเล่นและมีบทร้องประกอบแตกต่างกันออกไปบ้างคือชื่อการเล่น “มนหม้อขาง” บทร้องประกอบ “มน มน หม้อขาง แก่งกระด้าง ชี้ข้างกระดุก”¹ และบางหมู่บ้านเล่นโดยไม่มีบทร้องประกอบคือชื่อการเล่น “ผัดหม้อขาง”²

¹ ดิ๊บ พูชื่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, แก้ว ดานะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 103/2 หมู่ 3 บ้านสาลาดอน ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.

² น้อย สารธรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คำ เปล่งไธ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 289 หมู่ 7 บ้านพวงพยอม ต.หงส์หิน อ.จุน จ.พะเยา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2541.

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

- กมลลักษณ์ ถาวารีย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กวิน ธัญโกศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 82/1 หมู่ 3
บ้านน้ำดิบ ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2541.
- ก้อง พรหมมา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สนั่น เรือนคำ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 180 หมู่ 5
บ้านสบกอน ต.เชียงกลาง อ.เชียงกลาง จ.น่าน เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2541.
- ก้อน จัคออด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, แสงเขียน ปิ่นมะโน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 23 หมู่ 10
บ้านป่าตาล กิ่งอำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2541.
- กาย วรรณสมพร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรัตน์ หอมรส เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 10 หมู่ 4
บ้านแม่ยางฮ่อ ต.แม่ยางฮ่อ อ.ร้องกวาง จ.แพร่. เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2541.
- แก้ว กองคุณนะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุญพ ทองเปี้ย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 43 หมู่ 6
บ้านสันทะ ต.สันทะ อ.น่าน้อย จ.น่าน เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2541.
- แก้ว แก้ววาทะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมบูรณ์ อุดกันทา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 9
บ้านทุ่งล้อม ต.ห้วยม้า อ.เมือง จ.แพร่. เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2541.
- แก้ว ณ ลำปาง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภาภรณ์ ณ ลำปาง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 51/1 หมู่ 3
บ้านพระเจ้าทันใจ ต.ต้นธงชัย อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2541.
- แก้ว คำคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ราไพพรรณ จันตะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 49 หมู่ 4
บ้านผาขาว ต.บ่อ อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2541.
- แก้ว คำคำปัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มยุรี ศรีจันทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 13 หมู่ 3
บ้านจัว ต.สมัย อ.สบปราบ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2541.
- แก้ว ปัญญาโชติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นกุล ปัญญาโชติ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 46 หมู่ 4
บ้านน้ำโทก ต.แม่ทะ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2541.
- แก้ว พุทธสอน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีวรรณ อินตะวิชา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 156 หมู่ 10
บ้านถ้ำ อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.
- แก้ว ไม้มากาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นภัสวรรณ ลืมคว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 216 หมู่ 8
บ้านขอ อ.เมืองปาน จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2541.
- แก้ว สมคิด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อร อวดห้าว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 3
บ้านห้วยน้ำ ต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2541.
- แก้ว หน่อดุย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณดา ไชยกาล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 56 หมู่ 2
ต.คองแขก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่. เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2541.

- แก้วมูล รินฟอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุปผา ปะจะกุล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 501 หมู่ 7
บ้านหนองห้า ต.พระบาท อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2541.
- จัน แดแดง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เจริญ ธงหิมะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ 5
บ้านสองแคว ต.นาไร่หลวง อ.สองแคว จ.น่าน เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2541.
- เจียว อินคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ไทย อินแก้ว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 18 หมู่ 1
บ้านร้องบอน ต.ปากกลาง อ.ลอง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2541.
- คง นันตา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีพรรณ อินทนู เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 47 หมู่ 4
บ้านทุ่งม่าน ต.ป่าพลู อ.บ้านโฮ้ง จ.ล
- คำ คำชุ่ม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ทอง คำชุ่ม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 34 หมู่ 5
บ้านป่าบง ต.ผางาม อ.เวียงชัย จ.เชียงราย. เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2541.
- คำ น้อยเศษ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปัน เกียงเถิน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 29 หมู่ 4
บ้านเกียงเหนือ ต.ห้วยซ้อ อ.เชียงของ จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2541.
- คำ ผิวงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสี่ยงม สบเสียง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 59 หมู่ 3
ต.วิเชตนคร อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2541.
- คำ ยะโส เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บังอร บุญเจริญ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 48 หมู่ 6
บ้านสามขา ต.หัวเสือ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2541.
- คำ แสงบุญเรือง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พลอย แสงบุญเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์ที่บ้านเลขที่ 93 หมู่ 3
บ้านแม่ฮาว ต.ห้างฉัตร อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541.
- คำ หลงสกุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สม จันทรอินตา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 49 หมู่ 7
บ้านฮ่องกอก ต.บ่อแฮ้ว อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2541.
- คำ ใหม่สืบ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปดัย สารานุกูล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 69 ถนนประตุม้า
ต.เวียงเหนือ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2541.
- คำ อาคะโรจน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริขวัญ อาคะโรจน์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 34 หมู่ 2
บ้านสันมะกรูด ต.บ้านแป้น อ.เมือง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2541.
- คำ อินตะเขื่อน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีทอน ตาขันทะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 56 หมู่ 2
บ้านล้านนาหนองใหม่ ต.ล้านนาหนองใหม่ อ.เวียงสา จ.น่าน เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2541
- คำ อินดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, แสงสุริย์ เทียนแก้ว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 7/3 หมู่ 1
บ้านต้นล้าน อ.สันทราย อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2541.
- คำ อินวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผัด วงศ์ชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 24/1 หมู่ 8 บ้านห้วยไคร้
ต.ทุ่งรวงทอง อ.จุน จ.พะเยา เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2541.

- คำ อุปแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุญชู ชมภูมุด เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 10 หมู่ 1
บ้านไผ่ล้อม ต.หัวทุ่ง อ.ลอง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2541.
- คำนวน สืบสมุทร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมศักดิ์ เทือกคำขาว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 38
หมู่ 1 บ้านแม่ปะหลวง ต.แม่ปะ อ.เถิน จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.
- คำมอญ มุลชีพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีวรรณ อุตมโน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 100/1 หมู่ 5
บ้านหนองเงือก ต.แม่แรง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2541.
- คำมูล อินตะตือ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชีรวิทย์ บุญปางพรรณ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 107
หมู่ 4 บ้านท่านางลอย ต.เวียงเหนือ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2541.
- คำเสาร์ ใจแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วุฒิสักดิ์ วงศ์หงษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 22 หมู่ 9
ต.เวียง อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2541.
- คำอ้าย ใจสุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วุฒิสักดิ์ วงศ์หงษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 101 หมู่ 2
บ้านหนอง ต.ร่มเย็น อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2541.
- เตื่อง สุวรรณชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บิน ช้ายขาว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 11
บ้านเหล่าเจริญราษฎร์ ต.ทุ่งก่อ อ.เชียงรุ่ง จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2541.
- เงิน จันทรแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อนันต์ ชันแก้ว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 38 หมู่ 10
บ้านมะขุนหวาน ต.มะขามหวาน อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2541.
- เงิน สมงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จันทรแก้ว ปากหวาน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 72 หมู่ 8
บ้านดอนแก้ว ต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2541.
- จอม ใจหลัก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สิม กาลอง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ 4 บ้านนาแก้ว
ต.นาแก้ว อ.สอง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.
- จ้อย อินธิรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จัน พิงยะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 95 หมู่ 5 บ้านโป่งคำ
ต.คูพงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2541.
- จันทร กาวีน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิชิต ม่วงหวาน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 73 หมู่ 3 บ้านจัว
ต.สมัย อ.สบปราบ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2541.
- จันทร จอมคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อินตา จอมคำ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 10
บ้านป่าตาล ต.ป่าตาล กิ่ง อ.ขุนตาล จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2541.
- จันทร จราเพชร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สงวน ไชยทน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 48 หมู่ 4
บ้านทุ่งขวาง ต.ศรีกลนชัย อ.เชียงของ จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2541.
- จันทร ต๊ะเปา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กรรณิการ์ ต๊ะเปา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 96 หมู่ 5
บ้านทาปลาตุก ต.ทาปลาตุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541.

จันทร์ นันตะภาพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุพจน์ วงศ์สาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 231 หมู่ 4

บ้านหัวฝาย ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2541.

จันทร์ มาตา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คารารัตน์ ว่างเสมอ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 44 หมู่ 1

บ้านทุ่งสี ต.วังทรายคำ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2541.

จันทร์ สารจิต เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อร อวดห้าว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ 3

บ้านห้วยน้ำ ต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2541.

จันทร์คำ จันทร์ตะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิมาพร จันทร์ตะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 118 หมู่ 3

บ้านร่องเห็ด ต.บ้านแหง อ.งาว จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2541.

จุ่ม ตาแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิกุล ปัญโญแสง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 45 หมู่ 7

บ้านดงป่าจั่ว ต.มะขุนหวาน อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2541.

เจริญ ณ ลำปาง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภาภรณ์ ณ ลำปาง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 51/2 หมู่ 3

บ้านพระเจ้าทันใจ ต.ต้นธงชัย อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.

ฉลวย วุฒิเวช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ณ วุฒิเวช เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 132/1

บ้านน้ำถือ ต.โนเวียง อ.เมือง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2541.

ชื่น บัวชุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมจิต ถาน้อย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 55 หมู่ 7

บ้านใหม่ ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2541.

ดวง ยอดยามา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ทอง คำชุม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 284 หมู่ 5

บ้านป่าบง ต.ผางาม อ.เวียงชัย จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2541.

ดวงดี กิตยานุรักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีทอน กิตยานุรักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 37

หมู่ 8 ต.แจ้ห่ม อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2541.

ดี มณีชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มี พลศิริ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 246 หมู่ 9

บ้านใหม่คอนมูล ต.จุน อ.จุน จ.พะเยา เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2541.

ตัน ยะเปื่อง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อรุณรัตน์ จันทร์ตะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 10 หมู่ 3

ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2541.

ต๋อย บุญสมปาน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ยืน ระวังวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 63 หมู่ 4

บ้านหัววัง ต.บุญนาคนพัฒนา อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2541.

ต่อม รักษาติ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เจริญ สะออ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 31 หมู่ 6

บ้านแม่ตาใน ต.ยางคอง อ.แจ้ห่ม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2541.

ต่อมแก้ว ไชยวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศุภลักษณ์ สวนแก้ว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 30/1

บ้านพระเกิด ต.โนเวียง อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2541.

- ต้น จันทร๊ะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิมาพร จันทร๊ะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 118 หมู่ 3
บ้านร่องเห็ด ต.บ้านหง อ.งาว จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2541.
- ต้น สารอินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมเดช สารอินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 98 หมู่ 2
บ้านสบแม่ท่า ต.เสริมซ้าย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2541.
- ตา บัวรอด เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีวรรณ ยาไชยบุญเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 91/1 หมู่ 1
บ้านศรีมูลเรือง ต.บ้านหนุน อ.สอง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2541.
- ตา พรหมดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิตยา คำวัง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 74 หมู่ 3 บ้านดอนชัย
ต.และ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2541.
- ดี พูชื่น เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, แก้ว ตานะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 103/2 หมู่ 3 บ้านสาลาดอน
ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.
- ดีบ อินนันชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พจน์ วงศ์สาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 215 หมู่ 4
บ้านหัวฝาย ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2541.
- โต พิชัยพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วิจิต พิชัยพงษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 71 หมู่ 3 ต.มะกอก
อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2541.
- โต สุรินทร์เหียง เป็นผู้สัมภาษณ์, สายทอง ยากูลี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 120 หมู่ 11
ต.ทะเขือแจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2541.
- ตา สิทธิขัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรชาติ จอมสวรรค์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 1 หมู่ 2
บ้านคงชัย ต.ทุ่งก่อ อ.เวียงเชียงรุ้ง จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2541.
- ทอง เครือจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผ่องพรรณ สุนทร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 23 หมู่ 10
ต.ป่าตาล กิ่ง อ.ขุนตาล อ.เชียงราย เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2541.
- ทอง ปินทิพย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมคิด ปอยแสง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ 4
บ้านนาแสน ต.จอมจันทร์ อ.เวียงสา จ.น่าน เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.
- ทา ไชยสูง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เกษร จีบุคำ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 3 หมู่ 1 บ้านไร่หลวง
ต.ม่วงน้อย อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2541.
- เทพ ชุ่มกา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุพรรณ คุ่มอักษร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 103 หมู่ 5
บ้านสาแล ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2541.
- เทศ ปัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประสงค์ คำหมื่น เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 11 หมู่ 9
บ้านบ่อหิน ต.มะกอก อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2541.
- นวล นันตะภาพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พจน์ วงศ์สาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 210 หมู่ 4
บ้านหัวฝาย ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2541.

น้อย กัณระดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรัณยา สัตตัตถนขจร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 224

หมู่ 3 ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2541.

น้อย ไชยวุฒิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริวรรณ อินตะวิชา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 160 หมู่ 10

บ้านถ้ำ ต.บ้านถ้ำ อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.

น้อย ต้อยศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีชัย อินตะใจ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 153 หมู่ 1

บ้านป่าไคร้ ต.หนองหล่ม อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2541.

น้อย ธนัญชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อุบล คำหนองยาง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 66/1

บ้านล่ำนช้าง ต.ประตูป่า อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2541.

น้อย สารธรรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คำ เปล่งใส เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 289 หมู่ 7

บ้านพวงพยอม ต.หงส์หิน อ.จุน จ.พะเยา เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2541.

น้อย อ่อนวุฒิ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ตัน บุญสูง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 33 หมู่ 1 ต.ป่าตาล

อ.จุนตาล จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2541.

นะ เครือเถาว์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วลัยพรรณ เครือเถาว์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 62 หมู่ 3

บ้านทราย ต.เวียง อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2541.

นา คำพา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ภาควมิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 4 หมู่ 2 บ้านน้ำแวน ต.น้ำแวน

อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2541.

นาง ปิ่นทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชาตรี ภูเวียง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 56 หมู่ 4

บ้านแม่สารบ้านตอง ต.เวียงของ อ.เมือง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2541.

นารี ปัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บริบูรณ์ คำมั่น เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 27 หมู่ 9

บ้านบ่อหิน ต.มะกอก อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2541.

นุช เวียงนาค เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สายฝน นาทิพย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 116 หมู่ 6

บ้านออนหลวย ต.ออนเหนือ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2541.

บัวเขียว จันทรหอม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จินตนา รังษิ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 115 หมู่ 2

บ้านนันทาราม ต.สันทราย อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2541.

บัวคำ มักได้ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสาร์คำ กระจาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 118 หมู่ 5

บ้านหลวง ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2541.

บัวจิ้น ก้อนดุก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กรรณิการ์ ตะเปา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 1 หมู่ 9

บ้านศรีทรายมูล ต.ทาปลาดุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2541.

บ้าน บันศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อุทัย เบ็ญเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 113/1 หมู่ 3

บ้านแพะ ต.แม่สะเรียง อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2541.

- บุญทา วงศ์ศรีโน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ใจคำ วงศ์ศรีโส เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 63 หมู่ 6
บ้านลี ต.ลี อ.ลี จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2541.
- บุญนัถ สายปินตา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ถัดดาวัลย์ วงศ์บุญมา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 57 หมู่ 2
บ้านปง ต.ป่าตัน อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2541.
- บุตร อุดก้อน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมพล ปัญโญนันท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 43 หมู่ 5
บ้านห้วยทราย ต.แม่ঝม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2541.
- บุญผารัตน์ ภูวังหม้อ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ประรงค์ สมุทรความ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 61/3
หมู่ 3 ต.พิชัย อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541.
- ปิ่น ณ ลำปาง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จันทรดี มีคุณ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 110 หมู่ 3
บ้านสวนสัก ต.บ้านหวด อ.งาว จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2541.
- ปิ่น นันตะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมคิด ปายแสง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 30 หมู่ 4 บ้านนาแสม
ต.จอมจันทร์ อ.เวียงสา จ.น่าน เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541.
- ปิว สุวรรณนำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สนิท สุวรรณนำ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 116 หมู่ 6
บ้านออนหลวย ต.ออนเหนือ อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2541.
- ปา มหาวรรณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บัวคำ รังษี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 250 หมู่ 12
บ้านสันป่าข่า ต.สันทราย อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2541.
- ป้าง พรหมมา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปราณิ รัตนา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 12 หมู่ 6
บ้านสลาเชียงตอง ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2541.
- ปิ่น กันมุข เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เกศยา กันมุข เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 126 หมู่ 9 บ้านป่ารกฟ้า
ต.น้ำคืบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541.
- ปื๊ด รักสตัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บัวสุตา จัคดี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 22 หมู่ 9 บ้านสบสุข
ต.แม่สุก อ.แจ๋หม่ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2541.
- ปื๊ด แก้วพรหมมา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พนม นันตะภาพ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ 5
ต.ศรีคำ อ.แม่จัน จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2541.
- ปุย ผืนจักรสาย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จอน ผืนจักรสาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 204 หมู่ 5
บ้านกล้วยกลาง ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2541.
- เป็ง รินทร์ใหม่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สาวิตรี กรุงมณี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 120/1 หมู่ 1
บ้านป่าไผ่ ต.ป่าไผ่ อ.ลี จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2541.

ผ่น บังเมฆ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รัตติกาล พรหมสินชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 27 หมู่ 5
บ้านโป่งคำ ต.ภูพงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541.

ผ่น ปาโกวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บัวชอล ผามะปลูก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 123 หมู่ 2
บ้านท่าล้อ ต.บ่อแฮ้ว อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2541.

ผ่น เพ็งกาศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พรนิภา เจอกาศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 134 หมู่ 4
บ้านหมื่นข้าว ต.ทากาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2541.

พรหม ศรีวิชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ดิบบ สิงห์หล้า เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 88 หมู่ 4
บ้านร่องกู่ ต.ป่าจั่ว อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2541.

พรหมมินทร์ ไชยแสน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พรนภา เหลืองอ่อน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 119
หมู่ 2 บ้านแหม ต.ม่วงน้อย อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2541.

พัชรภรณ์ สมฤทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พชรินทร์ ใจอิน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 96 หมู่ 4
ต.บ้านเอื้อม อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2541.

พระพงศ์ บุญศิริ. การละเล่นพื้นบ้านล้านนา. เชียงใหม่ : 2539 หน้า 150

พอง แสนไชยสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ภาสกร อิมวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 44 หมู่ 3
บ้านพระเจ้าทันใจ ต.ตันธงชัย อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2541.

เพื่อน อินปัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาบแก้ว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 17 หมู่ 5
บ้านร่องช้าง ต.ท่าคุ้ม อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2541.

มา จันตะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมคิด ปายแสง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 31 หมู่ 4
บ้านนาแอน ต.จอมจันทร์ อ.เวียงสา จ.น่าน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2541.

มา ผาแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ราไพพรรณ จันตะ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 43 หมู่ 4
บ้านผาขวาง ต.บ่อ อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2541.

มา วงศ์เขียว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผัด ปิกเกษม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 31 หมู่ 2
บ้านกล้วยแพะ ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2541.

มานพ คำสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมยศ คำสิทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 109 หมู่ 3
บ้านหม้อห้า ต.ศรีสะเกษ อ.น่าน้อย จ.น่าน เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2541.

มานพ ไชยกาล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณนิสา ไชยกาล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 143 หมู่ 7
บ้านกองแขก ต.กองแขก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2541.

ม่วย หน่อใหม่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อำไพ จิปรานันท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 87 หมู่ 3
บ้านหวาย ต.มะกอก อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2541.

มุล คำรินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิทยา คำวัง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 11 หมู่ 3 ต.และ

อ.ทุ่งช้าง จ.น่าน เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2541.

เมือง ทิมชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ดวงนภา ทินชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 73 หมู่ 3 บ้านจัว

ต.สมัย อ.สบปราบ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2541.

เมือง อินทะวิชา เป็นผู้สัมภาษณ์, สมศักดิ์ อินทะวิชา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 13 หมู่ 2

บ้านแม่ฮั่นนอก ต.แม่ฮั่น อ.พาน จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.

ยอด เขียวคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ปิ่น อินปัก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 97 หมู่ 2 บ้านนาบอน

ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2541.

ยอด ยะแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ยงยุทธ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 75 หมู่ 4 ต.ท่าวังผา

อ.ท่าวังผา จ.น่าน เมื่อวันที่ 32 กรกฎาคม 2541.

ยอด วงศ์ชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมศักดิ์ วงศ์ชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 18 หมู่ 7

บ้านศรีดอนชัย ต.ศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2541.

ยา สุราใหม่ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, แพร มะโนเป็ง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 169 หมู่ 2

บ้านสันปูเลย ต.ศรีเตี้ย อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2541.

เย็น คำลือ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศรีคำ หมั่นไร่ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 3 ต.ไร่ถ้อย

อ.แม่ใจ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2541.

เรื่อน ชมภูพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จินดารัตน์ ชมภูพงษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 หมู่ 4

บ้านแม่สารบ้านดอง ต.เวียงของ อ.เมือง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2541.

ลักขณา พรหมแต่ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริพร ถวิลกิจ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่พิมพ์พงศ์คอร์ท

ต.ห้วยแก้ว อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2541.

ลัย แด้มงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สวัสดิ์ ดอนมูล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 64 หมู่ 11 บ้านกอก

ต.แม่ลาว อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.

ลา ไชยสิทธิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, กาญจนา ไชยสิทธิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 154 หมู่ 2

บ้านโฮ่ง ต.บ้านโฮ่ง อ.บ้านโฮ่ง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2541

ลุน อินนันชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พจน์ วงศ์สาย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 214 หมู่ 4

บ้านหัวฝาย ต.กล้วยแพะ อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2541

วัชรภาพร ขัติศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วาสนา จิตนาริน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 57 หมู่ 9

ต.ทุ่งฮั่ว อ.วังเหนือ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2541.

วันเพ็ญ ปัญญา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุญรอด ปัญทะนันท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 19 หมู่ 1

บ้านนาเหลียงใน ต.นาเหลียง อ.เวียงสา จ.น่าน เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2541.

- วาสนา จินตนาริน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ทวีศักดิ์ ไชยเดช เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 290 หมู่ 2
บ้านเหล่ายาว ต.เหล่ายาว อ.บ้านโอง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2541.
- วาสนี จำวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รัชนิ จำวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 66 หมู่ 3
บ้านป่าสักหลวง ต.สาราณราษฎร อ.คอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2541.
- ศรีพรรณ วงศ์จร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, มณี แจ่มธัญกิจ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 73
บ้านสันติธรรม ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2541.
- ศรีอุ๊ด ปวงคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุญมาก เมืองด้ว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 16 หมู่ 3
ต.คันธงชัย อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2541.
- สม กุลहनัน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัมพวัน กุลहनัน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 5
บ้านศรีบุญเรือง ต.ม่วงตึ๊ด อ.เมือง จ.น่าน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.
- สม มหายศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ยืนระวีวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 82 หมู่ 4 บ้านหัววัง
ต.บุญนาพัฒนา อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2541.
- สม ยอดคำเนิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จัตติยา พูลวานิช เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 27/5 หมู่ 12
บ้านโป่ง ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2541.
- สม สุริยะจันทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อำไพ จิตประสงค์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 377 หมู่ 5
ต.ศรีดงเย็น อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2541.
- สมบัติ คำบุญทา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศักดิ์ดา ตาจันทร์วงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 208
หมู่ 10 บ้านไร่ศิลาทอง ต.พิชัย อ.เมือง จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2541.
- สวน แด้มงาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นิพนธ์ คอนมูล เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 19 หมู่ 11
ต.แม่ลาว อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2541.
- สวย นันทพนิก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เกรียงศักดิ์ จันทะวรรณ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 102
หมู่ 9 บ้านป่ารกฟ้า ต.น้ำดิบ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.
- สังวาลย์ พรหมรักษา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิน พุทธวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 60/1 หมู่ 2
บ้านล้านนาหนองใหม่ ต.ล้านนาหนองใหม่ อ.เวียงสา จ.น่าน เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2541.
- สา คำลือ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, คำป้อ เงินสม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 15 หมู่ 3 บ้านเหล่า
ต.ไร่ฮ้อย อ.แม่ใจ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2541.
- สา ปิโย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เทียมจันทร์ โอภาสนิติศัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 142
ต.รอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2541.
- สุข คำมาสงค์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ขวัญดาว สายคำสงว เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 76 หมู่ 3
บ้านปากกอก ต.นาโป่ง อ.เถิน จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2541.

- สุข ศรีชัยพล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สาวิตรี กรุงมณี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 21 หมู่ 1 บ้านไผ่
ต.ป่าไผ่ อ.ลี้ จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2541.
- สุคำ สุขะดุก เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พิมพ์ สุขะดุก เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ 5
บ้านทาปลาตุก ต.ทาปลาตุก อ.แม่ทา จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541.
- สุธรรม ยามา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รุ่งทิวา จาใจ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 377 หมู่ 5
ต.ศรีดงเย็น อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2541.
- สุวรรณ ปุ๊ตดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุพจน์ ทะทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 19 หมู่ 1
บ้านร้องขอน ต.ปากกาง อ.ลอง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2541.
- เสย จิตอารีย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จันท์ จิตอารีย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 47 หมู่ 11
ต.หลาน อ.ปัว จ.น่าน เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2541.
- เสาร์ เพชรศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จินตนา รังษี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 82 หมู่ 2 ต.สันทราย
อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2541.
- แสงดาว กองคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริพันธ์ มณีพันธ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 28 หมู่ 3
ต.สันดอนแก้ว อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2541.
- แสงนวล ชัยแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภาพ เวียงคำ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 75 หมู่ 3
บ้านทราย ต.เวียง อ.เชียงคำ จ.พะเยา เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2541.
- แสน แก้วสามแสน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุขชัย เป่งพันทิพย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 52 หมู่ 4
บ้านห้วยรากไม้ ต.ยางกราย กิ่ง อ.ดอยหล่อ จ.เชียงใหม่ เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541.
- แสน สายปิ่นดา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จิรนนท์ บุญสม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 5 หมู่ 2
บ้านปง ต.ป่าตัน อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2541.
- ไส สารพฤกษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อัมพร ศรีสุวรรณ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 60 หมู่ 5
บ้านหนองหอย ต.ป่าซาง อ.ป่าซาง จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2541.
- ไสว หล้าปวงคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เจษฎา หล้าปวงคำ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 13/3 หมู่ 5
บ้านสมัย ต.สมัย อ.สบปราบ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541.
- หนั้ว คำต่อม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, โสกา ไหญ่วงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 122 หมู่ 2
บ้านสมหาร ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2541.
- หล้า ตุ่นวิชัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, บุญสม ตุ่นวิชัย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 84 หมู่ 2
บ้านสบแม่ทา ต.เสริมชัย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2541.
- หา จิตอารีย์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ป่วน จิตตะวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 116 หมู่ 11
ต.สถาน อ.ปัว จ.น่าน เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2541.

- ไหล สุปิน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อำพรณ เทพรักษา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 14 หมู่ 9
บ้านแม่ทะ ต.นาคร้ว อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2541.
- อ้วน นางแล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อำพรณ เทพรักษา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 42 หมู่ 4
บ้านบ่อฮ้อ ต.บ้านแหง อ.งาว จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2541.
- อ่อนศรี คำภีร์พิทักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นันธินี เขากิกัน เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 133/1
หมู่ 3 ต.เสริมซ้าย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2541
- อัมพร จำวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, รัชณี จำวงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 67 หมู่ 3
บ้านป่าสักหลวง ต.ตำราญราษฎร์ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่, เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2541.
- อำพรณ จันต้อม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จรพงษ์ ศรียอด เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 126/1 หมู่ 4
บ้านแม่ยางฮ่อ ต.แม่ยางฮ่อ อ.ร้องกวาง จ.แพร่, เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2541.
- อิน เจอกาศ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พรนิภา เจอกาศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 139 หมู่ 4
ต.ทากาศ อ.แม่ทา จ.ลำพูน เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2541.
- อินแก้ว คำฟู เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, พรนิภา เจอกาศ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 45 หมู่ 1
ต.กาญจนา อ.เมือง จ.แพร่ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2541.
- อินแก้ว จินะแสน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุรางสุดา ศรีขวัญ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 53 หมู่ 7
ต.ปัว จ.น่าน, เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2541.
- อินทร์ คำนันท เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สมาน แก้วการ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 256 หมู่ 5
บ้านแม่ยางฮ่อ ต.แม่ยางฮ่อ อ.ร้องกวาง จ.แพร่, เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2541.
- อุคดี แก้วกา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วัชรียา คำตา เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 104 หมู่ 2
ต.สวก อ.เมือง จ.น่าน, เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2541.
- อุทัย กิตติคุณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ศิริพร ปอแสง เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 10
บ้านแม่แจ่ม ต.แจ้ซ้อน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง, เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2541.
- อุ้น อ้วนแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จำปี ทิพย์วงศ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 100 หมู่ 3
บ้านสันโป่ง ต.ดอนเปา อ.แม่วาว จ.เชียงใหม่, เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541.
- เอ้ย บัวชุม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อิทธิพล บัวชุม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 18
บ้านห้วยส้ม ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง, เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2541.
- เอี่ยม ธิวัจ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ผ่องศรี เทือกเหมย เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 12 หมู่ 6
บ้านนาโป่ง อ.เถิน จ.ลำปาง, เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2541.
- เอือน สังฆณะ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, จริญญา จันทร์หอม เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านเลขที่ 81 หมู่ 6
บ้านสามขา ต.หัวเสือ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง, เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2541.

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา

คำแนะนำ

- 1) ให้สอบถามจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์จากการเล่นพื้นบ้านล้านนา มาก่อน
- 2) แบบสัมภาษณ์ต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา อายุ 6-10 ปี ตามหัวข้อต่าง ๆ ในแบบฟอร์มนี้ ที่เป็นท้องถิ่นนั้น ๆ โดยละเอียด
- 3) กรุณาเขียนอธิบายอ่านให้เข้าใจ สามารถปฏิบัติได้หรือเล่นได้
- 4) กรอกรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ พร้อม วัน เดือน ปี ด้วยเพื่อสามารถสืบข้อเท็จจริงได้

1. ชื่อการเล่น.....
ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

2. บทร้องประกอบ.....
.....
.....
.....
.....

3. อุปกรณ์การเล่น.....

4. สถานที่เล่น.....

5. จำนวนผู้เล่น.....เพศ.....อายุ.....ปี

6. ความหมายของคำเมือง

6.1.....=.....	6.4.....=.....
6.2.....=.....	6.5.....=.....
6.3.....=.....	6.6.....=.....

7. วิธีเล่น.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. กติกา (การตัดสิน).....

.....

.....

.....

.....

9. ปัจจุบันนี้เด็กในหมู่บ้านยังเล่นอยู่หรือไม่.....

.....

10. รายละเอียดของผู้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่.....บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

11. รายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....ปี อาชีพ.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่.....บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

ประสบการณ์ของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับการเล่นพื้นบ้าน.....

.....

12. สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา

ชื่อการเล่น.....วิเคราะห์ครั้งที่.....

ลักษณะสำคัญที่แสดงถึง คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ผลการวิเคราะห์ ระดับคุณค่าทางด้านพลศึกษา					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ทางด้านความรู้ 1.เสริมสร้างการใช้ความคิด..... 2.เสริมสร้างความมั่นใจ..... 3.เสริมสร้างการสังเกต..... 4.เสริมสร้างการตัดสินใจ..... 5.เสริมสร้างความสามารถใน การแก้ปัญหา..... 6.เสริมสร้างควมมีเหตุผล..... 7. อื่น ๆ (โปรดเพิ่มเติม)..... ทางด้านเจตคติ 1.เสริมสร้างการปรับตัวให้เข้า กับสภาพสิ่งแวดล้อม และผู้อื่น..... 2.เสริมสร้างการยอมรับและเคารพ ในกฎกติกาและการตัดสินใจ..... 3.เสริมสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินและการผ่อนคลาย ความเครียด..... 4.เสริมสร้างทัศนคติที่ดี..... 5.เสริมสร้างให้ระวังหลีกเลี่ยง อันตราย..... 6.เสริมสร้างความมั่นคงทาง อารมณ์..... 7.อื่น ๆ (โปรดเพิ่มเติม).....						

ลักษณะสำคัญที่แสดงถึง คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ผลการวิเคราะห์ ระดับคุณค่าทางด้านพลศึกษา					หมายเหตุ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ทางด้านทักษะ 1.เสริมสร้างทักษะการรับรู้ เกี่ยวกับจังหวะ..... 2.เสริมสร้างทักษะการเคลื่อนไหว พื้นฐาน..... 3.เสริมสร้างทักษะเบื้องต้นของ กีฬา..... 4.เสริมสร้างทักษะทางกลไก..... 5.เสริมสร้างทักษะการแสดงออก 6.เสริมสร้างทักษะความแม่นยำ.... 7.อื่นๆ(โปรดเพิ่มเติม)..... ทางด้านสมรรถภาพทางกาย 1.เสริมสร้างความแข็งแรงของ กล้ามเนื้อ..... 2.เสริมสร้างพลังหรืออำนาจ บังคับตัว..... 3.เสริมสร้างความเร็ว..... 4.เสริมสร้างความคล่องแคล่ว ว่องไว..... 5.เสริมสร้างความอดทนของ กล้ามเนื้อ..... 6.เสริมสร้างความอ่อนตัว..... 7.เสริมสร้างการทรงตัว..... 8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การ ทำงานระหว่างประสาทกับ กล้ามเนื้อ..... 9. อื่น ๆ (โปรดเพิ่มเติม).....						

ลักษณะสำคัญที่แสดงถึง คุณค่าทางด้านพลศึกษา	ผลการวิเคราะห์ ระดับคุณค่าทางด้านพลศึกษา					หมายเหตุ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
8.เสริมสร้างความสัมพันธ์การทำงานระหว่างประสาทกับกล้ามเนื้อ..... 9. อื่น ๆ (โปรดเพิ่มเติม)..... ทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 1.เสริมสร้างควมมีระเบียบวินัยแห่งตน..... 2.เสริมสร้างความกล้าหาญ..... 3.เสริมสร้างความซื่อสัตย์และความยุติธรรม..... 4.เสริมสร้างการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์..... 5.เสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตาม..... 6.เสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ..... 7.เสริมสร้างศีลธรรมจรรยา..... 8. อื่น ๆ (โปรดเพิ่มเติม).....						

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้วิเคราะห์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายนามผู้ช่วยเหลือประสานงานในการสัมภาษณ์จังหวัดต่าง ๆ

จังหวัดแพร่

1. นายนิคม ไทยแกง บ้านเลขที่ 416 หมู่ 11 ตำบลบ้านหนูน อำเภอสอง
2. นายสมเกียรติ แสนบ่อ บ้านเลขที่ 133/1 หมู่ 9 ตำบลห้วยอ้อ อำเภอลอง
3. นายไพบิน เชื้อนแก้ว ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอเมือง จังหวัดแพร่
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดน่าน

1. นายทวี อุปะธิน ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดน่าน
2. นายจรัส ขนิษฐน้อย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ระดับ 7
โรงเรียนชุมชนบ้านทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง
3. นายขยยุทธ เชื้อนแก้ว โรงเรียนบ้านน้ำเป่ง ต.ท่าผา อ.ท่าวังผา
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดพะเยา

1. นายชาญ ปินตาแก้ว การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดงเจน อำเภอเมือง
2. นางจันทน์ ปาลีรัตน์ สำนักงานที่ดิน จังหวัดพะเยา อำเภอเมือง
3. นายบงกช ปงกาวค์ บ้านเลขที่ 145 บ้านจุนหลวง ตำบลจุน อำเภอจุน
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดเชียงราย

1. นายชูชัย โอภาสนิรัตศัย โรงเรียนบ้านสันโค้ง อำเภอเมือง
2. นางเทียมจันทร์ โอภาสนิรัตศัย โรงเรียนบ้านสันโค้ง อำเภอเมือง
3. นางจิราภรณ์ อุดมทรัพย์ โรงเรียนบ้านสันโค้ง อำเภอเมือง
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดลำปาง

1. ร.ต.ท.เกรียงไกร บัวลอย สถานีตำรวจภูธรอำเภอองาว อำเภอองาว
2. นายจกฤกษ์ ยะเปียง โรงเรียนแม่เถิงพัฒนา อำเภอเสริมงาม
3. นายเสรี สัตตรัตน์ขจร โรงเรียนชุมชนบ้านใหม่นาแหม อำเภอแม่เมะ
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดลำพูน

1. นายเกรียงศักดิ์ จันทวรรณ โรงเรียนบ้านเหล่าปาก้อย อำเภอป่าซาง
2. นายบุญธรรม ยะบุญธง โรงเรียนบ้านป่าเลา อำเภอแม่ทา
3. นายพงษ์เกียรติ เลศักดิ์ โรงเรียนบ้านหนองหล่ม อำเภอเมือง
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดเชียงใหม่

1. นายประจิตร สุภจันทร บ้านเลขที่ 138 หมู่ 4 ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง
2. นางฐศรี ปัญญามูลวงษา อาจารย์ 3 ระดับ 6 โรงเรียนวัดเมืองสาคร สปอ.เมือง
3. นายประเสริฐ ดิง อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนบ้านแม่จอน ตำบลจอน อำเภอแม่แจ่ม
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. นายสมพงศ์ ฌรงค์ชัย อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป๋ อำเภอเมือง
2. นางสาวสมกร เชื้อนแก้ว อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์
อำเภอแม่ลาน้อย
3. นายประเทือง มาปลุก ครูใหญ่โรงเรียนบ้านไม้สะเป่ ตำบลปางหมู อำเภอเมือง
4. นักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขให้เห็น คำแนะนำ แบบสัมภาษณ์

1. นายนิพัทธ์ สัตตรัตนขจร

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดลำปาง
กรมการศึกษานอกโรงเรียน อ.เมือง จ.ลำปาง
วุฒิการศึกษา ศษ.ม (เทคโนโลยีทางการศึกษา)
สถานที่ทำงาน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดลำปาง

2. นายประพันธ์ รินพล

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์อำเภอป่าสักจังหวัดน่าน
วุฒิการศึกษา กศ.ม.บริหารการศึกษา
สถานที่ทำงาน สำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอป่าสักจังหวัดน่าน

3. อาจารย์ประดิษฐ์ สรรพช่วง

ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดลำปาง
สถาบันราชภัฏลำปาง
วุฒิการศึกษา ศศ.ม.(การสอนภาษาไทย)
สถานที่ทำงาน สถาบันราชภัฏลำปาง อ.เมือง จ.ลำปาง

ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็น คำแนะนำ แบบวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษา

1. อาจารย์บรรดาล เวทะธรรม

ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7
 วุฒิการศึกษา M.A. (TEACHING OF PHYSICAL EDUCATION)
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ สถาบันราชภัฏลำปาง

2. อาจารย์สมเจตน์ สุขดี

ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาศึกษา
 วุฒิการศึกษา กศ.ม.(พลศึกษา)
 สถานที่ทำงาน วิทยาลัยพลศึกษาลำปาง อ.เมือง จ.ลำปาง

3. อาจารย์ประพนธ์ ชนารักษ์

ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7
 วุฒิการศึกษา กศ.ม.(พลศึกษา)
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์

4. อาจารย์ประยูร ฉิมพลี

ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ 7 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง
 วุฒิการศึกษา กศ.ม.(บริหารการศึกษา)
 สถานที่ทำงาน หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง

5. อาจารย์เพิ่มศักดิ์ สุริยะจันทร์

ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7
 วุฒิการศึกษา กศ.ม.(พลศึกษา)
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษาและนันทนาการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายชาญ ชื่อสกุล สัตตรัตน์ขจร
เกิดวันที่	27 มีนาคม 2499
สถานที่เกิด	อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 220 หมู่ 3 บ้านทุ่งงาม ตำบลทุ่งงาม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง 52210

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง 52210

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเคนเนตแม็คเคนซี
พ.ศ. 2518	ป.กศ.วิทยาลัยครูลำปาง
พ.ศ. 2522	ป.กศ.สูง (วิชาเอกสุขศึกษา) วิทยาลัยครูลำปาง
พ.ศ. 2527	ค.บ. (พลศึกษา) วิทยาลัยครูลำปาง
พ.ศ. 2542	กศ.ม. (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา

บทคัดย่อ

ของ

ชาญ สัตตรัตน์ขจร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก พลศึกษา

พฤษภาคม 2542

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบและวิธีเล่นของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา และเพื่อวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ในด้านการพัฒนาความรู้ เจตคติ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทเอกสารเกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านของเด็กล้านนา และประเภทกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคล ได้แก่ ชาวบ้านที่เป็นผู้รู้ หรือผู้มีประสบการณ์ในท้องถิ่นล้านนา 8 จังหวัดของเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งได้มาโดยการเจาะจงเลือก จำนวน 2,400 คน และนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง จำนวน 80 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและการสัมภาษณ์สรุปรวมนิพนธ์ของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาที่นำมาวิเคราะห์ได้ 15 ชนิด ส่วนวิธีการศึกษาและวิเคราะห์คุณค่าทางด้านพลศึกษาของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ใช้การสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กในสภาพการณ์จริงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ทำการวิเคราะห์คุณค่าของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ทั้ง 5 ด้าน ตามแบบวิเคราะห์คุณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .98

ส่วนวิธีการศึกษาและวิเคราะห์คุณค่าตามแบบวิเคราะห์นั้น ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนดำเนินการวิเคราะห์ชนิดของการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนาชนิดละ 3 ครั้ง รวมทั้งหมด 135 ครั้ง โดยเลือกตัวแทนการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ชนิดละ 1 ประเภท จากนั้น นำผลการวิเคราะห์แต่ละข้อในแต่ละด้าน ของแต่ละชนิดมาสรุป หาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง และพรรณาประกอบภาพลายเส้น

ผลการวิจัย พบว่า เมื่อนำข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามาคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วได้ทั้งหมด 106 ประเภท เมื่อนำมาศึกษารูปแบบการละเล่นแต่ละประเภทแล้วสามารถรวบรวมสรุปจัดจำแนกเป็นชนิดต่าง ๆ ได้ 15 ชนิด คือ (1) ชนิดเข่งไล่จับ (2) ชนิดวิ่งไล่จับ (3) ชนิดไล่จับคนท้ายแถวหรืออยู่ในแถว (4) ชนิดปิดตาไล่จับ-ทายชื่อ (5) ชนิดวิ่งผ่านด่าน (6) ชนิดย่ำ (7) ชนิดเดินลอด (8) ชนิดกระโดด (9) ชนิดซ่อนหา (10) ชนิดแย่ง (11) ชนิดแม่นยำ (12) ชนิดโยนรับ (13) ชนิดขว้าง (14) ชนิดตัก และ (15) ชนิดตี-หมุน

ผลการวิเคราะห์คุณค่าของการเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนา ทั้ง 15 ชนิด ให้คุณค่าทางด้าน
พลศึกษาครบทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความรู้ การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามีคุณค่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด
2. ด้านเจตคติ การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามีคุณค่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด
3. ด้านทักษะ การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามีคุณค่าโดยรวมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด
4. ด้านสมรรถภาพทางกาย การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามีคุณค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก
มากที่สุด และปานกลาง
5. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเล่นพื้นบ้านเด็กล้านนามีคุณค่าโดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก และมากที่สุด

AN ANALYSIS OF PHYSICAL EDUCATION VALUES
IN THE LANNA CHILDREN FOLK PLAYS

AN ABSTRACT
BY
CHAN SATTARATTANAKACHON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Physical Education
at Srinakharinwirot University

May 1999

The purposes of this study were intended to investigate and analyze the Lanna children folk plays for the physical education values as well as their playing formations and methods. The values were classified into (a) Knowledge, (b) Affective, (c) Skills, (d) Physical Fitness, and (e) Qualify Characteristics .

The subjects of printed matters and human resources were sampled which were 2,400 villagers purposively chosen from 8 Lanna provinces. There were 80 boys and girls from Sermngarm Kindergarten Schol administered for collecting the data.

After experts filled out the check-list three times for 135 conclusions, the physical education values were finally chosen.

It was found as follows :

1. Knowledge : the values of Lanna children folk plays were high and highest.
2. Affective : the values of Lanna children folk plays were high and highest.
3. Skill : the values of Lanna children folk plays were high and highest
4. Physical Fitness : the values of Lanna children folk plays were high, highest and average.
5. Qualify Characteristics : the values of Lanna children folk plays were high and highest